Súkromná základná škola ESPRIT

Majerníkova 62, 841 05 Bratislava

Učebné osnovy - 1. cyklus

Bratislava, 31. 08. 2026

Obsah

10.1. Učebné osnovy pre 1. cyklus ... 3
10.1.1 Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia ... 3
10.1.1.1 Slovenský jazyk a literatúra ... 3
10.1.1.2 Anglický jazyk ... 24
10.1.2 Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika ... 28
10.1.2.1 Matematika ... 28
10.1.2.2 Informatika ... 56
1.1.3. Vzdelávacia oblasť Človek a príroda ... 62
1.1.3.1 Človek a príroda ... 62
10.1.3 Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť ... 76
10.1.3.1 Človek a spoločnosť ... 76
10.1.3.2 Etická výchova ... 92
10.1.3.3 Náboženská výchova Rímskokatolícka ... 101
10.1.4 Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce ... 107
10.1.4.1 Človek a svet práce ... 107
10.1.5 Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra ... 115
10.1.5.1 Hudobná výchova ... 115
10.1.6.2 Výtvarná výchova ... 125
10.1.6 Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb ... 131
10.1.6.1 Telesná a športová výchova ... 131

10.1. Učebné osnovy pre 1. cyklus
10.1.1 Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

10.1.1.1 Slovenský jazyk a literatúra

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	**Slovenský jazyk a literatúra**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, 8č1 05 Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT, elokované pracovisko, Borodáčova 2
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 279 hodín ročne - 9 hodín týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	**1.ročník:** Striežovská a kol.: Šlabikár LIPKA pre 1. ročník 1. a 2. časť., Čítanka LIPKA pre 1. ročník., Písanie. AITEC. Virgovičová a kol.: Šlabikár pre 1. ročník 1. a 2. časť., Čítanka pre 1. ročník., Písmenká moji kamaráti. Orbis Pictus Istropolitana. **2.ročník:** Anhová: Slovenský jazyk pre 2. ročník ZŠ. TAKTIK. Anhová: Slovenský jazyk pre 2. ročník ZŠ – pracovný zošit. TAKTIK. Nosáľová, Dienerová, Hirková: Čítanka pre2.ročník ZŠ. AITEC. Alexovičová, Ďuricová: Hravá čítanka pre 2.ročník ZŠ. TAKTIK. **3.ročník:** Hirschnerová, Adame: Slovenský jazyk pre 3. ročník ZŠ. AITEC. Hirschnerová, Adame: Slovenský jazyk pre 3. ročník ZŠ – pracovný zošit. AITEC. Hirschnerová, Filaová Ondráš: Čítanka pre 3. ročník ZŠ. Poľana. Alexovičová, Ďuricová: Hravá čítanka pre 3.ročník ZŠ. TAKTIK.

Charakteristika predmetu

Ovládanie jazyka alebo viacerých jazykov je v dnešnej informačnej a globalizovanej spoločnosti nevyhnutným predpokladom spoločenského a pracovného uplatnenia človeka. Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia zohráva dôležitú úlohu pri rozvíjaní

jazykovej a komunikačnej gramotnosti žiaka, ktoré ho pripravuje na proces vzdelávania a následne na pracovnú a životnú sebarealizáciu. Učenie sa jazykov žiakovi pomáha aj pri osobnostnom, sociálnom a kultúrnom rozvoji.

Hlavným cieľom 1. cyklu je vytvárať základy čitateľskej a pisateľskej gramotnosti v nadväznosti na predchádzajúce skúsenosti žiaka. Zámerom je pomocou všetkých dostupných prostriedkov utvárať čitateľské a pisateľské návyky žiaka a formovať ho ako čitateľa a pisateľa.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Viesť jednoduchý dialóg primerane situácii a komunikačnému partnerovi.
2. Vyjadriť myšlienky v súvislom hovorenom prejave.
3. Písať čitateľným rukopisom a uplatniť pri písaní základné pravopisné pravidlá.
4. Vytvoriť primeraný písaný a obrazovo-písaný text.
5. Počúvať a čítať primerané vecné texty.
6. Orientovať sa v nesúvislých a obrazovo-písaných textoch.
7. Počúvať a čítať primerané literárne texty, interpretovať ich obsah a obraznosť v kontexte vlastných skúseností.
8. Identifikovať v texte explicitné informácie a vyvodiť z textu základné implicitné informácie.
9. Klásť otázky zamerané na obsah textu a na vlastné porozumenie textu.
10. Vyjadriť verbálne a neverbálne predstavu o sebe a svoje prežívanie okolitého sveta.
11. Použiť pri porozumení a tvorení textu primerané jazykové znalosti.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus *SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA*					
Obsahový štandard a výkonový štandard					
	Komponent: Komunikačná interakcia	**VÝKONOVÝ ŠTANDARD**			
			1.ročník	**2.ročník**	**3. ročník**
			Vhodne použiť rôzne pozdravy pri nadviazaní a pri ukončení kontaktu v bežnej komunikácii. *Sformulovať rôzne spôsoby oslovenia v bežnej komunikácii.* *Vhodne použiť pozdravy pri nadviazaní a pri ukončení kontaktu vo verejnej komunikácii.* *Sformulovať zisťovaciu a doplňovaciu otázku.* *Použiť na vyjadrenie prosby a priania rôzne slovné spojenia a vety.* *Sformulovať jednoduché zdôvodnenie bežného javu.* *V dvojici klásť otázky a odpovedať na ne.* *Začať jednoduchý dialóg v dvojici, použiť pritom vhodné jazykové prostriedky.* *Viesť jednoduchý dialóg v dvojici striedaním otázok a odpovedí.*	***Nadviazať kontakt s komunikačným partnerom.*** *Predstaviť sa v bežnej komunikácii.* *Sformulovať rôzne spôsoby oslovenia vo verejnej komunikácii.* *Použiť pri tykaní a pri vykaní spisovné tvary slovesa.* ***Poďakovať a ospravedlniť sa primerane adresátovi a prostrediu.*** *Porovnať význam zisťovacej a doplňovacej otázky a uplatniť pri nich spisovnú melódiu.* *Vyjadriť rôzne komunikačné zámery (otázku, prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas) v dialógu.* *Sformulovať jednoduché zdôvodnenie vlastného konania.* *Začať a ukončiť jednoduchý dialóg v dvojici vhodnými jazykovými prostriedkami.* ***Pozorne počúvať partnera v dialógu a reagovať na jeho repliky.*** *Jasne a zrozumiteľne sformulovať svoju myšlienku, potrebu a svoj pocit.* *Udržiavať pri vyjadrení svojej myšlienky, potreby a svojho pocitu s komunikačným partnerom očný kontakt.*	***Sformulovať otázku, prosbu, prianie, nesúhlas, námietku a jednoduché zdôvodnenie.*** *Vyjadriť rôzne komunikačné zámery (otázku, prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas, námietku) v dialógu.* *Odlíšiť rôzne komunikačné zámery a použiť pri ich vyjadrení spisovnú melódiu.* ***Požiadať o informáciu a na požiadanie informáciu poskytnúť.*** ***Viesť jednoduchý dialóg a klásť vecné otázky.*** *Formulovať vecné otázky a odpovede, neodbočovať od témy.* *Vyjadriť v dialógu rôzne komunikačné zámery (oznámenie, otázku, prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas, námietku, zdôvodnenie a pod.).* *Uplatniť pravidlá vedenia dialógu prostredníctvom telefónu.* *Použiť pri vedení dialógu vhodné vety, slová a slovné spojenia, vhodnú melódiu, mimiku a vhodné gestá.* ***Vyjadriť myšlienky, potreby a pocity jazykovo a sociálne primeraným spôsobom.*** *Jasne a zrozumiteľne sformulovať rozvité vyjadrenie svojej myšlienky, potreby a svojho pocitu vhodnými slovami. Pozorne sledovať reakciu komunikačného partnera na vyjadrenie svojej myšlienky, potreby a svojho pocitu (očný kontakt, melódia, mimika, gestá).*

		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Komunikačné zvyklosti	• rozlišovanie pozdravov, predstavenia sa	• rozlišovanie oslovenia, tykania/vykania vo verejnom a v súkromnom komunikačnom prostredí, • formulovanie ústneho poďakovania a ospravedlnenia.	
		Komunikačné zámery a ich vyjadrenie	• formulovanie zisťovacích a doplňovacích otázok, • formulovanie prosby, priania • formulovanie vlastných potrieb a prežívaných pocitov primeraným spôsobom ,	• formulovanie zisťovacích a doplňovacích otázok, • formulovanie jednoduchého zdôvodnenia javu alebo vlastného konania , • formulovanie vlastných potrieb a prežívaných pocitov primeraným spôsobom	• formulovanie zisťovacích a doplňovacích otázok, • formulovanie prosby, priania, nesúhlasu a námietky, porovnávanie rôznych spôsobov ich vyjadrenia, • formulovanie jednoduchého zdôvodnenia javu alebo vlastného konania , • presnosť a pravdivosť vyjadrenia pri požiadaní o informáciu a pri poskytnutí informácie
		Dialóg	• pozorné počúvanie komunikačného partnera , • nácvik dialógu v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh.	• nácvik jednoduchého dialógu v dvojici: kladenie otázok a formulovanie odpovedí, pravidelné striedanie replík oboch komunikačných partnerov , • nácvik dialógu v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh.	• priamy dialóg a telefonický dialóg, • nácvik dialógu v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh.
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	• rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom tém dialógu.	• uplatňovanie a rozlišovanie melódie viet podľa komunikačného zámeru, • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások, slovný prízvuk, spodobovanie a splývavá výslovnosť).	• používanie vhodných slovných spojení a viet pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov • funkčné používanie pohybových prostriedkov počas dialógu, • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások, slovný prízvuk, spodobovanie a splývavá výslovnosť).

		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• pozdrav, predstavenie sa, • odpoveď, pozorné počúvanie, • slovo, slovné spojenie, rozhovor, otázka (zisťovacia a doplňovacia), veta,	• tykanie/vykanie, poďakovanie, ospravedlnenie, • prosba, prianie, nesúhlas, • spisovná výslovnosť (hláska, dĺžka hlásky, dvojhláska, prízvuk, melódia)	• námietka, požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, zdôvodnenie
	Hovorená produkcia	**VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:**	**1.ročník**	**2.ročník**	**3. ročník**
			Vybrať si s pomocou učiteľa tému hovoreného prejavu. *Graficky (kresbou, symbolom) zaznamenať kľúčové slová k vybratej téme hovoreného prejavu.* *Spontánne vyrozprávať prežitú udalosť.* *Vyrozprávať príbeh podľa obrázka.* *Uplatniť v rozprávaní časovú postupnosť pomocou obrázkovej osnovy.* *Pozorovať priamo predvádzaný pracovný postup.* *Pozorovať vonkajší vzhľad reálneho predmetu a vymenovať jeho hlavné znaky.* *Pozorovať vonkajší vzhľad zobrazeného predmetu a vymenovať jeho hlavné znaky podľa kategórií (tvar, farba, veľkosť, materiál, použitie).* *Prednieseť tradičný vinš. Pripraviť si a v triede prednieseť blahoželanie individuálnemu adresátovi.* *Pozorne si vypočuť hovorený prejav spolužiaka.* *Pozorne si vypočuť hovorené prejavy iných hovoriacich v triede/v škole.*	***Zhromaždiť základné informácie k téme hovoreného prejavu.*** *Vyjadriť doterajšie skúsenosti s vybratou témou hovoreného prejavu. Písomne zaznamenať kľúčové slová k vybratej téme hovoreného prejavu.* *Vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti alebo zážitku. Pripraviť si rozprávanie príbehu pomocou obrázkovej osnovy a prednieseť ho v triede.* *Pomocou obrázkovej osnovy usporiadať poradie pozorovaných alebo vykonávaných činností.* *Pozorovať vonkajší vzhľad blízkej osoby a vymenovať jeho hlavné znaky podľa kategórií (výška, chôdza, časti tela atď.).* *Pri prednese príležitostného prejavu uplatniť zreteľnú artikuláciu, spisovnú výslovnosť a vhodné tempo.* *Pri prednese príležitostného prejavu udržiavať očný kontakt s adresátom a používať vhodnú mimiku a vhodné gestá.* *Odpovedať na otázky k svojmu hovorenému prejavu.* *Primerane a vhodne klásť otázky k obsahu hovoreného prejavu iných hovoriacich.*	*Písomne zaznamenať svoje myšlienky a informácie k vybratej téme hovoreného prejavu.* *Pri zbieraní informácií k vybratej téme hovoreného prejavu využiť okrem vlastných myšlienok aj poznanie a skúsenosti iných ľudí (rodiny, spolužiakov, kamarátov).* *Pri zbieraní informácií k vybratej téme hovoreného prejavu využiť knihy, časopisy a webové stránky.* ***Sformulovať jednoduchú ústnu informáciu.*** *Sformulovať odkaz pre individuálneho a kolektívneho adresáta s uvedením presných údajov. Poznať kľúčové informácie, ktoré má obsahovať oznam (kto, čo, kde, kedy, ako).* *Písomne pripraviť oznam o triednom/školskom podujatí pomocou zápisu kľúčových informácií.* *Prednieseť v prostredí triedy oznam o triednom/školskom podujatí.* *Uplatniť pri prednese oznamu spisovnú výslovnosť, vhodné zvukové a pohybové prostriedky (melódiu, tempo, pauzu, mimiku, gestá).* ***Vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti alebo zážitku.***

					Vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti alebo zážitku. Pripraviť si rozprávanie reálneho alebo vymysleného príbehu pomocou slovnej osnovy a predniesť ho v triede. *Použiť v príbehu jazykové prostriedky podporujúce vyjadrenie autorského zámeru.* *Zaujať poslucháča vhodným a pestrým modulovaním hlasu (melódia, pauza, tempo) a vhodným použitím mimiky a gest.* ***Povedať hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti.*** *Pomocou slovnej osnovy vymenovať pozorované alebo vykonávané činnosti v poradí.* *Písomne zaznamenať a ústne povedať postupnosť činností v pracovnom postupe.* *8. Pri vymenúvaní opisovaných činností a opisovaných znakov objektu použiť presné a výstižné pomenovania.* ***Predniesť jednoduchý príležitostný prejav.*** *Pripraviť si a v triede predniesť pozvanie pre individuálneho a kolektívneho adresáta (použiť presné údaje, vhodné oslovenie, tykanie/vykanie).* ***Korigovať nepresnosti alebo nejasnosti vo svojom ústnom vyjadrení.*** *Sformulovať, čo chcem v svojom hovorenom prejave zlepšiť.* ***Vypočuť hovorený prejav a klásť otázky k jeho obsahu.*** *Poskytnúť spolužiakovi radu na zlepšenie jeho hovoreného prejavu.* ***Uplatniť pri hovorení situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky.***

		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	1.ročník	2.ročník	3. ročník
		Príprava a prednes hovoreného prejavu	• výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa, • členenie textu, využitie obrázkovej osnovy , • artikulačné a výslovnostné cvičenia • prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy, • jednoduché techniky zvládania trémy pri prednese prejavu.	• výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa, • členenie textu, využitie obrázkovej alebo slovnej osnovy , • artikulačné a výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie mimiky a gest, • prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy, • jednoduché techniky zvládania trémy pri prednese prejavu .	• výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa alebo samostatne, • zhromažďovanie slovnej zásoby a informácií potrebných na rozvíjanie témy , • rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru: informovať, rozprávať, opísať, • členenie textu, využitie obrázkovej alebo slovnej osnovy , • artikulačné a výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie mimiky a gest, • prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy, • jednoduché techniky zvládania trémy pri prednese prejavu .
		Reflexia hovoreného prejavu	• pozorné počúvanie hovoreného prejavu spolužiakov a iných hovoriacich.	• úprava nepresností a nejasností v ústnom vyjadrení pomocou učiteľa, • kladenie otázok k obsahu počúvaného prejavu, • formulovanie odpovedí na položené otázky.	• úprava nepresností a nejasností v ústnom vyjadrení pomocou učiteľa alebo spolužiakov, • kladenie otázok k obsahu počúvaného prejavu, vyslovovanie predpokladov • formulovanie odpovedí na položené otázky.
		Žánre hovoreného textu	• jednoduché rozprávanie: prežitá skúsenosť, • uplatnenie časovej postupnosti v rozprávaní, • jednoduchý príležitostný prejav: nácvik ústneho, blahoželania a tradičného vinša.	• jednoduché rozprávanie: prežitá skúsenosť, reálny alebo vymyslený príbeh, • uplatnenie časovej postupnosti v rozprávaní, • jednoduchý príležitostný prejav: nácvik ústneho pozvania, privítania, rozlúčenia, tradičného vinša.	• vyjadrenie kľúčových informácií v jednoduchom informačnom texte (odkaz, oznam) , • jednoduchý opisný text: postupnosť dejov pri opise pracovného postupu; hlavné znaky opisovaného objektu (konkrétny predmet alebo blízka osoba),

		Komunikačné prostriedky a pravidlá	• vyjadrovanie myšlienok v ucelených vetách a jednoduchých súvetiach.	• používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, otázka, • vyjadrovanie vzťahu k pomenúvaným javom prostredníctvom emocionálnych slov alebo jednoduchých frazém (prirovnania alebo iné frazémy, ktorým žiaci rozumejú), • uplatňovanie melódie prejavu podľa obsahu, • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások,	• používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, otázka, výzva (rozkaz, prosba), prianie, nesúhlas, námietka, • uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, slovotvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová, • uplatňovanie melódie, významovej pauzy a tempa prejavu podľa obsahu a komunikačného zámeru textu, • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (kvantita, výslovnosť dvojhlások, slovný prízvuk, spodobovanie a splývavá výslovnosť), • pozorovanie rozdielov medzi spisovnou výslovnosťou a bežnou výslovnosťou v danom regióne alebo v miestnom nárečí .
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• blahoželanie, vinš.	• Rozprávanie (zážitok, skúsenosť, príbeh), opis (predmetu), pozvanie, privítanie, rozlúčenie, blahoželanie, vinš, • zámer vety: oznámenie, otázka, rozkaz, • spisovná výslovnosť (melódia, prestávka, prízvuk, dĺžka hlásky, dvojhláska).	• téma, rozvíjanie témy, osnova (úvod, jadro, záver), časová postupnosť, • informácia (odkaz, oznam), rozprávanie (zážitok, skúsenosť, príbeh), opis (pracovného postupu, predmetu, osoby), • zámer vety, prosba, prianie, nesúhlas, námietka, zdôvodnenie, • slová s podobným významom, slová s opačným významom, nadradené a podradené slová, citovo zafarbené slová, prirovnanie

	Písaná produkcia	**VÝKONOVÝ ŠTANDARD**	**1.ročník**	**2.ročník**	**3. ročník**
			Písať čitateľne veľké tlačené písmená slovenskej abecedy. *Písať čitateľne s oporou o grafický vzor písané písmená slovenskej abecedy.* *Uviesť témy blízke svojej životnej skúsenosti.* *Pomenovať rôzne témy svojho osobného života.* *Napísať minimálne dve na seba nadväzujúce vety viažuce sa na jednu udalosť.* *Písať čitateľne všetky písmená slovenskej abecedy.* *Písať podľa osvojených pravidiel sémantického a interpunkčného pravopisu: veľké písmeno na začiatku vety, interpunkčné znamienka na konci vety.*	*Písať veľké a malé písmená slovenskej abecedy automatizovane.* *Písať čitateľne a automatizovane tlačené a písané písmená slovenskej abecedy pri písaní slov a viet.* *Doplniť vlastný obrázok primeraným písomným komentárom.* *Písomne zaznamenať myšlienky o blízkej téme alebo ich vyjadriť obrázkom (kresbou, maľbou).* *Doplniť písaný text primeraným obrazovým vyjadrením.* *Zapísať slová vystihujúce aktuálne prežívané pocity, predstavy a náladu.* *Zapísať slová vystihujúce pocity, predstavy a náladu vyvolané miestom, predmetom, osobou, hudbou, obrazom, vôňou.* *Písomne zaznamenať nápady a námety k téme tvoreného textu podľa požiadaviek žánru tvoreného textu.* *Napísať jednoduchý odkaz pre individuálneho alebo kolektívneho adresáta.* *Voliť vhodný obsah písomného odkazu pre adresáta podľa vlastného komunikačného zámeru.* *Doplniť písomný odkaz vhodným grafickým symbolom.*	***Písať všetky písmená slovenskej abecedy automatizovane a čitateľne.*** *Použiť osvojené písmená pri písaní textov.* ***Vytvoriť súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text na tému blízku ich životnej a jazykovej skúsenosti.*** *Uplatniť pri písaní súvislého textu na tému blízku svojej životnej skúsenosti vhodné spájacie a nadväzovacie prostriedky.* *Myšlienkovo rozvinúť tému blízku svojej životnej skúsenosti preferovaným spôsobom.* ***Vyjadriť písaním svoje pocity a predstavy.*** *Voľne spísať svoje spomienky na udalosti, osoby a miesta.* *Voľne spísať svoje predstavy o budúcnosti alebo o vymyslených svetoch.* *Prostredníctvom voľného písania vyjadriť svoj postoj k blízkym témam.* ***Zhromaždiť základné informácie k téme textu.*** *Zozbierať s pomocou učiteľa informácie k téme tvoreného textu z rôznych informačných zdrojov (knihy, časopisy, internet).* ***Napísať jednoduchý informačný text.*** *Vyjadriť v texte pohľadnice vhodné obsahy na základe vlastného komunikačného zámeru aj s uplatnením grafických a obrazových prvkov.* *Napísať oznam o konaní blížiaceho sa podujatia s vyjadrením kľúčových informácií (druh podujatia, miesto, čas, usporiadateľ, cieľová skupina, iné špecifiká podľa typu podujatia) a s primeranou grafickou úpravou.*

				Napísať pohľadnicu individuálnemu alebo kolektívnemu adresátovi s uvedením jeho poštovej adresy a s vyjadrením primeraného obsahu. *Napísať o (skutočnej, vymyslenej) udalosti s dodržaním základnej časovej postupnosti.* *Písomne zaznamenať kroky pri pozorovanej činnosti.* *Usporiadať záznam krokov vykonávanej alebo pozorovanej činnosti podľa časového sledu.* *Opraviť vo vlastnom napísanom texte základné jazykové chyby: písanie veľkých písmen na začiatku vety a vo vlastných menách, interpunkčné znamienka na konci viet.* *Písať podľa osvojených pravidiel fonematického pravopisu: rozlišovacie znamienka, pravopis dvojhlások, pravopis ä, dvojzložkové písmená.* *Písať podľa osvojených pravidiel fonematického pravopisu: i/í po mäkkých spoluhláskach, y/ý po tvrdých spoluhláskach, slabičný pravopis, pravopis slabík so slabikotvornými spoluhláskami.*	*Vytvoriť pozvánku na vlastné podujatie pre individuálneho alebo kolektívneho adresáta s vyjadrením kľúčových informácií o podujatí a s primeranou grafickou úpravou.* *Uplatňovať pri tvorbe informačných textov (odkaz, pohľadnica, oznam, pozvánka) osvojené jazykové znalosti a pravopisné pravidlá.* ***Napísať príbeh, vlastnú skúsenosť alebo zážitok.*** *Uplatniť v písomnom rozprávaní primerané prostriedky vyjadrujúce časové a logicko-príčinné vzťahy medzi vetnými celkami.* ***Zapísať hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti.*** *Uplatniť pri zaznamenávaní krokov vykonávanej alebo pozorovanej činnosti primerané slová a slovné spojenia vystihujúce kľúčové detaily.* *Písomne pomenovať hlavné znaky pozorovaného objektu (konkrétny predmet a blízka osoba).* ***Upraviť obsahovú a jazykovú stránku napísaného textu.*** *Identifikovať a opraviť jazykové a pravopisné nedostatky vlastného napísaného textu podľa osvojených vedomostí a zručností.* *Upraviť s pomocou učiteľa obsah vlastného napísaného textu podľa svojho komunikačného/autorského zámeru.* ***Uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá.*** *Písať podľa osvojených pravidiel sémantického pravopisu: pravopis všeobecných a vlastných podstatných mien.*

					Písať podľa osvojených pravidiel etymologického pravopisu: i/í, y/ý po obojakých spoluhláskach v koreňoch domácich slov. *Písať podľa osvojených pravidiel etymologického pravopisu: prevzaté slová.*
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	**1.ročník**	**2.ročník**	**3. ročník**
		Elementárne písanie	• prípravné (predpisateľské) cviky, percepčno-motorické zručnosti pri písaní, • fonematická analýza a diferenciácia, prevod hlásky na písmeno, • písanie písmen slovenskej abecedy, • písanie slov, odpis písaného textu, prepis tlačeného textu, písanie podľa diktovania, • písomné vyjadrovanie vlastných myšlienok .		
		Proces tvorenia textu	• využívanie obrázkovej osnovy pri členení textu ,	• výber témy písaného textu pomocou učiteľa • rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: informácia, rozprávanie, opis, voľné písanie, • využívanie základných spôsobov zhromažďovania myšlienok k téme, • výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov podľa komunikačného/autorského zámeru, • využívanie obrázkovej alebo slovnej osnovy pri členení textu,	• výber témy písaného textu pomocou učiteľa alebo samostatne, • rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: informácia, rozprávanie, opis, voľné písanie, • využívanie základných spôsobov zhromažďovania myšlienok k téme, • výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov podľa komunikačného/autorského zámeru, • využívanie slovnej osnovy pri členení textu, • tvorenie konceptu textu a jeho úprava pomocou učiteľa alebo prostredníctvom kontrolných otázok,

				• tvorenie konceptu textu a jeho úprava pomocou učiteľa, • prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.	• prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.
		Žánre písaného textu	• tvorenie jednoduchého nesúvislého textu (zoznam) • jednoduché techniky tvorivého písania .	• tvorenie jednoduchého nesúvislého textu (zoznam) a obrazovo-písaného textu (pozvánka, pohľadnica), • jednoduché písomné rozprávanie: vyjadrenie prežitej udalosti, zážitku, vymyslený príbeh, • uplatnenie časovej postupnosti v rozprávaní, • jednoduché techniky tvorivého písania.	• vyjadrenie kľúčových informácií v jednoduchom informačnom texte (oznam, správa), • jednoduchý opisný text: postupnosť dejov pri opise pracovného postupu; hlavné znaky opisovaného objektu (konkrétny predmet alebo blízka osoba), • jednoduché techniky tvorivého písania.
		Komunikačné prostriedky a pravidlá	• vyjadrovanie myšlienok vo vetách a v jednoduchých súvetiach .	• vyjadrovanie myšlienok vo vetách a v jednoduchých súvetiach s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), • vyjadrovanie vzťahu k pomenúvaným javom prostredníctvom emocionálnych slov alebo jednoduchých frazém (prirovnania alebo iné frazémy, ktorým žiaci rozumejú).	• vyjadrovanie myšlienok vo vetách a v jednoduchých súvetiach s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), prianie, nesúhlas, námietka, • používanie základných prostriedkov nadväzovania viet v texte (opakovanie slova, synonymá, zámená, rovnaký tvar slovesa), • uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, slovotvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová.
		Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu		• fonematický pravopis: rozlišovacie znamienka; delenie hlások na samohlásky (krátke, dlhé), dvojhlásky a spoluhlásky (tvrdé, mäkké) ako východisko uplatňovania fonematického pravopisu; pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach, y/ý po	• etymologický pravopis: vymedzenie obojakých spoluhlások; písanie i/y, í/ý po obojakých spoluhláskach v koreňoch domácich slov (frekventovaných a deťom blízkych); pravopis prevzatých slov (frekventovaných a deťom blízkych),

				tvrdých spoluhláskach; slabičný pravopis (de, le, lie atď.); pravopis dvojhlások, pravopis ä, dvojzložkové písmená (ch, dz, dž); pravopis slabík so slabikotvornými spoluhláskami, • sémantický pravopis: písanie veľkého písmena na začiatku vety; rozlišovanie pravopisu všeobecných a vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat, miestne geografické názvy), • interpunkčný pravopis: interpunkčné znamienka na konci vety; použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka.	• morfematický pravopis: vybrané slovesné tvary a slovotvorné prípony: jednotné písanie i/í v tvaroch minulého času; jednotné písanie i/í ako tematickej morfémy (*robiť, robím*); jednotné písanie prípon pri zdrobnených, zveličených alebo citovo zafarbených slovách (nosík, nosisko, *mamička*), • interpunkčný pravopis; písanie čiarky v jednoduchej vete.
	Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• písmeno, abeceda, písané písmo, tlačené písmo, • veta, začiatok vety, koniec vety	• informácia (odkaz, oznam, pozvánka, pohľadnica), rozprávanie (zážitok, skúsenosť, príbeh • zámer vety: oznámenie, otázka, rozkaz, prosba, • pravopis a pravopisné pravidlo, • rozlišovacie znamienka; samohlásky (krátke, dlhé), dvojhlásky a spoluhlásky (tvrdé, mäkké), slabikotvorné spoluhlásky, • pravopis vlastných podstatných mien (mená osôb a zvierat, miestne geografické názvy), • veta, začiatok vety, koniec vety, interpunkčné znamienka (bodka, otáznik, výkričník, spojovník).	• text, téma, rozvíjanie témy, osnova (úvod, jadro, záver), časová postupnosť, • informácia (, opis (pracovného postupu, predmetu, osoby), • zámer vety: prianie, nesúhlas, námietka, zdôvodnenie, • slová s podobným významom, slová s opačným významom, nadradené a podradené slová, citovo zafarbené slová, prirovnanie, • obojaké spoluhlásky, vybrané slová, príbuzné slová.

	Vecná recepcia	**VÝKONOVÝ ŠTANDARD**			
			1.ročník	**2.ročník**	**3. ročník**
			Sluchovo rozlíšiť slová, slabiky, hlásky. Správne priradiť písmená k hláskam. Prečítať nahlas a potichu písmená a slabiky. Prečítať nahlas a potichu slová a vety. *Predpovedať obsah textu podľa nadpisu.* *Predpovedať obsah textu pomocou obrazového materiálu.* *Porozumieť jednoduchým grafickým schémam. Orientovať sa v obrazovej encyklopédii. Porozumieť jednoduchým piktogramom a náčrtom.* *Voľne reprodukovať obsah počúvaného vecného textu.* *Graficky (symbolmi alebo kresbou) zaznamenať kľúčové slová a informácie z počúvaného textu.* *Porozumieť dejovej postupnosti a konaniu postáv pri počúvaní bežného (neumeleckého) rozprávania prežitej udalosti alebo reálneho/vymysleného príbehu.*	*Prečítať nahlas a potichu krátke vecné texty a porozumieť im.* *Opraviť vlastné chyby pri čítaní (s pomocou učiteľa).* *Identifikovať a označiť kľúčové slová v čítanom vecnom texte.* *Porozumieť doslovným informáciám v čítanom vecnom texte.* *Vyvodiť významy neznámych slov z počúvaného vecného textu.* *Vyvodiť súvislosti medzi informáciami v počúvanom vecnom texte.* *Orientovať sa v obrazových vecných knihách.* *Orientovať sa v jednoduchej tabuľke (rozvrh hodín) a v pláne činnosti.* *Voľne reprodukovať obsah čítaného (prezeraného) súvislého, nesúvislého alebo obrazovo-písaného vecného textu.* *Porozumieť postupnosti dejov a uvádzania vlastností a okolností deja v obrazovo-písanom opise pracovného postupu.*	***Prečítať primerane náročný vecný text plynulo a správne, nahlas a potichu.*** *Uplatniť pri hlasnom čítaní splývavú a spisovnú výslovnosť, významovú pauzu, vhodnú melódiu a vhodné tempo reči.* *Klásť otázky k obsahu čítaného textu.* ***Identifikovať doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte.*** *Identifikovať a označovať kľúčové slová v počúvanom vecnom texte.* *Porozumieť doslovným informáciám v počúvanom vecnom texte.* *Klásť otázky k informáciám doslovne uvedeným v počúvanom a v čítanom vecnom texte.* ***Vyvodiť základné implicitné informácie z počúvaného a z čítaného textu.*** *Vyvodiť súvislosti medzi informáciami v čítanom vecnom texte.* *Klásť otázky k informáciám vyvodeným z počúvaného a z čítaného vecného textu.* *Orientovať sa v členení textu na úvod, jadro, záver a na odseky.* ***Orientovať sa v nesúvislom a obrazovo- písanom texte.*** *Orientovať sa v obrazovo-písanom reklamnom texte.* *Porozumieť doslovným informáciám a vyvodiť základné implicitné významy v obrazovo-písanom texte. .* ***Reprodukovať text vlastnými slovami a zhrnúť kľúčové informácie.***

					Písomne zaznamenať kľúčové slová a informácie z počúvaného až čítaného (prezeraného) textu. *Stručne zhrnúť a písomne zaznamenať informácie vyvodené z počúvaného a z čítaného (prezeraného) textu.* ***Sledovať vlastné porozumenie textu.*** ***Rozlíšiť medzi informáciou, opisom a rozprávaním.*** *Identifikovať kľúčové informácie v počúvanom a čítanom informačnom texte (oznam, správa).* *Identifikovať opisované hlavné znaky opisovaného predmetu a podľa typu osoby (predmet: tvar, farba, veľkosť, materiál, použitie; osoba: výška, chôdza, časti tela a pod.).* ***Použiť pri porozumení textu primerané znalosti slovnej zásoby, základných lexikálnych vzťahov a vetných celkov.***
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	**1.ročník**	**2.ročník**	**3. ročník**
		Elementárne čítanie	• fonematické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči (rozlišovanie slov, slabík, identifikácia hlásky) , • poznávanie písmen, upevňovanie korešpondencie hlásky a písmena , • nácvik čítania slov, viet a krátkych textov (primeranej a postupne sa zvyšujúcej náročnosti), • oprava vlastných chýb pri čítaní,	• oprava vlastných chýb pri čítaní , • ovládanie abecedy a jej využitie pri orientácii v abecedných zoznamoch	

			• uplatňovanie splývavej výslovnosti, významovej pauzy, melódie a tempa reči pri hlasnom čítaní,		
		Porozumenie textu	• vytváranie predstáv o obsahu textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu, nadpisu, s oporou o doterajšie znalosti žiaka,	• identifikovanie kľúčových slov v texte a ich jednoduché zaznamenanie, • porozumenie doslovného (explicitného) významu textu a jeho reprodukcia,	• vyvodzovanie základných implicitných významov z textu (vytváranie inferencií) na základe otázok učiteľa: význam slov a slovných spojení, súvislosti medzi slovami a vetami, súvislosti medzi informáciami z textu a doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, • stručné zhrnutie získaných informácií .
		Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu	• vnímanie chýb a nepresností pri čítaní ako prirodzenej súčasti učenia sa, ktorú je možné ovplyvniť vlastným úsilím, požiadaním o pomoc a komunikáciou s druhými .	• pozorovanie učiteľovho premýšľania pri čítaní (učiteľ „myslí nahlas“): komentovanie porozumenia alebo neporozumenia, identifikovanie príčiny nedostatočného porozumenia, naznačovanie riešenia, • hodnotenie vlastného porozumenia, posúdenie správnosti vlastnej odpovede, miery istoty (napr. *Podľa čoho viem, že som to správne pochopil?*).	
		Žánre vecného textu	• porozumenie dejovej postupnosti, konania postáv a sprostredkovanej skúsenosti v bežnom (neumeleckom) rozprávaní: rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh.	• vyhľadávanie kľúčových informácií v informačnom texte (kto, čo, kde, kedy, ako, prečo): oznam a správa, • porozumenie dejovej postupnosti, konania postáv a sprostredkovanej skúsenosti v bežnom (neumeleckom) rozprávaní: rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh, • identifikovanie hlavných znakov opisovaného objektu,	• porozumenie postupnosti dejov v opise pracovného postupu, • porozumenie jednoduchým obrazovo-písaným alebo obrazovo-hovoreným textom: jednoduché schémy a náčrty, piktogramy, obrazové encyklopédie, edukačné videá, • identifikovanie reklamy v médiách a rozhovor o jej účinku.

				• orientácia v jednoduchých nesúvislých textoch: zoznam, rozvrh, plán, tabuľka.	
		Komunikačné prostriedky a pravidlá		• pozorovanie jazykového vyjadrenia komunikačného zámeru a interpunkčných znamienok na konci vety, • rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien: základné významové skupiny vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat, miestne geografické názvy).	• úvod do poznávania slovných druhov: vytvorenie prvotnej predstavy o význame a využití slovných druhov v texte, • pojem časovanie a tvary slovesa v jednotlivých osobách prítomného času, rozlišovanie tvarov slovesa v texte, • vyvodzovanie významov slov z textu: neznáme slová, viacvýznamové slová, emocionálne slová, frazeologické prirovnania a iné jednoduché frazémy, • pozorovanie lexikálnych vzťahov v texte: slová s podobným a s opačným významom, nadradené a podradené slová, • pozorovanie slovotvorne súvisiacich slov v texte, rozhovor o ich významovom vzťahu.
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, abeceda.	• obsah textu, informácia, kľúčové slová, nadpis, ilustrácia, zhrnutie informácií, • súvislý text: informácia (oznam, správa), rozprávanie (zážitok, skúsenosť, príbeh).	• úvod, jadro, záver, časová postupnosť, odsek, • opis (pracovného postupu, predmetu, osoby), • nesúvislý text: zoznam, rozvrh, plán, tabuľka, reklama, • slovné druhy: sloveso (časovanie, osoba), podstatné meno (všeobecné a vlastné podstatné mená), • slová s podobným významom, slová s opačným významom, nadradené a podradené slová, citovo zafarbené slová, prirovnanie.
	Zážitková produkcia	**VÝKONOVÝ ŠTANDARD**	**1.ročník**	**2.ročník**	**3. ročník**
			Prezerať si a listovať tak rôzne dostupné knihy a publikácie. Prečítať s pomocou jednoduché texty v šlabikári a v čítanke.	***Prechádzať od počúvania čítaného textu k vlastnému čítaniu a k čítaniu s pomocou.*** *Prečítať jednoduchý umelecký text nahlas alebo potichu s pomocou i bez pomoci.*	*Samostatne čítať umelecké texty primeranej náročnosti. Sústredené vlastným tempom čítať knihy rôznych žánrov a foriem spracovania.* ***Čítať s porozumením texty umeleckej literatúry primeranej náročnosti.***

			Prečítať s pomocou obrázkovú knihu s malým množstvom textu. *Predpovedať obsah počúvaného a čítaného textu podľa jeho nadpisu a obrázka k textu pred začiatkom jeho čítania. Prerozprávať text s jednoduchou dejovou líniou s oporou o ilustráciu alebo pomocou učiteľa. Odpovedať a klásť otázky k obsahu počúvaného alebo čítaného textu. Pomenovať a opísať vlastnými slovami čo ma v počúvanom a v čítanom texte zaujalo. Rozpoznať tému umeleckého textu podľa ilustrácie alebo obálky knihy. Spontánne prejaviť svoje reakcie (myšlienky, potreby a pocity) na počúvaný a čítaný text a na ilustrácie. Graficky (symbolmi alebo kresbami) zaznamenať svoje myšlienky, potreby, pocity a zážitky z počúvaného a z čítaného textu a z ilustrácií. Spontánne vyjadriť svoje pocity a zážitky z počúvaného a z čítaného textu. Naučiť sa naspamäť umelecký text primeranej dĺžky a kvality. Dodržiavať spisovnú výslovnosť a zreteľnú artikuláciu.* *Spontánne prejaviť pocity a zážitky z divadelného a filmového predstavenia alebo z rozhlasového vysielania. Stvárniť sekvencie počúvaného textu pomocou pantomímy.*	*Porozumieť doslovným informáciám uvedeným v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Vyvodiť význam neznámych slov v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Odpovedať a klásť otázky k doslovným informáciám uvedeným v počúvanom alebo čítanom texte. Identifikovať s pomocou učiteľa zaujímavé informácie, fázy deja, postavy, miesta a pod. Povedať, o čom je text a čo je v ňom dôležité.* ***Vyjadriť svoje pocity, myšlienky a zážitky z počúvaného, čítaného textu a z ilustrácií.*** *Vyjadriť pocity a myšlienky súvisiace s tým, čo ma v texte zaujalo. Povedať svoj názor na obsah počúvaného alebo čítaného textu. Porovnať svoje názory, pocity a zážitky z textu so spolužiakmi. Zapojiť sa do dialógu alebo do diskusie o čítanom texte. Porozumieť zmyslu a obsahu literárneho textu primeranej dĺžke a kvalite, vybratého podľa vlastného záujmu a preferencií. Zreteľne a výrazne predniesť naučený umelecký text.* *Porovnať svoje pocity a zážitky so spolužiakmi.* *Zapojiť sa do debaty o divadelnom a filmovom predstavení alebo o rozhlasovom vysielaní.* *Vyrozprávať stručne a v logickom slede dej videného alebo počutého príbehu.* ***Dramatizovať s pomocou učiteľa vhodné literárne texty.***	*Identifikovať kľúčové informácie a neznáme slová v počúvanom a v čítanom umeleckom texte. Prerozprávať text s jednoduchou dejovou líniou bez opory.* ***Odpovedať na otázky k čítanému alebo počúvanému textu.*** *Odpovedať a klásť otázky k vyvodeným informáciám z počúvaného alebo čítaného textu.* ***Identifikovať v texte to, čo ho zaujalo (myšlienky, slová, ilustrácie).*** *Zdôvodniť výber prvkov (myšlienky, slová, ilustrácie, situácie z deja), ktoré ma v umeleckom texte zaujali. Porovnať (zhody a rozdiely) svoje skúsenosti a zážitky so skúsenosťami a zážitkami postáv v texte.* ***Podeliť sa o potešenie z individuálnej recepcie textu, vyjadriť svoj postoj a odporúčania k textu**.* *Sformulovať svoje odporúčania/neodporúčanie textu iným.* *Začať dialóg alebo diskusiu o prečítanom alebo vypočutom texte.* ***Predniesť naspamäť literárny text primeraný veku**.* *Použiť pri prednese a recitácii textu správnu melódiu a tempo reči. Použiť pri recitácii textu očný kontakt a silnú emóciu pomocou mimiky a gestikulácie. Dbať pri recitácii na kultivovanosť rečového prejavu a vystupovania.* ***Vyrozprávať svoje zážitky z návštevy divadelného alebo filmového predstavenia a z počúvania rozhlasového vysielania.*** *Odporučiť predstavenie alebo vysielanie kamarátovi a svoje odporúčanie zdôvodniť.*

			Vybrať si text na čítanie podľa obálky, ilustrácie alebo iných preferencií. Vyhľadať s učiteľom alebo inej osoby texty na čítanie pre zážitok alebo pomocou iného účelu.	*Stvárniť sekvenciu čítaného textu pomocou pantomímy. Čítať kratšie úseky textu alebo jednoduchý umelecký text s dôrazom na roly. Stvárniť spolu so spolužiakmi časť alebo celý dej vybraného literárneho textu použitím metód tvorivej dramatiky (pantomíma, rolová hra atď.).* *Sformulovať vlastné preferencie na text na čítanie podľa svojho záujmu (zvieratá, stroje, móda, príroda, a i.) alebo podľa účelu textu (zábava, informácie, poučenie, oddych, a i.). Orientovať sa v triednej, školskej a miestnej knižnici. Všimnúť si záujem iných o knihy a o témy sa inšpirovať tým pri vlastnom čítaní.*	***Vyhľadávať texty na čítanie podľa svojho záujmu a účelu čítania samostatne alebo s pomocou iných.*** *Vyhľadať samostatne texty na čítanie pre zážitok alebo iný účel. Všimnúť si podobnosti a rozdiely medzi textami (obsah, forma, ilustrácie, téma). Porovnať rôzne texty z hľadiska ich obsahu, formy, ilustrácie a témy.*
		OBSAHOVÝ ŠTANDARD	**1.ročník**	**2.ročník**	**3. ročník**
		Čítanie s porozumením	• rozoznávanie slov a viet v počúvanom a v čítanom texte a uvedomenie si, že na seba nadväzujú a vytvárajú text, • odlíšenie textu od ilustrácie, • domýšľanie jednoduchého príbehu podľa ilustrácie a čítanie ilustrácie.	• predvídanie z počutého a prečítaného textu, • identifikovanie základných stavebných prvkov textu (názov, strofa, rým, verš), • odlíšenie poézie od prózy, • prerozprávanie obsahu čítaného a počúvaného textu s pomocnými otázkami a nápoveďami učiteľa.	• identifikovanie základných stavebných prvkov textu (názov, strofa, rým, verš, odsek), • odhadovanie významu neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu (prirovnania, frazémy, emocionálne slová, • vyjadrenie pochopenia rozdielu medzi reálnym a imaginárnym svetom, uvádzanie príkladov na využitie fantázie.
		Čítanie pre zážitok	• stvárnenie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky pod vedením učiteľa, • formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného a počúvaného textu, • spoznávanie vybraných tém v dielach slovenských a	• sebapoznávanie, porovnávanie seba a vlastných skúsenosti s postavami a textami, hľadanie zhody a rozdielov, hľadanie riešení pre situácie v texte, • vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom,	• rozpoznanie a identifikácia literárnych postáv, ich charakteru, vlastností, opis prostredia, situácie, a to s pomocou ilustrácie aj bez nej, • vyjadrovanie postoja k prečítanému a k počutému textu, k literárnym hrdinom a hrdinkám, k zobrazenej téme, • formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného a počúvaného textu ,

			svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe, • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch, • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia,	• formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného a počúvaného textu, • spoznávanie vybraných tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe, • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch, • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia, • porozumenie tomu, akú úlohu zohráva autor pri tvorení textu.	• spoznávanie vybraných tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe, • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch, • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia, • porozumenie tomu, akú úlohu zohráva autor pri tvorení textu.
		Samostatný/sebavedomý čitateľ	• orientovanie sa v zdrojoch na čítanie, • spoznávanie dostupných knižníc a ich využívanie (triedna knižnica, školská knižnica, mestská/obecná knižnica).	• vytváranie čitateľského portfólia, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa, • rozširovanie čitateľského teritória: vlastný, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie, • spoznávanie čitateľských skúseností a literárnych znalostí v rodine a blízkom okolí .	• vytváranie čitateľského portfólia, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa alebo samostatne, • rozširovanie čitateľského teritória: vlastný, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie.
		Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu	• monitorovanie kvality čítania a možných zdrojov pomoci (*Viem text prečítať?, Čo mi pritom môže pomôcť?*).	• monitorovanie porozumenia prípadne neporozumenia obsahu a významu prečítaného textu (*Viem, čo text hovorí?*), • kladenie otázok na porozumenie, riešenie úloh k textom, prepájanie tém s reálnym životom.	• uvedomenie si významu a potreby čítania literárnych textov a hodnotenie vlastných pokrokov v čítaní.

		Tematické okruhy a textová realizácia	• tematické okruhy pre 1. cyklus: domov, rodina, priateľstvo, hra, humor, príroda okolo nás, svet zvierat, • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: riekanka, hádanka, rozprávka.	• tematické okruhy pre 1. cyklus: medziľudské vzťahy, zdravie, dobro, zlo, pravda a lož, človek ako súčasť prírody, pomoc iným, • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: ľudová pieseň, báseň, obrázkový príbeh.	• tematické okruhy pre 1. cyklus: medzigeneračné vzťahy a porozumenie, prijatie a odmietanie, česť/čestnosť, človek ako súčasť prírody, moje mesto/obec, zvyky, spôsob života, miestne tradície a kultúra, záľuby a koníčky, • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov, bájka, povesť, bábková hra, komiks.
		Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	• kniha, časopis, knižnica, • riekanka, hádanka, rozprávka.	• text, ilustrácia, autor, spisovateľ, ilustrátor, • nadpis, • ľudová pieseň, báseň, obrázkový príbeh.	• strofa, rým, verš, odsek, • bájka, povesť, bábková hra.

10.1.1.2 Anglický jazyk

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	**Anglický jazyk**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súromná základná škola Esprit – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 99 hodín ročne - 3 hodiny týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	**1.ročník:** PaedDr. Eva Lange, PhD.: The Magic Kingdom 1. TAKTIK. **2.ročník:** PaedDr. Eva Lange, PhD.: The Magic Kingdom 2. TAKTIK. **3.ročník:** Naomi Simons: Family and Friends 1. OXFORD

Charakteristika predmetu

Vzdelávacia podoblasť je zameraná prakticky a zdôrazňuje využívanie cudzích jazykov v kontexte každodenných situácií blízkych životu žiakov. Vo vyučovaní sa uplatňuje prístup zameraný na žiaka, v ktorom je výučba prispôsobovaná potrebám žiakov a rešpektujú sa ich vývinové a individuálne osobitosti.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Rozoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia.
2. Porozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou.
3. Porozumieť krátkym pokynom.
4. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia.
5. Na základe príkladu vedieť písomne reprodukovať jednoduché slovné spojenia a krátke vety.

Vytvoriť si pozitívny vzťah k učeniu sa cudzích jazykov.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus ***JAZYK A KOMUNIKÁCIA*** ***Cudzie jazyky (Hravá angličtina, Anglický jazyk)***				
Výkonový štandard		**1.ročník**	**2.ročník**	**3. ročník**
	RECEPCIA Počúvanie/čítanie s porozumením	*Rozoznať bežné, známe slová (napr. farby, oblečenie, jedlá) za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte.*	*Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami.*	*Porozumieť ilustrovanému príbehu s jednoduchými každodennými slovami a jednoduchým informačným materiálom (napr. pozvánke na narodeninovú oslavu),* *Odhadnúť význam slova zo sprievodného obrázka.*
	PRODUKCIA Ústny prejav Písomný prejav	*Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slov a slovných spojení,* *Imitovať správnu výslovnosť a intonáciu*	*Podľa príkladu vytvoriť krátke vety o sebe, podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet.*	*Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je, reprodukovať krátku riekanku/pieseň.* *podľa predlohy napísať bežné jednoduché slová a jednoduché krátke vety,* *napísať základné informácie o sebe a svojom okolí.*
	INTERAKCIA Ústna interakcia	*Porozumieť jednoduchým pozdravom a reagovať na ne (dokáže pozdraviť, povedať svoje meno, opýtať sa druhých, ako sa volajú, a jednoduchým spôsobom sa rozlúčiť).* *V priamej komunikácii používať základné slová a slovné spojenia, ako sú „áno“, „nie“, „prepáčte“, „prosím“, „ďakujem“, „nie, ďakujem“.*	*Klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpovediam, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. farby, názvy niektorých živočíchov, potravín, oblečenia). Verbálny prejav môže byť sprevádzaný gestikuláciou.*	*Porozumieť veľmi jednoduchým pokynom, ktoré učiteľ dáva v škole, a reagovať na ne (napr. „Otvor si knihu.”, „Poď sem.”, „Vezmi si pero.”).*

Obsahový štandard		1.ročník	2.ročník	3. ročník
	Funkcie jazyka	• Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť sa /odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa. • Požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu. • Požiadať o povolenie, súhlas	• Nadviazať kontakt pri stretnutí: osloviť niekoho, pozdraviť /odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa. • Požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu • Predstaviť záľuby a preferencie (čo mám rád)	• Požadovať a poskytnúť informácie • Predstaviť záľuby a preferencie • Zaujať postoj • Vyjadriť návrh a reagovať naň • Vyjadriť a zistiť želania, pocity • Reagovať na príbeh
	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	• Ukazovacie zámená a väzba: this is/these are • Otázka “How many?” • Otázka “What color is it?” + odpoveď “It’s...” • Sloveso “like/don’t like” • Základné číslovky 0-10 • Sloveso “have got” v prítomnom čase	• Ukazovacie zámená a väzba: this is/these are • osobné zámená: I, you, he, she, it. • opytovacie zámená: who, what, how many • sloveso „have got“ v prítomnom čase jednoduchom • základné číslovky 0-20 • predložky miesta: in, on	• Časovanie pomocného slovesa “to be” v jednotnom čísle v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky a záporu • základné privlastňovacie zámená: my, your, his, her • opytovacie zámená: who, what, where, when, how • Ukazovacie zámená a väzba: this is/these are • väzby there is/there are – oznamovacia veta, otázka, zápor • Základné číslovky 0-20 • Časovanie slovesa “have got”, v jednotnom a množnom čísle, oznamovacia veta, otázka, zápor • sloveso „can“ v prítomnom čase jednoduchom • predložky miesta: in, on, under

	Sociolingválna zložka	• Poznať základné frázy pri stretnutí: pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa • Vedieť reagovať na udalosť, blahoželať: narodeniny, Vianoce, Veľká noc	• Vedieť reagovať na udalosť, blahoželať: meniny, Vianoce, Veľká noc	• Reálie - škola v UK • Príroda • Halloween
	Tematické okruhy	• Farby • Čísla 0-10 • Rodina a spoločnosť • Domov a bývanie • Príroda a životné prostredie • Oblečenie • Ľudské telo • Pomenovanie jedál • Multikultúrna spoločnosť	• Abeceda • Príroda a životné prostredie (dni v týždni, mesiace v roku) • Škola, školské pomôcky • Rodina a spoločnosť • Ľudské telo • Čísla 0-20 • Voľný čas a záľuby (hračky) • Multikultúrna spoločnosť	• Rodina a spoločnosť • Domov a bývanie • Ľudské telo, starostlivosť o zdravie • Vzdelávanie • Voľný čas a záľuby • Odievanie a móda • Príroda a životné prostredie • Multikultúrna spoločnosť • Obchod a služby
	Druhy textov	• Riekanky • Pesničky • Maľované čítanie	• Riekanky • Pesničky • Maľované čítanie	• úryvky ilustrovaných rozprávok a príbehov • krátke opisy • Piesne • Básničky • Riekanky • Komiksy • plagáty, oznámenia, letáky...a pod.

10.1.2 Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika

10.1.2.1 Matematika

Vzdelávacia oblasť	Matematika a informatika
Vyučovací predmet	**Matematika**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 132 hodín ročne - 4 hodiny týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	**1.ročník:** M. Belic, J. Striežovská: Matematika pre prvákov 1. a 2. časť, AITEC. **2.ročník:** M. Belic, J. Striežovská: Matematika pre druhákov 1. a 2. časť, AITEC. M. Belic, J. Striežovská: Matematika pre druhákov - učebnica, AITEC. **3.ročník:** M. Belic, J. Striežovská: Matematika pre tretiakov 1. a 2. časť, AITEC. M. Belic, J. Striežovská: Matematika pre tretiakov - učebnica, AITEC.

Charakteristika predmetu

Matematické vzdelávanie na základných školách má primárne vytvárať príležitosti na kultiváciu matematických činností, založených na aktívnom získavaní skúseností, objavovaní, overovaní a zovšeobecňovaní v kontexte matematického obsahu. Integrácia matematických činností do vzdelávania vedie k rozvoju dôležitých vlastností a návykov mysle, akými sú vytrvalosť či presnosť, ale aj k rozvoju sociálnych kompetencií (spolupráca, komunikácia), sebarozvojových kompetencií a kritického myslenia.

Cieľom matematického vzdelávania je vytvoriť veku a schopnostiam primerané podmienky na dosiahnutie rozvinutej matematickej gramotnosti, ďalších doménových gramotností a

prierezových spôsobilostí žiakov. Matematická gramotnosť (zjednodušene) je súbor zručností, schopností a znalostí, ktoré umožňujú rozoznať matematickú podstatu problémov a riešiť ich pomocou matematiky. Matematicky gramotný jedinec disponuje kompetenciami, akými sú schopnosť komunikácie v matematike, schopnosť matematizácie, schopnosť používania vhodných reprezentácií, schopnosť logického uvažovania a argumentácie, schopnosť navrhnúť stratégiu riešenia problému, schopnosť používať symbolický matematický jazyk a schopnosť používať matematické nástroje pri riešení problémov. Vo vzťahu k čitateľskej gramotnosti, ako jednej z prierezových gramotností, sa matematická gramotnosť prejavuje tým, že žiak vie čítať s porozumením texty slovných úloh.

Matematický obsah je v tomto dokumente členený na tri obsahové komponenty: Čísla a operácie s číslami; Závislosti, vzťahy a práca s údajmi; Geometria, ktoré sa ďalej delia na menšie tematické oblasti. Pre každú tematickú oblasť a každý cyklus sú definované pojmy (súbor matematických pojmov a ich vlastností), vzťahy (súbor väzieb medzi pojmami) a postupy (súbor návodov, algoritmov, metód riešenia problémov).

Komponent: Čísla a operácie s číslami

Obsahový komponent Čísla a operácie s číslami poskytuje príležitosti na rozvíjanie rôznorodých predstáv o číslach a ich významoch na nadobudnutie skúseností s operáciami s číslami a s úpravou číselných výrazov, ako aj s riešením aplikačných úloh a problémov s využitím aritmetických operácií a vzťahov medzi nimi.

Komponent: Závislosti, vzťahy a práca s údajmi

Obsahový komponent Závislosti, vzťahy a práca s údajmi je zameraný na rozvíjanie schopností žiakov objavovať pravidlá, závislosti, vzťahy, vedieť ich opísať pomocou algebrických výrazov, rovníc a nerovníc a narábať s údajmi. Narábanie s údajmi znamená vedieť ich vyhľadávať, nachádzať vzťahy a súvislosti medzi nimi, uskutočňovať zber údajov, zaznamenávať ich, usporadúvať a triediť, reprezentovať a interpretovať údaje.

Komponent: Geometria

Obsahový komponent Geometria je zameraný na rozvíjanie geometrického uvažovania žiakov s využitím geometrických reprezentácií. Komponent je zameraný na skúmanie rovinných a priestorových útvarov a vzťahov medzi nimi, na osvojovanie si princípov merania, rozvíjanie schopnosti odhadovať mieru a nadobudnúť praktické zručnosti pri riešení polohových a metrických geometrických úloh, ktoré majú svoje uplatnenie v mnohých profesiách.

Matematické praktiky majú významný podiel na kultivovaní matematického a kritického uvažovania a na rozvíjaní dôležitých osobnostných vlastností, vrátane tzv. mäkkých zručností. V každom z vyššie uvedených obsahových komponentov je dôležité vykonávať také činnosti v matematike, ktoré umožňujú rozvíjať u žiakov tímovú spoluprácu, komunikačné, argumentačné a prezentačné zručnosti, tvorivé a kritické myslenie, ale zároveň aj vytrvalosť, presnosť, či zmysel pre používanie rôznorodých reprezentácií, techník, stratégií a spôsobov uvažovania. Sú príležitosťou pre vnímanie jedinečnosti a rozmanitosti ľudského myslenia. Matematické praktiky sú členené na tri činnostné jednotky: matematické reprezentácie; matematické modelovanie a matematický jazyk, komunikácia a argumentácia.

Matematické reprezentácie sú zamerané na rozvíjanie schopnosti vyberať, používať a interpretovať vhodné reprezentácie, resp. modely matematických objektov alebo situácií. Reprezentácie pojmov, vzťahov a postupov majú rôzny stupeň abstrakcie (enaktívne, ikonické a symbolické). Na úrovni uvádzania do matematickej gramotnosti je vhodné používať enaktívne a ikonické reprezentácie založené na používaní konkrétnych predmetov, obrázkov, schém, tabuliek a iných znázornení, na úrovni rozvinutej gramotnosti majú formu symbolických reprezentácií v podobe výrazov, rovníc, vzorcov a podobne.

Matematické modelovanie zahŕňa návrh stratégie riešenia problému počnúc pochopením a analýzou problému, matematizáciou problému s využitím matematických reprezentácií, vyriešením matematického problému a reflexiou riešenia v kontexte pôvodnej úlohy.

Matematické modelovanie zároveň vyžaduje používanie matematických nástrojov, vrátane elektronických, či digitálnych nástrojov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia vplývajú na rozvíjanie matematického a kritického uvažovania a sú závislé nielen od úrovne matematickej gramotnosti žiaka. Schopnosť žiakov používať matematický jazyk, komunikovať o hľadaní stratégií a riešení problémov a schopnosť argumentačne podporiť, resp. zamietnuť matematické myšlienky sú dôležitými predpokladmi na aktívne zapojenie sa do spoločenského života.

Osvojenie si matematického obsahu a matematických praktík je prostriedkom na rozvoj matematickej gramotnosti, ktorú je schopný žiak primerane použiť pri riešení každodenných problémov a situácií.

Ciele predmetu:

1. Disponovať primeraným matematickým aparátom – rozumieť matematickým pojmom, vzťahom a postupom na úrovni zodpovedajúcej edukačným potrebám a schopnostiam žiakov.

2. Používať matematické reprezentácie – používať vhodné modely a reprezentácie matematických pojmov, vzťahov a postupov v rôznych situáciách a interpretovať ich.
3. Navrhnúť stratégie riešenia problémov – transformovať jednoduché problémy reálnych situácií do matematickej podoby (matematizovať ich), navrhnúť, vyhodnotiť a aplikovať rôzne metódy riešenia problémov, prezentovať a posúdiť výsledky v kontexte pôvodného problému a ovládať postupy na kontrolu riešení.
4. Kriticky uvažovať a argumentovať – tvoriť jednoduché predpoklady, navrhovať, kriticky vyhodnocovať a optimalizovať stratégie riešenia matematických problémov, vyvodzovať logické dôsledky a zdôvodňovať riešenie problému, vrátane identifikácie chyby, opravy chyby a jej vnímania ako nevyhnutnej súčasti učenia sa.
5. Používať matematický jazyk a komunikovať – počúvať s porozumením, vecne a presne komunikovať pomocou prirodzeného aj matematického (vrátane symbolického) jazyka, diskutovať o problémoch a tímovo spolupracovať pri riešení matematických úloh.
6.Používať matematické nástroje – zmysluplne vyberať a použiť vhodné matematické nástroje (reálne, elektronické a digitálne pomôcky/nástroje) na reprezentáciu a riešenie problémov a posúdiť ich efektívnosť.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus:

Hlavným cieľom 1. cyklu matematického vzdelávania je, aby žiaci nadobudli matematickú gramotnosť na elementárnej úrovni, teda mali osvojený základný matematický obsah, aktivované prvotné matematické kompetencie, vytvorené základy matematických praktík, matematickej identity a pozitívneho obrazu o význame matematiky.

Ďalšie ciele:

1. Používať prirodzené čísla, operácie s prirodzenými číslami a ich vlastnosti a riešenie jednoduchých aplikačných a kontextových úloh.
2. Orientovať sa v jednoduchej tabuľke a grafe a používať ich pri riešení aplikačných úloh zameraných na vyhľadávanie, zber, zaznamenávanie, triedenie, usporiadanie a interpretáciu údajov.
3. Objavovať, opísať a aplikovať jednoduché pravidlá, závislosti a vzťahy.
4. Rozlišovať jednoduché rovinné a priestorové geometrické útvary, opisovať ich významné prvky a vlastnosti, triediť, skladať a rozkladať ich.

5. Orientovať sa v rovine a priestore, riešiť jednoduché polohové a metrické geometrické úlohy.
6. Tvoriť jednoduché reprezentácie matematických pojmov a vzťahov, používať ich pri riešení problémov, veku primerane používať jednoduchý matematický jazyk.
7. Používať priame logické úsudky a riešiť problémy v situáciách a kontexte svojho individuálneho života.

<table>
<tr><td colspan="4">Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus
MATEMATIKA</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Výkonový štandard</td><td colspan="3">1. cieľ: Používať prirodzené čísla, operácie s prirodzenými číslami a ich vlastnosti na riešenie jednoduchých aplikačných a kontextových úloh.</td></tr>
<tr><td>1.ročník</td><td>2.ročník</td><td>3.ročník</td></tr>
<tr><td>Používať prirodzené čísla do 20 v rôznych kontextoch. Aplikovať poznatky z numerácie do 20 pri riešení úloh.
Sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 20 bez prechodu cez základ 10 s použitím pamäťových, písomných a elektronických algoritmov, s použitím vlastností operácií a vzťahov medzi nimi.
Sčitovať a odčitovať na modeloch (dynamický model, statický model).
Sčitovať a odčitovať pomocou znázornenia. Sčitovať počítaním po jednom, dopočítaním druhého sčítanca k prvému, dopočítaním menšieho sčítanca k väčšiemu. Sčitovať a odčitovať použitím zautomatizovaného spoja.</td><td>Používať prirodzené čísla do 100 v rôznych kontextoch. Aplikovať poznatky z numerácie do 100 pri riešení úloh.
Sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 100 s použitím pamäťových, písomných a elektronických algoritmov, s použitím vlastností operácií a vzťahov medzi nimi.
Sčitovať a odčitovať celé desiatky.
Sčitovať a odčitovať dvojciferné a jednociferné čísla bez prechodu cez základ 10. Sčitovať dvojciferné číslo a celú desiatku, odčitovať celú desiatku od dvojciferného čísla. Odčitovať jednociferné číslo od dvojciferného s prechodom cez základ 10.</td><td>Používať prirodzené čísla do 1000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do 1000 pri riešení úloh.
Používať prirodzené čísla do 10 000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do 10 000 pri riešení úloh.
Sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 1000 s použitím pamäťových, písomných a elektronických algoritmov, s použitím vlastností operácií a vzťahov medzi nimi.
Sčitovať a odčitovať celé desiatky, stovky, tisícky. Pričitovať celú desiatku, stovku, tisícku k trojcifernému (štvorcifernému) číslu. Odčitovať jednociferné číslo, celú desiatku, stovku, tisícku od trojciferného (štvorciferného) čísla.
Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 aj mimo oboru násobilky využitím algoritmov, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi a pracovať so zlomkami na prípravnej úrovni.
Vykonávať základné spoje násobenia a delenia v obore do 100 na úrovni automatizácie.
Vykonávať delenie so zvyškom v obore do 100 na úrovni manipulácie s predmetmi.
Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 využitím pamäťových a elektronických algoritmov násobenia a delenia do 100, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi.</td></tr>
</table>

			Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 využitím písomných algoritmov násobenia a delenia do 100, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi. *Vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 mimo oboru násobilky využitím písomných algoritmov násobenia a delenia do 100, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi.* *Pracovať so zlomkami na prípravnej úrovni.*
	2. cieľ: Orientovať sa v jednoduchej tabuľke a grafe a používať ich pri riešení aplikačných úloh zameraných na vyhľadávanie, zber, zaznamenávanie, triedenie, usporiadanie a interpretáciu údajov.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Používať jednoduché tabuľky na zber, triedenie, usporiadanie, zaznamenávanie v aplikačných úlohách.	*Používať jednoduché tabuľky na zber, triedenie, usporiadanie, zaznamenávanie a správnu interpretáciu údajov v aplikačných úlohách.*	***Používať jednoduché tabuľky a grafy na zber, triedenie, usporiadanie, zaznamenávanie a správnu interpretáciu údajov v reálnom živote a v aplikačných úlohách.***
	3. cieľ: Objavovať, opísať a aplikovať jednoduché pravidlá, závislosti a vzťahy.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Identifikovať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a jednoduchej číselnej postupnosti. *Opísať jednoduché pozorované závislosti z reálneho života.* *Pochopiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie a ich reprezentácie.*	*Opísať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a jednoduchej číselnej postupnosti.* *Vysvetliť jednoduché pozorované závislosti z reálneho života.* ***Opísať jednoduché pozorované závislosti z reálneho života, vysvetliť ich, modelovať a používať v každodennom živote.*** *Navrhovať stratégie riešenia jednoduchých kombinatorických a pravdepodobnostných situácií a ich reprezentácií na úrovni manipulácie s predmetmi a využívania jednoduchých pokusov a reprezentácií.*	***Identifikovať, opísať a aplikovať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a jednoduchej číselnej postupnosti a nachádzať ich reprezentácie v rôznych oblastiach života.*** ***Pochopiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie a ich reprezentácie, navrhovať a aplikovať stratégie ich riešenia na úrovni manipulácie s predmetmi a využívania jednoduchých pokusov a reprezentácií.***

	4. cieľ: Rozlišovať jednoduché rovinné a priestorové geometrické útvary, opisovať ich významné prvky a vlastnosti, triediť, skladať a rozkladať ich.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Rozlišovať, pomenovať *a vymodelovať jednoduché rovinné útvary.* ***Rozlišovať a pomenovať*** *jednoduché priestorové útvary.*	***Opísať*** *jednoduché rovinné útvary.* ***Nachádzať reprezentácie jednoduchých rovinných útvarov v realite****.* ***Opísať*** *jednoduché priestorové útvary* ***a nachádzať ich reprezentácie v realite****.*	***Skladať a rozkladať jednoduché rovinné útvary. Vykonávať jednoduché geometrické konštrukcie pomocou pravítka, kružidla alebo iných (vrátane digitálnych) nástrojov.*** ***Vymodelovať jednoduché priestorové útvary. Skladať a rozkladať priestorové útvary.***
	5. cieľ: Orientovať sa v rovine a v priestore, riešiť jednoduché polohové a metrické geometrické úlohy.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Orientovať sa v rovine. *Rozoznávať jednoduché orientačné situácie.* *Rozlišovať súmerné útvary.*	*Používať prirodzený aj symbolický jazyk na hľadanie cesty.* *Rozoznávať jednoduché reálne orientačné situácie.* *Merať a odhadovať dĺžku úsečky. Používať vlastné aj univerzálne jednotky dĺžky.* *Tvoriť jednoduché osovo súmerné rovinné útvary.*	***Orientovať sa v rovine, priestore a používať prirodzený aj symbolický jazyk na určenie polohy a hľadanie cesty.*** ***Rozoznávať jednoduché reálne orientačné situácie a riešiť ich pomocou algoritmických postupov.*** ***Merať a odhadovať dĺžku úsečky, používať vlastné aj univerzálne jednotky dĺžky a využívať ich v reálnom živote.*** ***Rozlišovať súmerné útvary, nachádzať ich v realite a tvoriť jednoduché osovo súmerné rovinné útvary.***

	6. cieľ: Tvoriť jednoduché reprezentácie matematických pojmov a vzťahov, používať ich pri riešení problémov, veku primerane používať jednoduchý matematický jazyk.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií v obore do 20: *- určiť súčet, ak sú dané sčítance,* *- zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek,* *- určiť rozdiel dvoch čísel,* *- zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek,* *- porovnať rozdielom,* *- určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov.*	*Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií v obore do 100:* *- určiť súčet, ak sú dané sčítance,* *- zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek,* *- určiť rozdiel dvoch čísel,* *- zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek,* *- porovnať rozdielom,* *- určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov.* *Riešiť zložené slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií: a + b + c; a – b – c.*	***Riešiť jednoduché aplikačné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov, jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia neznámej) a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií.*** *Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií v obore do 1 000:* *- určiť súčet, ak sú dané sčítance,* *- zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek,* *- určiť rozdiel dvoch čísel,* *- zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek.* *Riešiť jednoduché slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií v obore do 100:* *- porovnať rozdielom,* *- určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov,* *- zväčšiť dané číslo niekoľkokrát,* *- rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na rovnaké časti),* *- rozdeliť dané číslo na čísla danej veľkosti (delenie podľa obsahu),* *- zmenšiť dané číslo niekoľkokrát,* *- porovnať podielom.*

			Riešiť zložené slovné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií: a – (b + c); (a + b) – c; a + (a + b); a + (a – b); a + a . b; a + a : b; a . b + c; a . b + c . d. *Riešiť jednoduché aplikačné úlohy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov, jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia neznámej) a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií.*
	7. cieľ: Používať priame logické úsudky a riešiť problémy v situáciách a kontexte svojho individuálneho života.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Používať elementárne poznatky z logiky a množín v konkrétnych situáciách na riešenie jednoduchých matematických úloh na prípravnej úrovni.		

		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard **Komponent: Čísla a operácie s číslami**	***Prirodzené čísla v obore 10 000***	***Pojmy:*** **Aktívne:** pravda/nepravda, platí/neplatí, aspoň, najmenej, práve, patrí/nepatrí; číslo, číslica, jednociferné číslo, dvojciferné číslo, párne/nepárne číslo, porovnávanie, väčší, menší, rovný, najväčší, najmenší, usporiadanie (od najmenšieho po najväčšie a naopak),pred, za, hneď pred, hneď za, posledný, predposledný, číselná os (v obore do 20). **Pasívne:** rozklad; číselný rad (v obore do 20).	***Pojmy:*** **Aktívne:** pravda/nepravda, platí/neplatí, najviac, najmenej, práve, patrí/nepatrí; číslo, číslica, cifra, dvojciferné číslo, jednotky, desiatky, párne/nepárne číslo; porovnávanie, väčší, menší, rovný, najväčší, najmenší; usporiadanie (od najmenšieho po najväčšie a naopak), pred, za, hneď pred, hneď za, prvý, posledný, predposledný, číselná os; približne (v obore do 100). **Pasívne:** rozklad, číselný rad(v obore	***Pojmy:*** **Aktívne:** pravda/nepravda, platí/neplatí, všetci, každý, niekto, nikto, aspoň, najviac, najmenej, práve, patrí/nepatrí, viacciferné číslo (dvoj-, troj-, štvor-), jednotky, desiatky, stovky, tisícky, párne/nepárne číslo; porovnávanie, väčší, menší, rovný, najväčší, najmenší; usporiadanie (od najmenšieho po najväčšie a naopak), pred, za, hneď pred, hneď za, prvý, posledný, predposledný, číselná os; zaokrúhľovanie, približne(v obore do 1000). **Pasívne:** rozklad; číselný rad(v obore do 1000).

		Vzťahy: Porovnávanie a usporiadanie prirodzených čísel (v obore do 20). ***Postupy:*** Práca s množinami a ich prvkami (tvorba, usporiadanie, triedenie, porovnávanie), číslo ako množstvo, číslo ako poradie, číslo ako predchodca alebo nasledovník, rozklady čísla; metódy porovnávania čísel a zápis výsledku porovnania, usporiadanie čísel v obore do 20(vzostupné, zostupné), orientácia v číselnom rade (vzostupnom, zostupnom), práca s číselnou osou(v obore do 20). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie :** používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu usporiadania prirodzených čísel; používanie pomôcok (v obore do 20). **Matematické modelovanie:** využívanie poznatkov a postupov pri práci s množinami v matematizácii úloh; používanie poznatkov a modelov z numerácie do 20 (porovnávanie, usporiadanie, rozklady) pri riešení jednoduchých slovných úloh. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia:** porozumenie jednoduchým výrokom (tvrdeniam) a ich používanie, rozhodovanie o ich pravdivosti, správne čítanie a písanie čísla do 20; používanie znakov porovnávania (v obore do 20).	do 100). ***Vzťahy:*** Porovnávanie a usporiadanie prirodzených čísel, rád čísla a číslice a ich vzťah, pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla a ich vzťah (v obore do 100). ***Postupy:*** Práca s množinami a ich prvkami (tvorba, usporiadanie, triedenie, porovnávanie), číslo ako množstvo, číslo ako poradie, číslo ako predchodca alebo nasledovník, rozklady čísla; metódy porovnávania čísel a zápis výsledku porovnania, usporiadanie čísel v obore do 100 (vzostupné, zostupné), modelovanie párneho a nepárneho počtu prvkov; orientácia v číselnom rade (vzostupnom, zostupnom), práca s číselnou osou; riešenie jednoduchých nerovníc na prípravnej úrovni (v obore do 100). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie rôznych reprezentácií čísel v obore do 100 a modelovanie rôznych rozkladov čísel; používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu usporiadania prirodzených čísel; používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov (v obore do 100). **Matematické modelovanie** –	***Vzťahy:*** Porovnávanie a usporiadanie prirodzených čísel, rád čísla a číslice a ich vzťah, pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla a ich vzťah(v obore do 1000). ***Postupy:*** Práca s množinami a ich prvkami (tvorba, usporiadanie, triedenie, porovnávanie), číslo ako množstvo, číslo ako poradie, číslo ako predchodca alebo nasledovník, rozklady čísla; metódy porovnávania čísel a zápis výsledku porovnania, usporiadanie čísel v obore do 10 000 (vzostupné, zostupné), modelovanie párneho a nepárneho počtu prvkov; orientácia v číselnom rade (vzostupnom, zostupnom), práca s číselnou osou; zaokrúhľovanie na desiatky, stovky a tisícky, zaokrúhľovanie v reálnom kontexte (približne), riešenie jednoduchých nerovníc na prípravnej úrovni(v obore do 1000). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie rôznych reprezentácií čísel v obore do 10 000 a modelovanie rôznych rozkladov čísel; používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu usporiadania prirodzených čísel; používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov (v obore do 1000). **Matematické modelovanie** – využívanie poznatkov a postupov pri práci s množinami v matematizácii úloh; používanie poznatkov a modelov z numerácie do 10 000 (porovnávanie, usporiadanie, rozklady, zaokrúhľovanie) pri riešení jednoduchých slovných úloh a reálnych problémov, ktoré žiak dokáže opísať(v obore do 1000).

			využívanie poznatkov a postupov pri práci s množinami v matematizácii úloh; používanie poznatkov a modelov z numerácie do 100 (porovnávanie, usporiadanie, rozklady) pri riešení jednoduchých slovných úloh a reálnych problémov, ktoré žiak dokáže opísať (v obore do 100). **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – porozumenie jednoduchým výrokom (tvrdeniam) a ich používanie, rozhodovanie o ich pravdivosti, rozlišovanie a formulovanie jednoduchých kvantifikovaných výrokov a ich používanie v diskusiách pri riešení problémov; správne čítanie a písanie čísla do 100; interpretovanie čísla do 100 v rôznych kontextoch (počet, poradie, adresa a iné); rozlišovanie čísel a číslic (cifier) v komunikácii a argumentácii; vysvetlenie významu pozičnej hodnoty číslice v čísle; používanie znakov porovnávania(v obore do 100).	**Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – porozumenie jednoduchým výrokom (tvrdeniam) a ich používanie, rozhodovanie o ich pravdivosti, rozlišovanie a formulovanie jednoduchých kvantifikovaných výrokov a ich používanie v diskusiách pri riešení problémov; správne čítanie a písanie čísla do 10 000; interpretovanie čísla do 10 000 v rôznych kontextoch (počet, poradie, adresa a iné); rozlišovanie čísel a číslic (cifier) v komunikácii a argumentácii; vysvetlenie významu pozičnej hodnoty číslice v čísle; používanie znakov porovnávania a zaokrúhľovania(v obore do 1000).
	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 1000	***Pojmy:*** **Aktívne:** sčítanie, odčítanie, plus, mínus, o koľko menej/viac (v obore do 20). **Pasívne:** súčet, rozdiel. ***Vzťahy:*** Vzťah sčítania a odčítania ako inverzných operácií; vlastnosti sčítania a vlastnosti	***Pojmy:*** **Aktívne:** sčítanie, odčítanie, plus, mínus, o koľko menej/viac(v obore do 100). **Pasívne:** sčítanec, súčet, rozdiel. ***Vzťahy:***	***Pojmy:*** **Aktívne:** sčítanie, odčítanie, plus, mínus, o koľko menej/viac(v obore do 1000). **Pasívne:** sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel. ***Vzťahy:*** Vzťah sčítania a odčítania ako inverzných operácií; vlastnosti sčítania (komutatívnosť, asociatívnosť,

		odčítania; porovnávanie rozdielom(v obore do 20). ***Postupy:*** Kardinálny (počet prvkov množiny) a ordinálny (poradie prvku v usporiadanej množine) prístup k sčítaniu, prístupy k odčítaniu odoberaním a dopočítaním; základné spoje sčítania a odčítania na úrovni automatizácie; pamäťové, písomné a elektronické algoritmy sčítania a odčítania v obore do 20; objavovanie vlastností sčítania a odčítania pomocou modelov a ich používanie pri numerických výpočtoch; overovanie výsledkov (skúška správnosti) pomocou inverznej operácie. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – využívanie rôznych reprezentácií sčítania a odčítania na usporiadaných aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania(v obore do 20). **Matematické modelovanie** – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov, resp. pri overovaní výsledkov; využívanie rôznych matematických nástrojov pri riešení úloh na sčítanie a odčítanie(v obore do 20). **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – čítanie a zapisovanie sčítania a odčítania; používanie	Vzťah sčítania a odčítania ako inverzných operácií; vlastnosti sčítania (komutatívnosť, asociatívnosť, neutrálnosť nuly) a vlastnosti odčítania; porovnávanie rozdielom (v obore do 100). ***Postupy:*** Kardinálny (počet prvkov množiny) a ordinálny (poradie prvku v usporiadanej množine) prístup k sčítaniu, prístupy k odčítaniu odoberaním a dopočítaním; základné spoje sčítania a odčítania na úrovni automatizácie; pamäťové, písomné a elektronické algoritmy sčítania a odčítania v obore do 100; objavovanie vlastností sčítania a odčítania pomocou modelov a ich používanie pri numerických výpočtoch; overovanie výsledkov (skúška správnosti) pomocou inverznej operácie. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – využívanie rôznych reprezentácií sčítania a odčítania na usporiadaných aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania(v obore do 100). **Matematické modelovanie** – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov,	neutrálnosť nuly) a vlastnosti odčítania; porovnávanie rozdielom(v obore do 1000). ***Postupy:*** Kardinálny (počet prvkov množiny) a ordinálny (poradie prvku v usporiadanej množine) prístup k sčítaniu, prístupy k odčítaniu odoberaním a dopočítaním; základné spoje sčítania a odčítania na úrovni automatizácie; pamäťové, písomné a elektronické algoritmy sčítania a odčítania v obore do 1 000; objavovanie vlastností sčítania a odčítania pomocou modelov a ich používanie pri numerických výpočtoch; overovanie výsledkov (skúška správnosti) pomocou inverznej operácie. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – využívanie rôznych reprezentácií sčítania a odčítania na usporiadaných aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania(v obore do 1000). **Matematické modelovanie** – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov, resp. pri overovaní výsledkov; využívanie rôznych matematických nástrojov pri riešení úloh na sčítanie a odčítanie(v obore do 1000). **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – čítanie a zapisovanie sčítania a odčítania; používanie symbolických znakov sčítania a odčítania; vysvetľovanie postupov sčítania a odčítania; identifikovanie a zdôvodnenie použitia sčítania a odčítania pri riešení úloh, interpretovanie a overovanie výsledkov(v obore do 1000).

		symbolických znakov sčítania a odčítania; vysvetľovanie postupov sčítania a odčítania; identifikovanie a zdôvodnenie použitia sčítania a odčítania pri riešení úloh, interpretovanie a overovanie výsledkov (v obore do20).	resp. pri overovaní výsledkov; využívanie rôznych matematických nástrojov pri riešení úloh na sčítanie a odčítanie(v obore do 100). **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – čítanie a zapisovanie sčítania a odčítania; používanie symbolických znakov sčítania a odčítania; vysvetľovanie postupov sčítania a odčítania; identifikovanie a zdôvodnenie použitia sčítania a odčítania pri riešení úloh, interpretovanie a overovanie výsledkov (v obore do 100).	
	Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 100			***Pojmy:*** **Aktívne:** násobenie, delenie, krát, delené, koľkokrát viac/menej. **Pasívne:** násobok, najbližší menší/väčší násobok; činiteľ, súčin; zvyšok po delení, delenec, deliteľ, podiel; zlomok. ***Vzťahy:*** Vzťah násobenia a delenia ako inverzných operácií; vlastnosti násobenia (komutatívnosť, asociatívnosť, 0 ako agresívny prvok, 1 ako neutrálny prvok násobenia) a delenia (význam 0 a 1 pri delení); porovnávanie podielom; vzťah medzi sčítaním a násobením, vzťah medzi delením a odčítaním; vzťah delenia a zlomku, porovnávanie zlomkov na rovnakých modeloch; poradie operácií. ***Postupy:*** Násobenie a delenie – násobenie ako zjednotenie rovnako početných disjunktných množín a ako karteziánsky súčin množín, delenie na rovnaké časti a delenie podľa obsahu; delenie so zvyškom na úrovni

				manipulácie s predmetmi; základné spoje násobenia a delenia na úrovni automatizácie; pamäťové (rozkladom, nie memorovaním), písomné a elektronické algoritmy násobenia a delenia do 100 aj mimo oboru násobilky; skúška správnosti pomocou inverznej operácie; zlomok – zlomok ako časť celku a počet prvkov časti celku na úrovni modelovania (obdĺžnikový, kruhový, úsečkový model); určenie časti celku vyjadrenej zlomkom, pomenovanie vyznačenej časti celku. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a využívanie rôznych reprezentácií násobenia a delenia; používanie viacerých modelov na znázornenie zlomku. **Matematické modelovanie** – používanie vlastností násobenia a delenia pri riešení matematických úloh; používanie vzťahov medzi operáciami pri zjednodušovaní a optimalizácii výpočtov, resp. overovaní výsledkov; riešenie úloh na porovnávanie zlomkov na prípravnej úrovni (pomocou modelov). **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – čítanie a zapisovanie násobenia a delenia; používanie symbolických znakov násobenia a delenia; vysvetľovanie postupu násobenia a delenia v obore do 100 pomocou konkrétnych modelov; identifikovanie a zdôvodnenie použitia násobenia a delenia v obore do 100 pri riešení jednoduchých úloh a interpretovanie výsledkov; identifikovanie výskytu zlomkov v bežnom živote a ich interpretovanie.

	Číselné výrazy v riešení úloh			***Pojmy:*** **Aktívne:** zátvorky. ***Vzťahy:*** Vzťahy medzi aritmetickými operáciami v obore prirodzených čísel; poradie operácií. ***Postupy:*** Číselné výrazy – vykonávanie operácií s číselnými výrazmi (aj so zátvorkami) a ich optimalizácia; rovnice a nerovnice – určenie neznámeho čísla vo vzťahu rovnosti alebo nerovnosti vyjadreného symbolom alebo obrázkom (metódou pokus-omyl alebo postupným dosadzovaním čísel), overovanie správnosti riešenia jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia písmena ako neznámej) pomocou inverzných operácií alebo kalkulačky; slovné úlohy – riešenie jednoduchých slovných úloh (zväčšenie/zmenšenie čísla o niekoľko jednotiek, porovnávanie rozdielom); riešenie nepriamo formulovaných slovných úloh na sčítanie a odčítanie; riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie (zväčšenie/zmenšenie čísla niekoľkokrát, porovnávanie podielom); riešenie zložených slovných úloh. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov (vrátane digitálnych) na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov a slovných úloh. **Matematické modelovanie** – analyzovanie a navrhovanie stratégie riešenia jednoduchej reálnej situácie; dodržiavanie štandardných postupov riešenia slovných úloh a znalosť metód ich riešenia; posúdenie reálnosti výsledkov.

				Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – určovanie a vysvetľovanie správneho poradia aritmetických operácií; diskutovanie o počte riešení jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia neznámej); vysvetľovanie a zdôvodňovanie výberu metódy riešenia aplikačnej slovnej úlohy; zdôvodňovanie a overovanie výsledkov; formulovanie jednoduchých úloh, v ktorých sa aplikujú a modelujú aritmetické operácie; používanie osvojenej jednoduchej matematickej terminológie z numerácie a operácií.

		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard: Komponent: Závislosti, vzťahy a práca s údajmi	***Základy práce so vzormi a postupnosťami***	***Pojmy:*** **Pasívne:** vzor/rad (znakov, symbolov, obrázkov, čísel), rytmus; pravidlo; číselná postupnosť (v obore do 20). ***Vzťahy:*** Pravidlo opakujúceho sa vzoru a pravidlo číselnej postupnosti (v obore do 20). ***Postupy:*** Určenie a doplnenie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti (v obore do 20). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a aplikovanie auditívnych, vizuálnych, kinestetických reprezentácií jednoduchých lineárnych opakujúcich sa vzorov a číselných postupností. **Matematické modelovanie** – objavenie	***Pojmy:*** **Pasívne:** vzor/rad (znakov, symbolov, obrázkov, čísel), rytmus; pravidlo; číselná postupnosť (v obore do 100). ***Vzťahy:*** Pravidlo opakujúceho sa vzoru a pravidlo číselnej postupnosti (v obore do 100). ***Postupy:*** Identifikácia prvkov/členov a pravidla opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, napr. typu "ab", "abb", "aabb", "abc", "abbb"); určenie a doplnenie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti (v obore do 100). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a aplikovanie auditívnych, vizuálnych,	***Pojmy:*** **Pasívne:** vzor/rad (znakov, symbolov, obrázkov, čísel), rytmus; pravidlo; číselná postupnosť (v obore do 1000). ***Vzťahy:*** Pravidlo opakujúceho sa vzoru a pravidlo číselnej postupnosti (v obore do 1000). ***Postupy:*** Určenie a doplnenie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti (v obore do 1000); identifikácia vzorov prítomných v reálnom živote (v prírode, v kultúre, v športe a umení). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a aplikovanie auditívnych, vizuálnych, kinestetických reprezentácií jednoduchých lineárnych opakujúcich sa vzorov a číselných postupností.

		jednoduchého pravidla vo vytvorenom vzore alebo postupnosti a jeho aplikovanie. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – identifikovanie prvkov a opísanie pravidiel aplikovaných vo vzoroch/postupnostiach.	kinestetických reprezentácií jednoduchých lineárnych opakujúcich sa vzorov a číselných postupností. **Matematické modelovanie** – objavenie jednoduchého pravidla vo vytvorenom vzore alebo postupnosti a jeho aplikovanie; vyhľadanie chyby vo vzore/postupnosti a navrhnutie jej opravy. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – identifikovanie prvkov a opísanie pravidiel aplikovaných vo vzoroch/postupnostiach; identifikovanie chyby vo vzore/postupnosti, diskutovanie a zdôvodnenie spôsobu jej opravy.	**Matematické modelovanie** – objavenie jednoduchého pravidla vo vytvorenom vzore alebo postupnosti a jeho aplikovanie; vyhľadanie chyby vo vzore/postupnosti a navrhnutie jej opravy. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – identifikovanie prvkov a opísanie pravidiel aplikovaných vo vzoroch/postupnostiach; identifikovanie chyby vo vzore/postupnosti, diskutovanie a zdôvodnenie spôsobu jej opravy.
	Základy práce s jednoduchými závislosťami a vzťahmi	***Pojmy:*** **Aktívne:** euro, minca, bankovka; hodina, deň, týždeň, víkend, mesiac, rok. **Pasívne:** ručičkové a digitálne hodiny. ***Vzťahy:*** Peňažné vzťahy – vzťahy medzi peňažnými jednotkami a ich hodnota. ***Postupy:*** Znázornenie času na ručičkových a digitálnych hodinách, objavovanie iných, netradičných vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti (napr. magický štvorec v obore do 20). ***Matematické praktiky*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie národnej meny (platidlo). **Matematické modelovanie -** aplikovanie úvodných poznatkov z finančnej gramotnosti o hodnote peňazí pri riešení	***Pojmy:*** **Aktívne:** cent, minúta, polhodina, kalendár, vek. **Pasívne:** ručičkové a digitálne hodiny. ***Vzťahy:*** Peňažné vzťahy – vzťahy medzi peňažnými jednotkami a ich hodnota; vzťah medzi časom zapísaným digitálne a z ručičkových hodín. ***Postupy:*** Doplnenie chýbajúcich hodnôt do tabuľky priamej úmernosti; peniaze – rozmieňanie bankoviek a mincí, premeny peňažných jednotiek (eurá a centy), porovnávanie a usporiadanie peňažných jednotiek pomocou peňažných modelov; čas – označovanie a pomenovanie jednotiek času, určovanie (čítanie, zapisovanie) a znázornenie času na ručičkových a	***Pojmy:*** **Aktívne:** sekunda, štvrťhodina, trištvrte hodina. **Pasívne:** ručičkové a digitálne hodiny. ***Vzťahy:*** Peňažné vzťahy – vzťahy medzi peňažnými jednotkami a ich hodnota; časové vzťahy – vzťahy medzi časovými jednotkami, vzťah medzi časom zapísaným digitálne a z ručičkových hodín; priama úmernosť – závislosti medzi dvomi veličinami v priamej úmernosti na prípravnej úrovni. ***Postupy:*** Priama úmernosť – objavovanie a identifikácia pravidla v priamej úmernosti, orientácia v časových intervaloch (od – do); premeny susedných jednotiek času pomocou modelov ručičkových hodín; iné jednoduché vzťahy – objavovanie iných, netradičných

		jednoduchých úloh. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – diskutovanie o hodnote peňazí a o vzťahoch medzi peňažnými jednotkami.	digitálnych hodinách, zapísanie času z ručičkových do digitálnych hodín a naopak, objavovanie iných, netradičných vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti (napr. magický štvorec v obore do 100). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** –používanie reprezentácie pre základné a odvodené peňažné jednotky, používanie reprezentácie pre základné a odvodené časové jednotky. **Matematické modelovanie** –riešenie úloh súvisiacich s orientáciou v čase; aplikovanie úvodných poznatkov z finančnej gramotnosti o hodnote peňazí pri riešení jednoduchých úloh. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – diskutovanie o vzťahoch a závislostiach medzi číslami; používanie jednotiek času a vzťahov medzi nimi v každodennej komunikácii; diskutovanie o hodnote peňazí a o vzťahoch medzi peňažnými jednotkami.	vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti (napr. magický štvorec, sudoku v obore do 1000). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie tabuľky ako reprezentácie priamej úmernosti; používanie reprezentácie pre základné a odvodené peňažné jednotky. **Matematické modelovanie** – modelovanie a riešenie jednoduchých prípravných úloh s priamou úmernosťou; riešenie úloh súvisiacich s orientáciou v čase; aplikovanie úvodných poznatkov z finančnej gramotnosti o hodnote peňazí pri riešení jednoduchých úloh. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – diskutovanie o vzťahoch a závislostiach medzi číslami; používanie jednotiek času a vzťahov medzi nimi v každodennej komunikácii; diskutovanie o hodnote peňazí a o vzťahoch medzi peňažnými jednotkami.
	Základy riešenia jednoduchých kombinatorických situácií	***Pojmy:*** **Pasívne:** možnosť, počet možností. ***Vzťahy:*** Organizačný princíp (systém) usporiadania dvoch prvkov. ***Postupy:*** Objavenie a dodržanie systému usporiadania dvojprvkových množín (predmetov, znakov, symbolov, číslic); vytvorenie rôznych dvojciferných čísel z	***Pojmy:*** **Pasívne:** možnosť, počet možností, systém. ***Vzťahy:*** Organizačný princíp (systém) usporiadania, troch prvkov. ***Postupy:*** Objavenie a dodržanie systému usporiadania trojprvkových množín (predmetov, znakov, symbolov, číslic);	***Pojmy:*** **Pasívne:** možnosť, počet možností, systém. ***Vzťahy:*** Organizačný princíp (systém) usporiadania štyroch prvkov. ***Postupy:*** Objavenie a dodržanie systému usporiadania štvorprvkových množín (predmetov, znakov, symbolov, číslic); vytvorenie rôznych štvorciferných čísel z množiny číslic (číslice

		množiny číslic (číslice sa môžu opakovať); hľadanie všetkých spôsobov a určenie počtu možností v jednoduchej kombinatorickej situácii. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť, používanie a tvorba rôznych reprezentácií na znázornenie systému usporiadania (konkrétne predmety). **Matematické modelovanie** – riešenie problémov o usporiadaní dvoch predmetov, znakov, symbolov a číslic (aj s opakovaním prvkov) manipulačnou činnosťou; využívanie skúsenosti s usporiadaním prvkov pri riešení jednoduchých slovných úloh s kombinatorickou situáciou. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – zaznamenanie jednoduchej kombinatorickej situácie a jej riešenie.	vytvorenie rôznych trojciferných čísel z množiny číslic (číslice sa môžu opakovať); hľadanie všetkých spôsobov a určenie počtu možností v jednoduchej kombinatorickej situácii. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť, používanie a tvorba rôznych reprezentácií na znázornenie systému usporiadania (konkrétne tabuľky). **Matematické modelovanie** – riešenie problémov o usporiadaní troch, predmetov, znakov, symbolov a číslic (aj s opakovaním prvkov) manipulačnou činnosťou; využívanie skúsenosti s usporiadaním prvkov pri riešení jednoduchých slovných úloh s kombinatorickou situáciou. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – vysvetlenie a zaznamenanie jednoduchej kombinatorickej situácie a jej riešenie.	sa môžu opakovať); hľadanie všetkých spôsobov a určenie počtu možností v jednoduchej kombinatorickej situácii. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť, používanie a tvorba rôznych reprezentácií na znázornenie systému usporiadania (konkrétne grafy). **Matematické modelovanie** – riešenie problémov o usporiadaní štyroch predmetov, znakov, symbolov a číslic (aj s opakovaním prvkov) manipulačnou činnosťou; využívanie skúsenosti s usporiadaním prvkov pri riešení jednoduchých slovných úloh s kombinatorickou situáciou. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – opísanie, vysvetlenie a zaznamenanie jednoduchej kombinatorickej situácie a jej riešenie; komunikovanie a zdôvodňovanie využitia usporiadania prvkov v reálnom živote.
	Pozorovanie jednoduchých pravdepodobnostných situácií	***Pojmy:*** **Pasívne:** určite áno/nie. ***Vzťahy:*** Porovnanie výsledkov v jednoduchých pravdepodobnostných situáciách. ***Postupy:*** Rozlišovanie istej konkrétnej udalosti vytvorenej pomocou konkrétnych predmetov. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – tvorba	***Pojmy:*** **Pasívne:** isté, možné, nemožné. ***Vzťahy:*** Porovnanie výsledkov v jednoduchých pravdepodobnostných situáciách. ***Postupy:*** Rozlišovanie istej, možnej a nemožnej konkrétnej udalosti vytvorenej pomocou konkrétnych predmetov. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – tvorba	***Pojmy:*** **Pasívne:** isté, možné, nemožné. ***Vzťahy:*** Porovnanie výsledkov v jednoduchých pravdepodobnostných situáciách. ***Postupy:*** Rozlišovanie istej, možnej a nemožnej konkrétnej udalosti vytvorenej pomocou konkrétnych predmetov. ***Matematické praktiky:***

		jednoduchých reprezentácií istej situácie. **Matematické modelovanie** – vykonávanie jednoduchých pravdepodobnostných experimentov. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – rozhodovanie o istej udalosti v jednoduchých a konkrétnych pravdepodobnostných situáciách a jednoduchých hrách.	jednoduchých reprezentácií istej, možnej a nemožnej situácie. **Matematické modelovanie** – vykonávanie jednoduchých pravdepodobnostných experimentov. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – rozhodovanie o istej, možnej a nemožnej udalosti v jednoduchých a konkrétnych pravdepodobnostných situáciách a jednoduchých hrách.	**Matematické reprezentácie** – tvorba jednoduchých reprezentácií istej, možnej a nemožnej situácie. **Matematické modelovanie** – vykonávanie jednoduchých pravdepodobnostných experimentov. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – rozhodovanie a diskutovanie o istej, možnej a nemožnej udalosti v jednoduchých a konkrétnych pravdepodobnostných situáciách a jednoduchých hrách.
	Základy práce s údajmi	***Pojmy:*** **Aktívne:** tabuľka, riadok, stĺpec. **Pasívne:** údaj. ***Vzťahy:*** Súvislosti medzi údajmi a ich interpretácia. ***Postupy:*** Orientácia a interpretácia údajov z jednoduchých tabuliek, doplnenie chýbajúcich údajov do tabuliek. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – používanie rôznych reprezentácií údajov (tabuľka) a orientácia v nich. **Matematické modelovanie** – používanie jednoduchej tabuľky ako nástroja na riešenie aplikačných úloh. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – diskutovanie o riešení jednoduchých aplikačných úloh s údajmi.	***Pojmy:*** **Aktívne:** tabuľka. **Pasívne:** údaj. ***Vzťahy:*** Početnosti údajov a ich porovnávanie; súvislosti medzi údajmi a ich interpretácia. ***Postupy:*** Orientácia a interpretácia údajov z jednoduchých tabuliek, zber, triedenie, usporiadanie a zaznamenávanie údajov numericky rôznymi spôsobmi (tabuľka, piktogram, početnosti vyjadrené sčítacími čiarkami a numericky); doplnenie chýbajúcich údajov do tabuliek. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – používanie rôznych reprezentácií údajov (tabuľka, piktogram) a orientácia v nich. **Matematické modelovanie** – simulovanie jednoduchých pokusov, zaznamenávanie a vyhodnocovanie výsledkov; používanie	***Pojmy:*** **Aktívne:** tabuľka. **Pasívne:** údaj, graf, stĺpcový graf. ***Vzťahy:*** Početnosti údajov a ich porovnávanie; súvislosti medzi údajmi a ich interpretácia; súradnice v súradnicovom systéme. ***Postupy:*** Orientácia a interpretácia údajov z jednoduchých tabuliek, grafov a diagramov; zber, triedenie, usporiadanie a zaznamenávanie údajov (graficky, numericky) rôznymi spôsobmi (tabuľka, graf, diagram, piktogram, početnosti vyjadrené sčítacími čiarkami a numericky); doplnenie chýbajúcich údajov do tabuliek a grafov; určovanie súradníc objektov a umiestňovanie objektov podľa daných súradníc do tabuliek a štvorcových sietí. ***Matematické praktiky:***

			jednoduchej tabuľky ako nástroja na riešenie aplikačných úloh s kvantitatívnymi aj kvalitatívnymi údajmi v rôznych oblastiach života. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – interpretovanie údajov v konkrétnych kontextoch a situáciách; zaznamenávanie údajov pomocou tabuliek, diskutovanie o riešení jednoduchých aplikačných úloh s údajmi.	**Matematické reprezentácie** – používanie rôznych reprezentácií údajov (tabuľka, graf, piktogram) a orientácia v nich. **Matematické modelovanie** – simulovanie jednoduchých pokusov, zaznamenávanie a vyhodnocovanie výsledkov; používanie jednoduchej tabuľky alebo grafu ako nástroja na riešenie aplikačných úloh s kvantitatívnymi aj kvalitatívnymi údajmi v rôznych oblastiach života. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – interpretovanie údajov v konkrétnych kontextoch a situáciách; zaznamenávanie údajov pomocou tabuliek a diagramov; diskutovanie o riešení jednoduchých aplikačných úloh s údajmi; využívanie súradníc štvorcovej siete pri komunikácii počas jednoduchých hier.
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard: Komponent: Geometria	***Orientácia v rovine a priestore***	***Pojmy:*** **Aktívne:** smer, hore, dole, vpravo, vľavo, nad, pod, do, na, pred, za, vedľa, medzi, vpredu, vzadu, šípka (symbol ukazujúci smer). **Pasívne:** súradnice bodu/štvorca v štvorcovej sieti. ***Vzťahy:*** Určovanie polohy objektov vzhľadom k sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom. ***Postupy:*** Určovanie polohy objektov v rovine a	***Pojmy:*** **Aktívne:** smer, hore, dole, vpravo, vľavo, nad, pod, do, na, pred, za, vedľa, medzi, vpredu, vzadu, šípka (symbol ukazujúci smer). **Pasívne:** súradnice bodu/štvorca v štvorcovej sieti. ***Vzťahy:*** Určovanie polohy objektov vzhľadom k sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom. ***Postupy:*** Určovanie polohy objektov v rovine a	***Pojmy:*** **Aktívne:** medzi, šípka (symbol ukazujúci smer). **Pasívne:** súradnice bodu/štvorca v štvorcovej sieti. ***Vzťahy:*** Určovanie polohy objektov vzhľadom k sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom. ***Postupy:*** Určovanie polohy objektov v rovine a priestore; orientácia v priestore, opis (slovný/šípkami) a zaznamenávanie pohybu v

		priestore; orientácia v priestore, opis (slovný/šípkami) a zaznamenávanie pohybu v rovine (v štvorcovej sieti), hľadanie a opisovanie cesty v labyrinte, v štvorcovej sieti. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie jednoduchých reprezentácií na orientáciu v rovine a priestore (určovanie polohy, opis a realizácia pohybu). **Matematické modelovanie** – používanie algoritmických postupov pri riešení úloh a problémov na určovanie polohy a orientáciu v rovine a priestore; riešenie úloh o hľadaní cesty a uvažovanie o jej dĺžke. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – znalosť a používanie jednoduchých symbolov na orientáciu v štvorcovej sieti alebo inej podložke.	priestore; orientácia v priestore, opis (slovný/šípkami) a zaznamenávanie pohybu v rovine (v štvorcovej sieti a jednoduchej mape), resp. vykonávanie pohybu podľa záznamu alebo slovného opisu; hľadanie a opisovanie cesty v labyrinte, v štvorcovej sieti; určovanie súradníc štvorcov alebo mrežových bodov v štvorcovej sieti, vyznačovanie štvorcov alebo (mrežových) bodov v štvorcovej sieti. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie jednoduchých reprezentácií na orientáciu v rovine a priestore (určovanie polohy, opis a realizácia pohybu). **Matematické modelovanie** – používanie algoritmických postupov pri riešení úloh a problémov na určovanie polohy a orientáciu v rovine a priestore; riešenie úloh o hľadaní cesty a uvažovanie o jej dĺžke. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – znalosť a používanie jednoduchých symbolov na orientáciu v štvorcovej sieti alebo inej podložke; aplikovanie algoritmického uvažovania pri komunikácii o polohe alebo pohybe v rovine a priestore; interpretovanie jednoduchých záznamov pohybu/cesty.	rovine (v štvorcovej sieti , resp. vykonávanie pohybu podľa záznamu alebo slovného opisu; hľadanie a opisovanie cesty v labyrinte, v štvorcovej sieti alebo na mape; určovanie súradníc štvorcov alebo mrežových bodov v štvorcovej sieti, vyznačovanie štvorcov alebo (mrežových) bodov v štvorcovej sieti. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie jednoduchých reprezentácií na orientáciu v rovine a priestore (určovanie polohy, opis a realizácia pohybu). **Matematické modelovanie** – používanie algoritmických postupov pri riešení úloh a problémov na určovanie polohy a orientáciu v rovine a priestore; riešenie úloh o hľadaní cesty a uvažovanie o jej dĺžke. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – znalosť a používanie jednoduchých symbolov na orientáciu v štvorcovej sieti alebo inej podložke; aplikovanie algoritmického uvažovania pri komunikácii o polohe alebo pohybe v rovine a priestore; interpretovanie jednoduchých záznamov pohybu/cesty.
	Základy skúmania geometrických útvarov v rovine	***Pojmy:*** **Aktívne:** rovná/krivá čiara, trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh.	***Pojmy:*** **Aktívne:** bod, úsečka, polpriamka, priamka, trojuholník, štvorec, obdĺžnik,	***Pojmy:*** **Aktívne:** stred úsečky, kružnica, kruh, stred, polomer.

		Pasívne: lomená čiara, uzavretá čiara, otvorená čiara. ***Vzťahy:*** Leží medzi dvomi bodmi, patrí/nepatrí (leží/neleží). ***Postupy:*** Rozlišovanie a triedenie rovinných útvarov (podľa významných prvkov a vlastností). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a tvorba modelov základných a odvodených rovinných geometrických útvarov (v rôznych polohách, veľkostiach a podľa ďalších kritérií). **Matematické modelovanie** – použitie vlastností rovinných útvarov pri ich triedení podľa vybraných kritérií (počet strán), **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednoduchých geometrických pojmov na opis geometrických útvarov v rovine a ich významných prvkov a vlastností; pomenovanie rovinných geometrických útvarov bez ohľadu na ich polohu a veľkosť; zdôvodňovanie identifikácie, triedenia rovinných útvarov a diskutovanie o ďalších jednoduchých geometrických vzťahoch.	vrchol, strana, **Pasívne:** krajné body úsečky, začiatok polpriamky, štvoruholník, mnohouholník. ***Vzťahy:*** Leží medzi dvomi bodmi, patrí/nepatrí (leží/neleží), zhodnosť úsečiek, porovnávanie a usporiadanie úsečiek podľa dĺžky. ***Postupy:*** Určenie a vyznačenie bodov, ktoré patria/nepatria útvaru (ležia/neležia na útvare); rozlišovanie a triedenie rovinných útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); rysovanie a označovanie rovinných útvarov (úsečka, polpriamka, priamka), rysovanie štvorcov, obdĺžnikov a trojuholníkov v štvorcovej sieti a vyznačovanie ich vrcholov; skladanie a rozkladanie jednoduchých rovinných útvarov (štvorcov, obdĺžnikov, trojuholníkov a iných mnohouholníkov). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a tvorba modelov základných a odvodených rovinných geometrických útvarov (v rôznych polohách, veľkostiach a podľa ďalších kritérií) pomocou rozličných nástrojov (aj rysovacích potrieb) za dodržiavania zásad rysovania (vrátane bezpečnosti práce s rysovacími pomôckami). **Matematické modelovanie** – použitie vlastností rovinných útvarov pri ich triedení podľa vybraných kritérií (počet	**Pasívne:** rovina, štvoruholník, mnohouholník. ***Vzťahy:*** Trojuholníková nerovnosť na úrovni manipulácie. ***Postupy:*** Určenie a vyznačenie bodov, ktoré patria/nepatria útvaru (ležia/neležia na útvare); rozlišovanie a triedenie rovinných útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); rysovanie a označovanie rovinných útvarov (úsečka, polpriamka, priamka), objavovanie trojuholníkovej nerovnosti manipuláciou s predmetmi; rysovanie kružníc (s ľubovoľným/daným stredom, s ľubovoľným/daným polomerom a prechádzajúcich daným bodom); prenášanie úsečiek, porovnávanie a usporiadanie úsečiek na úrovni manipulácie s predmetmi; modelovanie a určovanie stredu úsečky. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a tvorba modelov základných a odvodených rovinných geometrických útvarov (v rôznych polohách, veľkostiach a podľa ďalších kritérií) pomocou rozličných nástrojov (aj rysovacích potrieb) za dodržiavania zásad rysovania (vrátane bezpečnosti práce s rysovacími pomôckami); používanie modelov mnohouholníkov na skladanie a rozkladanie útvarov. **Matematické modelovanie** – aplikovanie geometrických postupov pri riešení

			strán, vrcholov, strany rovnakej/rôznej dĺžky a pod.); aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednoduchých geometrických pojmov na opis geometrických útvarov v rovine a ich významných prvkov a vlastností; pomenovanie a symbolické označenie rovinných geometrických útvarov bez ohľadu na ich polohu a veľkosť; zdôvodňovanie identifikácie, triedenia rovinných útvarov a diskutovanie o ďalších jednoduchých geometrických vzťahoch.	jednoduchých praktických situácií a problémov; overovanie správnosti jednoduchej geometrickej konštrukcie. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednoduchých geometrických pojmov na opis geometrických útvarov v rovine a ich významných prvkov a vlastností; pomenovanie a symbolické označenie rovinných geometrických útvarov bez ohľadu na ich polohu a veľkosť; zdôvodňovanie identifikácie, triedenia rovinných útvarov a diskutovanie o ďalších jednoduchých geometrických vzťahoch.
	Základy skúmania geometrických útvarov v priestore	***Pojmy:*** **Aktívne:** kocka, guľa, valec. **Pasívne:** stavba z telies/kociek. ***Vzťahy:*** Súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi. ***Postupy:*** Rozlišovanie a triedenie priestorových útvarov; stavanie stavieb z telies alebo z kociek. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie rôznych techník na modelovanie priestorových geometrických útvarov; znalosť, tvorba a používanie jednoduchej reprezentácie stavieb z kociek a iných telies. **Matematické modelovanie** – aplikovanie	***Pojmy:*** **Aktívne:** kocka, guľa, kváder, valec. **Pasívne:** stavba z telies/kociek ***Vzťahy:*** Súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi; vzťah medzi plánom stavby a počtom kociek v stavbe. ***Postupy:*** Určovanie významných prvkov priestorových útvarov (vrcholy); rozlišovanie a triedenie priestorových útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); stavanie stavieb z telies alebo z kociek podľa vzoru (reálna stavba alebo stavba na obrázku), podľa plánu alebo podľa slovného opisu. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a	***Pojmy:*** **Aktívne:** kocka, guľa, kváder, valec, stena, hrana. **Pasívne:** ihlan, kužeľ; stavba z telies/kociek, plán stavby z kociek. ***Vzťahy:*** Súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi; vzťah medzi plánom stavby a počtom kociek v stavbe. ***Postupy:*** Určovanie významných prvkov priestorových útvarov (vrcholy, hrany, steny); rozlišovanie a triedenie priestorových útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); stavanie stavieb z telies alebo z kociek podľa vzoru (reálna stavba alebo stavba na obrázku), podľa plánu alebo podľa slovného opisu, tvorba jednoduchého plánu stavby z kociek;

		geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednoduchých geometrických pojmov na pomenovanie a opis geometrických útvarov v priestore a ich významných prvkov a vlastností; zdôvodňovanie identifikácie a triedenia priestorových útvarov.	používanie rôznych techník na modelovanie priestorových geometrických útvarov; znalosť, tvorba a používanie jednoduchej reprezentácie stavieb z kociek a iných telies. **Matematické modelovanie** – aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov, riešenie problémových úloh so stavbami z kociek/telies; korigovanie a kontrolovanie postupu a správnosť riešení. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednoduchých geometrických pojmov na pomenovanie a opis geometrických útvarov v priestore a ich významných prvkov a vlastností; zdôvodňovanie identifikácie a triedenia priestorových útvarov; opisovanie stavby z kociek.	tvorba modelov priestorových útvarov z danej siete. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie rôznych techník na modelovanie priestorových geometrických útvarov; znalosť, tvorba a používanie jednoduchej reprezentácie stavieb z kociek a iných telies. **Matematické modelovanie** – aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov; používanie vlastností priestorových útvarov pri ich triedení podľa vybraných kritérií (počet stien, vrcholov, hrán, stien rovnakého tvaru a pod.); používanie skladania a rozkladania priestorových útvarov pri riešení jednoduchých geometrických úloh; riešenie problémových úloh so stavbami z kociek/telies; korigovanie a kontrolovanie postupu a správnosť riešení; identifikovanie chyby v stavbe alebo pláne a jej oprava **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednoduchých geometrických pojmov na pomenovanie a opis geometrických útvarov v priestore a ich významných prvkov a vlastností; zdôvodňovanie identifikácie a triedenia priestorových útvarov; opisovanie stavby z kociek; interpretovanie symbolických záznamov stavieb z kociek/telies.
	Jednoduché postupy merania a určovania miery		***Pojmy:*** **Aktívne:** dĺžka, kratší/dlhší, najkratší/najdlhší, nižší/vyšší, najnižší/najvyšší, užší/širší,	***Pojmy:*** **Aktívne:** dĺžka, kratší/dlhší, najkratší/najdlhší, nižší/vyšší, najnižší/najvyšší, užší/širší, najužší/najširší

			najužší/najširší **Pasívne:** vzdialenosť, šírka, výška. ***Vzťahy:*** Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (bez premieňania). ***Postupy:*** Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (kratšie v mm a cm) na základe porozumenia (bez premieňania); určovanie dĺžky meraním, odhadovanie dĺžky, vzdialenosti, šírky, výšky a overovanie odhadu meraním; zostrojenie úsečky s danou dĺžkou s presnosťou na centimetre. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie konkrétnych pomôcok ako reprezentácie miery úsečky (vlastné jednotky: ceruzka, dlaň, lakeť, palec, stopa, krok a pod., univerzálne jednotky: mm, cm). **Matematické modelovanie** – používanie vhodných nástrojov na meranie dĺžky úsečky; určenie/odmeranie dĺžky úsečky (lomenej čiary) a vyjadrenie (zapísanie) výsledku merania pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek; využívanie odhadu a merania v riešení geometrických úloh a v reálnom živote. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednotiek dĺžky v komunikácii, diskutovanie o dĺžkach, vzdialenostiach, šírkach a výškach; odhadovanie dĺžky pomocou vhodných vlastných a univerzálnych	**Pasívne:** vzdialenosť, šírka, výška. ***Vzťahy:*** Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (bez premieňania). ***Postupy:*** Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (kratšie v mm a cm, dlhšie v dm, m a km) na základe porozumenia (bez premieňania); určovanie dĺžky meraním, odhadovanie dĺžky, vzdialenosti, šírky, výšky a overovanie odhadu meraním; zostrojenie úsečky s danou dĺžkou s presnosťou na centimetre. ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – znalosť a používanie konkrétnych pomôcok ako reprezentácie miery úsečky, univerzálne jednotky: mm, cm, dm, m, km. **Matematické modelovanie** – používanie vhodných nástrojov na meranie dĺžky úsečky; určenie/odmeranie dĺžky úsečky (lomenej čiary) a vyjadrenie (zapísanie) výsledku merania pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek; využívanie odhadu a merania v riešení geometrických úloh a v reálnom živote. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – používanie jednotiek dĺžky v komunikácii, diskutovanie o dĺžkach, vzdialenostiach, šírkach a výškach; odhadovanie dĺžky pomocou vhodných vlastných a univerzálnych jednotiek.

			jednotiek.	
	Základy skúmania a tvorby súmerných útvarov	***Pojmy:*** **Pasívne:** súmerný. ***Vzťahy:*** Vlastnosti osovo súmerného útvaru na intuitívnej úrovni (vzťah vzor – obraz). ***Postupy:*** Dokreslenie osovo súmerných útvarov v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej a zvislej osi súmernosti). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – tvorba modelov osovo súmerných útvarov pomocou skladania a strihania papiera, v štvorcovej sieti, alebo pomocou iných nástrojov. **Matematické modelovanie** – skladanie jednoduchých osovo súmerných útvarov alebo mozaiky a manipulačné overovanie súmernosti. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – zdôvodňovanie súmernosti útvarov; zdôvodňovanie a diskutovanie o postupe tvorby jednoduchých súmerných útvarov.	***Pojmy:*** **Pasívne:** súmerný. ***Vzťahy:*** Vlastnosti osovo súmerného útvaru na intuitívnej úrovni (vzťah vzor – obraz). ***Postupy:*** Rozlišovanie a modelovanie osovo súmerných útvarov; skúmanie osovo súmerných útvarov a ich vlastností, dokreslenie osovo súmerných útvarov v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej a zvislej osi súmernosti). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – tvorba modelov osovo súmerných útvarov pomocou skladania a strihania papiera, v štvorcovej sieti, alebo pomocou iných nástrojov. **Matematické modelovanie** – skladanie jednoduchých osovo súmerných útvarov alebo mozaiky a manipulačné overovanie súmernosti. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – zdôvodňovanie súmernosti útvarov; zdôvodňovanie a diskutovanie o postupe tvorby jednoduchých súmerných útvarov.	***Pojmy:*** **Pasívne:** súmerný, nesúmerný. ***Vzťahy:*** Vlastnosti osovo súmerného útvaru na intuitívnej úrovni (vzťah vzor – obraz). ***Postupy:*** Rozlišovanie a modelovanie osovo súmerných a nesúmerných útvarov; skúmanie osovo súmerných útvarov a ich vlastností, modelovanie osi súmernosti; dokreslenie osovo súmerných útvarov v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej a zvislej osi súmernosti). ***Matematické praktiky:*** **Matematické reprezentácie** – tvorba modelov osovo súmerných útvarov pomocou skladania a strihania papiera, v štvorcovej sieti, alebo pomocou iných nástrojov. **Matematické modelovanie** – skladanie jednoduchých osovo súmerných útvarov alebo mozaiky a manipulačné overovanie súmernosti. **Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia** – zdôvodňovanie súmernosti útvarov; zdôvodňovanie a diskutovanie o postupe tvorby jednoduchých súmerných útvarov.

10.1.2.2 Informatika

Vzdelávacia oblasť	Matematika a informatika
Vyučovací predmet	**Informatika**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 0 2. ročník 0 3. ročník 33 hodín ročne -1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	

Charakteristika predmetu

Informatické vzdelávanie na základných školách má vytvárať príležitosti na osvojenie si informatického obsahu a kultivovať aj informatické činnosti, akými sú napríklad objavovanie a zovšeobecňovanie vzťahov, zákonitostí a postupov, kvantitatívne i abstraktné uvažovanie a správna argumentácia. Integrácia informatických činností do vzdelávania vedie k rozvoju dôležitých osobnostných vlastností, akými sú presnosť, vytrvalosť a kritické myslenie, ale aj k rozvoju sociálnych kompetencií, akými sú spolupráca a komunikácia.

Cieľom informatického vzdelávania je vytvoriť veku a schopnostiam primerané podmienky na do- siahnutie rozvinutej informatickej gramotnosti, ďalších doménových gramotností a prierezových spôsobilostí žiakov. Rozvíjanie informatickej gramotnosti znamená osvojenie si informatického obsahu a informatických postupov, ktoré umožňujú riešiť problémy pomocou nástrojov informatiky. Osvojenie si informatického obsahu a informatických výkonov je prostriedkom na rozvoj informatickej gramotnosti, ktorú je schopný žiak primerane použiť pri riešení každodenných problémov a situácií.

Ciele vzdelávania pre 1.cyklus

1. Analyzovať elementárne problémy a zoznamovať sa s elementárnou logikou.
2. Riešiť elementárne problémy programovaním postupnosti príkazov.
3. Na intuitívnej úrovni skúmať a hodnotiť riešenie.
4. Zoznámiť sa s nástrojmi na prácu s textom a grafikou.
5. Zoznámiť sa s elementárnou lineárnou a tabuľkovou reprezentáciou údajov.
6. Zoznámiť sa so základnou prácou s digitálnymi technológiami a aplikáciami.
7. Zoznámiť sa s digitálnym prostredím pre prácu s webovými stránkami.
8. Zoznámiť sa s vplyvom digitálnych technológií na spoločnosť.

Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus *INFORMATIKA*		
	3.ročník	
Výkonový štandard	**Žiak vie, dokáže**	**1. cieľ: Analyzovať elementárne problémy a zoznamovať sa s elementárnou logikou.** • rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti jednoduchého tvrdenia, vybrať prvky/možnosti podľa pravdivosti tvrdenia, • uvažovať o budúcom riešení.
		2. cieľ: Riešiť elementárne problémy programovaním postupnosti príkazov. • riešiť problém priamym riadením vykonávateľa (napríklad robot, korytnačka), • vytvoriť program skladaním príkazov do postupnosti, • aplikovať elementárne pravidlá na riadenie vykonávateľa, • doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracovaný program.
		3. cieľ: Na intuitívnej úrovni skúmať a hodnotiť riešenie. • interpretovať program, simulovať činnosť vykonávateľa a krokovať riešenie s postupnosťou príkazov, • vyhľadať a opraviť chybu v zápise riešenia a vo výsledku po vykonaní postupnosti príkazov, • diskutovať o svojich riešeniach.
		4. cieľ: Zoznámiť sa s nástrojmi na prácu s textom a grafikou. • použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a textov, • nájsť, odhaliť a opraviť chyby pri úprave obrázkov a textov.
		5. cieľ: Zoznámiť sa s elementárnou lineárnou a tabuľkovou reprezentáciou údajov. • orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získavať informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií, • organizovať informácie do štruktúr – podľa zadania vytvárať jednoduché štruktúry údajov, podľa konkrétnych jednoduchých pravidiel manipulovať so štruktúrami údajov.
		6. cieľ: Zoznámiť sa so základnou prácou s digitálnymi technológiami a aplikáciami. • pracovať so základným hardvérom na používateľskej úrovni, • spustiť program/aplikáciu, ukončiť bežiacu aplikáciu, • prihlásiť sa a odhlásiť sa z programu/aplikácie.

<table>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">7. cieľ: Zoznámiť sa s digitálnym prostredím pre prácu s webovými stránkami.
• použiť nástroje na prezeranie webových stránok,
• získať informácie z webových stránok,
• vyhľadať a získať informáciu na zadaných stránkach internetu,
• diskutovať o výsledkoch vyhľadávania,
• diskutovať o rizikách na internete.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">8. cieľ: Zoznámiť sa s vplyvom digitálnych technológií na spoločnosť.
• diskutovať o digitálnych technológiách a o ich využití pri učení sa, doma a na zábavu.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Obsahový štandard</td><td>Komponenty</td><td colspan="2">3.ročník</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Programovanie</td><td>Analýza problému</td><td>Pojmy: Príkaz, program

Vzťahy: Pravda – nepravda, platí – neplatí, áno/alebo/nie (neformálne).

Procesy: Idea sekvencie príkazov, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia.

Činnosti: Navrhovanie riešenia, vyjadrenie plánu riešenia ako postupnosti krokov. Riešenie problémov, v ktorých sa treba rozhodnúť o pravdivosti/nepravdivosti jednoduchého tvrdenia. Riešenie problémov, v ktorých treba vybrať prvky/možnosti podľa pravdivosti tvrdenia. Diskusia o budúcom riešení.</td></tr>
<tr><td>Konštrukcie jazyka</td><td>Pojmy: Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov., programovací jazyk

Vzťahy: Priamy príkaz – akcia vykonávateľa, ako súvisí príkaz/poradie príkazov a výsledok.

Procesy: Riadenie vykonávateľa v priamom režime, používať jazyk vykonávateľa, zostavenie a upravenie príkazu/príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov.

Činnosti: Riešenie problémov priamym riadením vykonávateľa (napríklad robot, korytnačka).
Vytvorenie programu skladaním príkazov do postupnosti.
Doplnenie, dokončenie, modifikovanie rozpracovaného programu.</td></tr>
<tr><td>Interpretácia zápisu riešenia, hľadanie, opravovanie chýb</td><td>Pojmy: Krokovanie, chyba

Vzťahy: Chyba ako zlý výsledok, chyba v postupnosti príkazov.

Procesy: Krokovanie, rozpoznanie chyby.

Činnosti: Interpretovanie programu, simulovanie činnosti vykonávateľa a krokovanie riešenia s postupnosťou príkazov.
Vyhľadanie a oprava chyby v zápise riešenia a vo výsledku po vykonaní postupnosti príkazov.</td></tr>
</table>

			Diskusia o vlastných riešeniach.
	Údaje	***Práca s údajmi rôznych typov***	***Pojmy:*** Oblasť, odsek. ***Vzťahy:*** Zvýraznenie textu, zarovnanie odseku, obrázok v texte. ***Procesy:*** Kreslenie základných útvarov, nastavenia grafických parametrov, opravovanie textu. ***Činnosti:*** Použitie konkrétnych nástrojov editora na tvorbu a úpravu obrázkov, textov. Hľadanie, odhalenie a oprava chyby pri úprave obrázkov a textov
		Údajové štruktúry	***Pojmy:*** Postupnosť, tabuľka, riadok, stĺpec. ***Vzťahy:*** Pozícia v postupnosti a v tabuľke. ***Procesy:*** Orientácia v jednoduchých štruktúrach ***Činnosti:*** Riešenie problémov, v ktorých treba vyhľadávať a získavať informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií. Vytváranie jednoduchých štruktúr údajov podľa zadania. Manipulácia so štruktúrami údajov podľa konkrétnych jednoduchých pravidiel.
	Technológie	***Hardvér a softvér***	***Pojmy:*** Aplikácia, ikona, okno, pracovná plocha. ***Vzťahy:*** Ikona ako reprezentácia programu alebo dokumentu. ***Procesy:*** Ovládanie programov pohybom, klikaním a ťahaním, zadávanie jednoduchých textov. ***Činnosti:*** Práca so základným hardvérom na používateľskej úrovni (klávesnica, myš, obrazovka). Spustenie aplikácie na pracovnej ploche, ukončenie bežiacej aplikácie. Prihlásenie sa a odhlásenie sa z programu/aplikácie.
		Počítačové siete	***Pojmy:*** Webová stránka, prehliadač, vyhľadávač. ***Vzťahy:*** Adresa stránky identifikuje konkrétnu stránku a súvisí s jej obsahom a zobrazením, odkazy ako prepojenia na webové stránky, prehliadač ako nástroj na zobrazovanie webových stránok. ***Procesy:*** Orientácia na webovej stránke, vyhľadávanie textov a obrázkov na zadaných stránkach, bezpečné správania sa na internete. ***Činnosti:*** Použitie webového prehliadača na prezeranie webových stránok a vyhľadanie a získanie informácie na zadaných stránkach internetu. Diskusia o výsledkoch vyhľadávania.

			Diskusia o rizikách na internete.
		Digitálna spoločnosť	***Pojmy:*** Digitálne technológie, digitálna spoločnosť , IKT ***Vzťahy:*** Digitálne technológie okolo nás, digitálne technológie ako nástroje pre komunikáciu, digitálne technológie doma, v škole. ***Procesy:*** Používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie. ***Činnosti:*** Diskusia o digitálnych technológiách a o ich využití pri učení sa, doma a na zábavu.

1.1.3. Vzdelávacia oblasť Človek a príroda

1.1.3.1 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda
Vyučovací predmet	**Človek a príroda**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT- elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	**1.ročník:** R. Dobišová Adame, O. Kováčiková: Prvouka pre prvákov – pracovná učebnica. AITEC. **2.ročník:** R. Dobišová Adame, O. Kováčiková: Prvouka pre druhákov – pracovná učebnica. AITEC. **3.ročník:** R. Dobišová Adame, O. Kováčiková: Prírodoveda pre tretiakov – pracovná učebnica. AITEC.

Charakteristika predmetu

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa zameriava na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Prírodovedná gramotnosť je charakterizovaná ako spôsobilosť používať prírodovedné poznatky, identifikovať a formulovať otázky a hľadať odpovede v podobe dôkazmi podložených záverov pre pochopenie sveta a tvorbu rozhodnutí o svete, v ktorom žijeme, prírode a zmenách, ktoré v našom prostredí samovoľne aj v dôsledku ľudskej aktivity nastali a nastávajú. Zahŕňa porozumenie princípom objektivizovaného a systematického skúmania, ako aj úlohe prírodných vied v našej spoločnosti.

V prvom a druhom cykle má vzdelávacia oblasť podobu prírodovedne zameraného integrovaného predmetu. V treťom cykle má škola možnosť pokračovať úplnou, prípadne čiastočnou integráciou prírodovedných disciplín alebo výučbou samostatných predmetov. Rozvoj prírodovednej gramotnosti pozostáva z troch zložiek: tvorby a rozvoja prírodovedných predstáv (obsahový rámec), tvorby a rozvoja postoja k okolitému prostrediu (postojový rámec) a spôsobilostí vedeckej práce, postupov a stratégií objektivizovaného poznávania (procesuálny rámec).

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením a meraním rozvíjať svoje aktuálne poznanie.
2. Vyjadrovať a diskutovať o svojich prírodovedných predstavách.
3. Po vzore učiteľa systematicky a objektívne získavať údaje, usporadúvať ich, na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.
4. Kooperatívne pracovať na riešení čiastkových úloh a aplikovať pri tom mäkké zručnosti.
5. Dôverovať výsledkom svojej vlastnej výskumnej činnosti.
6. Správať sa zodpovedne voči svojmu prostrediu a vlastnému zdraviu, osobne sa angažovať v rámci riešenia lokálnych problémov.

<table>
<tr><td colspan="4">Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus
ČLOVEK A PRÍRODA</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Výkonový štandard</td><td colspan="3">1. cieľ: Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením a meraním rozvíjať svoje aktuálne poznanie.</td></tr>
<tr><td>1.ročník</td><td>2.ročník</td><td>3.ročník</td></tr>
<tr><td>Opísať vlastnými slovami, čo pozoruje, čo nové zistil. Uvedomiť si, že výskumná otázka určuje to, čo má byť skúmané.
Porozumieť, že predpoklad je výrok o tom, čo sa stane v skúmanej situácii. Porozumieť, že predpoklad nie je tip, predpoklad vyplýva z predchádzajúceho poznania. Pozorovať precízne podľa stanoveného postupu skúmania.
Porovnať výsledky pozorovania so spolužiakmi so snahou overiť, či bolo pozorovanie dostatočne spoľahlivé.</td><td>Sústrediť sa na detaily pozorovanej situácie tak, aby vedel na konci pozorovania/skúmania odpovedať na otázku, ktorá skúmanie iniciovala.
Diskutovať o predpokladoch so spolužiakmi a vnímať že predpoklad môžu formulovať rôzne skúmajúce osoby rôzne. Identifikovať situácie, v ktorých je potrebné pozorovanie opakovať.
Navrhovať čiastočné obmeny v postupe pozorovania, aby bolo možné získať spoľahlivejšie údaje.</td><td>Na základe formulovanej jednoduchej výskumnej otázky pozorovať tak, aby získal informácie potrebné na zodpovedanie danej otázky.
Formulovať predpoklad a zdôvodniť ho skúsenosťou. Pri pozorovaní získať presné a spoľahlivé údaje, a ak je to potrebné, pozorovanie opakovať.
Zdôvodniť triedenie objektov do vopred určeného počtu špecifikovaných skupín.
Porovnať podobnosti a odlišnosti objektov s cieľom identifikovať možné znaky triedenia.
Navrhnúť jednoduché vlastné meradlá,
používať jednoduché štandardné meradlá.
Vnímať nepotvrdený predpoklad ako novú informáciu, nie ako chybu.
Vyhýbať sa chybám pri práci s údajmi.</td></tr>
<tr><td colspan="3">2. cieľ: Vyjadrovať a diskutovať o svojich prírodovedných predstavách.</td></tr>
<tr><td>1.ročník</td><td>2.ročník</td><td>3.ročník</td></tr>
<tr><td>Porozumieť, že predpoklad je výrok o tom, čo sa stane v skúmanej situácii.
Vysloviť záver v podobe vyjadrenia toho, čo nové žiak sám pre seba zistil, čo ho prekvapilo.
Prezentovať výsledky svojho skúmania pred spolužiakmi.</td><td>Uvedomiť si, že tvrdenia musia z niečoho vyplývať. Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie relevantnou skúsenosťou.
Porozumieť, že predpoklad nie je tip, predpoklad vyplýva z predchádzajúceho poznania.
Formulovať záver zo skúmania v podobe odpovedí na výskumnú otázku, bez odvolávania sa na získané údaje skúmaním.</td><td>Zdôvodniť tvrdenie predchádzajúcou skúsenosťou a/alebo získanými údajmi zo skúmania na podnet učiteľa.
Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie zaznamenanými údajmi.
Formulovať predpoklad a zdôvodniť ho skúsenosťou.
Diskutovať o predpokladoch so spolužiakmi.</td></tr>
</table>

	Prezentovať vlastný spôsob uvažovania o riešení výskumnej otázky v pracovnej skupine a vypočuť si spôsoby uvažovania spolužiakov. *Orientovať sa v tabuľke a dohodnutými značkami zaznamenať informácie o pozorovaných objektoch.* *Bez použitia písanej formy jazyka a s pomocou inštrukcií učiteľa vytvorí záznam z jednoduchého pozorovania alebo skúmania.* *Uvedomiť si, že tvrdenia musia z niečoho vyplývať.*	*Porovnať vlastné výsledky s tými, ktoré získali spolužiaci a identifikovať podobnosti a odlišnosti.* *Uvedomiť si, že rôzni ľudia majú rôzne skúsenosti a preto môžu o rovnakých otázkach a úlohách uvažovať rôzne.*	***Formulovať záver v podobe odpovede na výskumnú otázku s odvolaním sa na údaje získané skúmaním**.* *Zapísať záver v podobe ucelených viet s odvolávaním sa na získané pozorovaním.* ***Porovnať výsledky svojho skúmania s výsledkami vrstovníkov a zdôvodniť prípadné rozdiely**.* *Zdôvodnenie rozdielov vo forme výmeny prostredníctvom identifikácie rozdielnych postupov skúmania, nezhodných objektov skúmania, či prostredníctvom identifikácie nepresného pozorovania.* ***Rešpektovať rôznorodosť v uvažovaní a pri riešení výskumných otázok rovesníkmi**.* *Vnímať rôzne spôsoby uvažovania spolužiakov o tom istom probléme ako podnet k vylepšeniu navrhovaných riešení výskumných otázok.*
	3. cieľ: Po vzore učiteľa systematicky a objektívne získavať údaje, usporadúvať ich, na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Orientovať sa v tabuľke a dohodnutými značkami zaznamenať informácie o pozorovaných objektoch. *Bez použitia písanej formy jazyka a s pomocou inštrukcií učiteľa vytvorí záznam z jednoduchého pozorovania alebo skúmania.* *Uvedomiť si, že tvrdenia musia z niečoho vyplývať.* *Vysloviť záver v podobe vyjadrenia toho, čo nové žiak sám pre seba zistil, čo ho prekvapilo.* *Posúdiť, ktoré z poskytnutého súboru výrokov vyjadria to, čo zo získaných údajov vyplýva a čo nie.*	*Podľa tabuliek vyplnenej skúmanými vlastnými údajmi povedať, čo bol predpoklad a čo nové zistil.* *Bez použitia písanej formy jazyka vytvoriť záznam z pozorovania a chápať ho ako zdroj informácií pre tvorbu verbálne prezentovaného záveru z pozorovania/skúmania.* *Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie relevantnou skúsenosťou.* *Formulovať záver zo skúmania v podobe odpovedí na výskumnú otázku, bez odvolávania sa na získané údaje skúmaním.* *Zamýšľať sa nad údajmi získanými pozorovaním a/alebo skúmaním a vytvárať závery o tom, čo z nich vyplýva.*	***Zaznamenať získané údaje do poskytnutej tabuľky alebo vopred pripraveného diagramu.** Vyfarbením políčok zaznamenať údaje získané vlastným skúmaním do vopred pripraveného stĺpcového diagramu.* ***Vytvoriť záznam zo skúmania do vopred pripravenej štruktúry.** Vytvárať záznam zo skúmania do vopred pripravenej štruktúry s použitím jednoduchých slovných vyjadrení v písomnej podobe.* ***Vyhodnotiť proces a výsledky získané skúmaním**.* ***Zdôvodniť tvrdenie predchádzajúcou skúsenosťou a/alebo získanými údajmi zo skúmania na podnet učiteľa**. Na podnet učiteľa zdôvodniť svoje tvrdenie zaznamenanými údajmi.* ***Formulovať záver v podobe odpovede na výskumnú otázku s odvolaním sa na údaje získané skúmaním**.*

		Vyhľadá (obrazovú, neskoršiu slovnú) informáciu v dvoch odlišných zdrojoch, ktoré mu učiteľ poskytne.	*Zapísať záver v podobe ucelených viet s odvolávaním sa na získané pozorovania.* ***Vytvárať logické úsudky z údajov získaných skúmaním.*** ***Vyhľadať konkrétne informácie na základe poskytnutého postupu.*** ***Uvedomiť si, že existujú rôzne informačné zdroje s rôznou mierou dôveryhodnosti.*** *Porovnáva zhodu v informáciách (obrazových, neskôr slovných). Pri vyhľadávaní informácií v informačných zdrojoch si uvedomuje potrebu overiť si ju.*
	4. cieľ: Kooperatívne pracovať na riešení čiastkových úloh a aplikovať pritom mäkké zručnosti.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Prezentovať výsledky svojho skúmania pred spolužiakmi. *Spontánne spolupracuje na riešení úloh s niektorými členmi skupiny.* *Prezentovať vlastný spôsob uvažovania o riešení výskumnej otázky v pracovnej skupine a vypočuť si spôsoby uvažovania spolužiakov.* ***Komunikovať a spolupracovať s cieľom efektívnejšej práce a/alebo zaujímavejších riešení.***	*Porovnať vlastné výsledky s tými, ktoré získali spolužiaci a identifikovať podobnosti a odlišnosti.* ***Mať záujem o spoluprácu pri riešení problému.*** *Uvedomiť si, že rôzni ľudia majú rôzne skúsenosti a preto môžu o rovnakých otázkach a úlohách uvažovať rôzne.* *Na úlohách v rámci skupiny pracovať samostatne, ale následne s členmi skupiny diskutovať a porovnávať rôzne spôsoby riešenia úloh.*	***Porovnať výsledky svojho skúmania s výsledkami vrstovníkov a zdôvodniť prípadné rozdiely.*** *Spolupracovať na riešení úloh s členmi skupín tak, že vytvára priestor pre zapojenie všetkých členov skupín (neprimerane sa nepresadzuje, nezostáva v úzadí).* ***Rešpektovať rôznorodosť v uvažovaní a pri riešení výskumných otázok rovesníkmi***. *Vnímať rôzne spôsoby uvažovania spolužiakov o tom istom probléme ako podnet k vylepšeniu navrhovaných riešení výskumných otázok.* *Na základe diskusie s členmi skupiny preberať niektoré prvky riešenia úloh, ktoré navrhli členovia.*

	5. cieľ: Dôverovať výsledkom svojej vlastnej výskumnej činnosti.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Všímať si okolie a spontánne opisovať, čo nové zistil a/alebo čo by bolo zaujímavé. *Vyhodnotiť úspešnosť svojej výskumnej práce pomocou hodnotiacej škály.*	***Prejaviť záujem o skúmanie okolitého prostredia.*** *Na podnet učiteľa uvažovať a vytvárať návrhy, čo iné by bolo možné v pozorovanej situácii skúmať, zistiť.* *S pomocou učiteľa identifikovať možnosti zlepšenia výskumnej práce a verbalizovať ich.*	*Riešiť úlohy vedúce k skúmaniu okolitého prostredia, ktoré zadáva učiteľ.* ***Svoju výskumnú činnosť vnímať ako jeden zo zdrojov nových poznatkov.*** ***S pomocou učiteľa hodnotiť svoju výskumnú prácu.*** *S pomocou učiteľa vyhodnotiť pokrok vo svojej výskumnej práci bez snahy porovnávať sa s inými.*
	6. cieľ: Správať sa zodpovedne voči svojmu prostrediu a vlastnému zdraviu, osobne sa angažovať v rámci riešenia lokálnych problémov.		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Uvedomiť si, že je potrebné chrániť prírodu. Na podnet učiteľa sa k živým organizmom správať s rešpektom a citlivo. *Uvedomiť si, že prírodu je potrebné chrániť.* *Uvedomiť si, že znečistené prostredie má negatívny vplyv na zdravie človeka.* *Uvedomiť si potrebu starať sa o svoje telo a chrániť svoje zdravie na základe určených pravidiel.*	*Uvedomiť si, čo všetko z ľudských potrieb pochádza z prírody, ako človek na prírodu dokáže negatívne vplývať.* *Uvedomiť si, že živé organizmy majú rôzne potreby, podobne ako človek, v nevhodných podmienkach sa správne nevyvíjajú.* *Vymenovať príklady nezodpovedného správania sa voči prírode.* *Uviesť príklad negatívneho a pozitívneho vplyvu prostredia na zdravie človeka.* *Navrhnúť jednoduché úpravy vo svojom životnom štýle v zmysle podpory starostlivosti o svoje telo a v zmysle ochrany svojho zdravia.*	***Prejaviť rešpekt voči prírode a uvedomovať si potrebu ju chrániť.*** ***Citlivo manipulovať so živými organizmami.*** ***Vnímať prejavy a dôsledky nezodpovedného správania sa v prírode s ohľadom na ochranu vlastného zdravia, zdravia iných, prírodných zdrojov a životného prostredia.*** *Vysvetliť, ako niektoré nevhodné spôsoby správania sa voči prírode môžu viesť k ohrozeniu zdravia.* *Uvažovať o tom, čo všetko človek z prostredia získava a čo sa stane, ak sú zdroje znečistené.* *Uvedomiť si vlastnú zodpovednosť za svoje telo a jeho zdravie. Starať sa o svoje telo a chrániť si zdravie na základe vlastných vedomostí o fungovaní ľudského tela.*

Komponent: Látky/ Rozvoj predispozície k pojmom hmotnosť, objem, hustota, skupenstvá látok, skupenské zmeny látok, rozpúšťanie a filtrácia				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	• Všetky objekty zaberajú priestor, majú svoju hmotnosť, • to, či objekt na vode pláva alebo nepláva, závisí od materiálu/látky, z ktorej je objekt vyrobený, • nie všetky látky sa vo vode rozpúšťajú.	• Všetky objekty zaberajú priestor, majú svoj objem a svoju hmotnosť, • objekty s rovnakým objemom nemusia mať rovnakú hmotnosť a objekty s rovnakou hmotnosťou nemusia mať rovnaký objem, • všetky materiály/látky môžu byť tuhého, kvapalného alebo plynného skupenstva, v závislosti na vonkajších podmienkach, • proces rozpúšťania látok vo vode (rozpúšťadle) je možné urýchliť.	• Materiály/látky môžu meniť skupenstvo. Topenie predstavuje premenu tuhého skupenstva na kvapalné. Tuhnutie predstavuje premenu kvapalného na tuhé skupenstvo. Vyparovanie predstavuje premenu kvapalného na plynné skupenstvo. Kondenzácia predstavuje premenu plynného na kvapalné skupenstvo, • nie všetky zložky zmesí je možné oddeliť filtráciou, • výsledok filtrácie závisí od toho, aký hustý filter použijeme.
	Činnosti	• Porovnávanie hmotnosti objektov, objavovanie princípu merania hmotnosti, • skúmanie plávania objektov na vode vzhľadom na ich tvar, hmotnosť, objem, materiál, z ktorého sú vyrobené, • skúmanie rozpúšťania látok vo vode.	• Porovnávanie objemu a hmotnosti objektov, objavovanie princípu merania hmotnosti a objemu objektov, • porovnávanie hmotnosti objektov, ktoré majú rovnaký objem a porovnávanie objemu objektov, ktoré majú rovnakú hmotnosť, • porovnávanie vlastnosti materiálov/látok v tuhom, kvapalnom a plynnom skupenstve, • dokazovanie prítomnosti rozpustených látok vo vode. Skúmanie urýchlenia rozpúšťania materiálov/látok vo vode.	• Skúmanie zmeny skupenstva vody v súvislosti s meniacou sa teplotou (topenie, tuhnutie, vyparovanie, kondenzácia), • identifikácia teploty topenia a varu vody, • odlíšenie procesu topenia a rozpúšťania, • identifikácia zložiek zmesí, ktoré je možné oddeliť filtráciou, • porovnávanie výsledkov filtrácie pri použití rôznych filtrov/sitiek.

Komponent: Interakcie/ Rozvoj predispozície k pojmom magnetizmus, svetlo, vlastnosti látok				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	● Podľa toho, koľko svetla objekt prepúšťa, môžu vznikať rôzne tmavé a rôzne farebné tiene, ● dĺžka a smerovanie tieňa závisí od vzájomnej pozície svetelného zdroja, objektu a plochy, na ktorej sa tieň zobrazuje, ● zdanlivý pohyb Slnka počas dňa a roka spôsobuje zmenu smerovania a dĺžky tieňov objektov upevnených v zemi.	● Magnetom sú priťahované len kovy, avšak nie všetky, ● na každom magnete je možné identifikovať dva póly, severný a južný.	● Pri vzájomnej interakcii magnetov sa súhlasné póly dvoch magnetov odpudzujú a nesúhlasné priťahujú, ● magnety sa vzájomne odlišujú svojimi magnetickými vlastnosťami.
	Činnosti	● Skúmanie priepustnosti svetla rôznymi objektmi/materiálmi. Skúmanie tvorby tieňa, ● porovnávanie dĺžky tieňa v závislosti od pozície svetelného zdroja a objektu, ktorý tieň vytvára, ● skúmanie súvislosti tieňov a zdanlivého pohybu Slnka po oblohe.	● Skúmanie správania sa magnetov voči nekovovým a rôznym kovovým predmetom, ● porovnávanie magnetických vlastností rôznych magnetov.	

Komponent: Energia/ Rozvoj predispozície k pojmom tepelná energia, teplota, telesná teplota.				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	● Zahrievanie a ochladzovanie objektov je proces, ktorý sa vyskytuje všade okolo nás, ● dodaním tepla (tepelnej energie) je možné zvýšiť teplotu telesa.	● Ľudské telo si udržiava stálu telesnú teplotu, ktorá je u všetkých ľudí približne rovnaká.	● Zdrojom tepla (tepelnej energie) sú aj mnohé organizmy, vrátane človeka, ● vzduch s vyššou teplotou stúpa hore, vzduch s nižšou teplotou klesá dolu.
	Činnosti	● Porovnávanie teploty objektov pred a po zahrievaní.	● Porovnávanie teploty ľudského tela rôznych ľudí, ● subjektívne (pocitové) a objektívne (s použitím teplomera) posudzovanie teploty objektov.	● Identifikácia zdrojov tepla (vrátane živých organizmov) v pozorovateľnom okolí, ● skúmanie zmien teploty tela človeka počas dňa, ● skúmanie prúdenia teplého a studeného vzduchu.
Komponent: Zem/ Rozvoj predispozície k pojmom voda (hydrosféra), vzduch (atmosféra), pôda, horniny, minerály (litosféra).				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	● Pôda obsahuje živé a neživé zložky, pričom časť neživých zložiek pochádza z odumretých organizmov, ● voda sa v prírode nachádza v rôznych formách a to v kvapalnom, tuhom a plynnom skupenstve, ● voda je podmienkou života organizmov.	● Humus ako zložka pôdy predstavuje materiál tvorený odumretými zvyškami organizmov, ktorý je dôležitý pre úrodnosť pôdy, ● voda a vzduch sú dôležitými súčasťami pôdy a vplývajú na jej úrodnosť, ● pitie vody z neoverených zdrojov môže byť pre zdravie a život človeka nebezpečné.	● Pod vrstvou pôdy sa nachádzajú horniny, ● horniny aj minerály sa od seba odlišujú rôznymi vlastnosťami, ● prítomnosť vzduchu je podmienkou života človeka. Vzduch je plyn, ktorý vypĺňa aj priestory, ktoré sa zdajú byť prázdne.

	Činnosti	● Skúmanie zloženia vzoriek pôdy, identifikácia živých, neživých zložiek, a zložiek, ktoré majú pôvod v živých organizmoch (odumreté).	● Porovnávanie vody z rôznych lokálnych zdrojov, ● identifikácia prítomnosti vody v rastlinách a v pôde.	● Porovnávanie vlastností rôznych druhov pôd a hornín, ● triedenie rôznych minerálov a hornín na základe jednoznačne pozorovateľných znakov (tvrdosť, farba, lesk, vryp, pórovitosť, skúška s octom), ● porovnávanie a špecifikácia pitnej a nepitnej vody, (ne)identifikovateľnosť prítomnosti rôznych materiálov/látok/ objektov vo vode, ● identifikácia prítomnosti vzduchu v prostredí
Komponent: <u>Vesmír</u>/ Rozvoj predispozície k pojmom hviezda, súhvezdie, prirodzená družica - Mesiac, mesačné fázy.				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	● Najbližšou hviezdou k planéte Zem je Slnko. Okrem Slnka je možné na oblohe v noci pozorovať aj ďalšie hviezdy, ● slnko sa každý deň zdanlivo pohybuje po oblohe od východu na západ.	● Na nočnej oblohe je možné pozorovať rôzne stále zoskupenia hviezd, ktoré nazývame súhvezdia, ● medzi najznámejšie, na Slovensku pozorovateľné súhvezdia, patria: Veľký voz (Veľká medvedica), Labuť, Kasiopea, Orión, ● v rôznych ročných obdobiach dominujú na nočnej oblohe rôzne súhvezdia, ● niektoré hviezdy je možné vidieť na nočnej oblohe počas celého roka, napríklad Polárku.	● Mesiac je prirodzená družica Zeme, na oblohe počas roka pozorujeme jej rôzne veľkú osvetlenú časť, ● tvar osvetlenej časti Mesiaca na oblohe sa z dňa na deň mení, pričom sa pravidelne striedajú fázy nov, prvá štvrť, spln a posledná štvrť.
	Činnosti	Pozorovanie zdanlivého pohybu Slnka po oblohe počas dňa a počas roka v reálnych a modelových situáciách.	● Rozpoznávanie známych súhvezdí nočnej oblohy	● Pozorovanie zmien mesačných fáz (nov, prvá štvrť, spln, posledná štvrť) počas mesiaca a roka

Komponent: <u>Organizmus</u>/ Rozvoj predispozície k pojmom životné prejavy organizmov, klíčenie a rast rastlín, životný cyklus rastlín, húb a živočíchov, obehová, dýchacia, pohybová a oporná sústava človeka, zmyslové orgány.				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	• Človek získava informácie z prostredia prostredníctvom zmyslov: zrakom, sluchom, hmatom, čuchom a chuťou, • základnými orgánmi rastlín sú koreň, stonka, list, kvet a plod, ktorý obsahuje semená.	• Živé od neživých zložiek prírody vieme odlíšiť pomocou identifikácie životných prejavov organizmov. Medzi prejavy života patrí pohyb, rozmnožovanie, príjem potravy, rast, vývin, dýchanie a reakcie na podnety z prostredia, • mnohé rastliny sa rozmnožujú semenami, ktoré sa často nachádzajú v rôznych plodoch. Plody obsahujúce semená vznikajú z kvetov. Nie z každého kvetu vznikne plod obsahujúci semená, jednou z podmienok je prenos peľu z kvetu inej rastliny rovnakého druhu, • semená rastlín potrebujú na klíčenie vodu, vzduch a vhodnú teplotu. Po vyklíčení rastlina potrebuje pre svoj rast okrem vody, vzduchu a vhodnej teploty aj svetlo a živiny z pôdy, • životný cyklus rastliny začína klíčením semien a je ukončený odumretím rastliny, ktorá priniesla semená pre vznik novej generácie, • každý orgán má pre život rastliny dôležitú funkciu. Koreň, stonka a listy zabezpečujú upevnenie v pôde, príjem dôležitých látok z prostredia a vylučovanie nepotrebných látok do prostredia. Kvety a plody so semenami zabezpečujú rozmnožovanie rastliny.	• Základnými orgánmi obehovej sústavy sú srdce a cievy, • srdce funguje ako pumpa na krv, ktorá je cievami rozvádzaná po celom tele, • prostredníctvom krvi sú po tele rozvádzané všetky dôležité látky, napríklad tie, ktoré človek prijíma potravou, či dýchaním, • základným orgánom dýchacej sústavy sú pľúca. Prostredníctvom pľúc získava človek zo vzduchu kyslík, ktorý je pre život človeka nevyhnutný. Zároveň sa pomocou pľúc človek pri výdychu zbavuje oxidu uhličitého, • základnými orgánmi oporno-pohybovej sústavy sú kostra a svaly, ktoré zabezpečujú všetky vedomé aj podvedomé pohyby tela. Pravidelný pohyb je pre rozvoj svalov a zdravie organizmu veľmi dôležitý.

	Činnosti	● Skúmanie významu zmyslových orgánov pre život človeka, ● identifikácia, z ktorej časti rastliny pochádza určitý druh ovocia/zeleniny.	● Pozorovanie rôznych zložiek prírody a identifikácia životných prejavov rôznych druhov živočíchov, rastlín a húb (pohyb, rozmnožovanie, príjem potravy, rast, vývin, dýchanie, reakcia na podnety z prostredia), ● skúmanie podmienok klíčenia rastlín (a ich rastu), porovnávanie podmienok klíčenia (a rastu) rôznych rastlín, ● porovnávanie rastlinných plodov a semien rôznych rastlín vzhľadom na ich spôsob rozširovania v prostredí, ● skúmanie vegetatívneho rozmnožovania rastlín, ● porovnávanie životného cyklu živočíchov so životným cyklom rastlín a húb.	● Identifikácia základných orgánov dýchacej, obehovej, opornej a pohybovej sústavy človeka, ● skúmanie vonkajších prejavov fungovania dýchacej, obehovej a oporno-pohybovej sústavy človeka, ● uvažovanie o význame krvi v tele človeka v súvislosti s príjmom potravy a dýchaním, ● identifikácia princípov starostlivosti o vlastné zdravie na základe poznatkov o fungovaní vybraných orgánových sústav.
Komponent: <u>Ekosystém</u>/ Rozvoj predispozície k pojmom ekosystém, potravový vzťah.				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	● Rastliny produkujú kyslík, ktorý je pre život človeka nevyhnutný.	● Všetky živé organizmy potrebujú potravu a líšia sa nárokmi na potravu, ● rôzne organizmy žijú v rôznom prostredí, podľa toho, aké podmienky pre život potrebujú, napríklad vyžadujú rôzne množstvo a kvalitu vody, vzduchu, pôdy a prítomnosť iných organizmov,	● Život človeka je od rastlín, húb a živočíchov závislý, využíva ich nielen ako potravu, ale aj ako zdroj surovín na výrobu rôznych predmetov dennej potreby, ● rovnako, ako je človek závislý od rastlín a živočíchov, je závislý aj od neživej prírody, ● rôzne druhy rastlín, húb a živočíchov môžu byť pre človeka nebezpečné,

	Činnosti		● porovnávanie prostredí, v ktorých žijú rôzne rastliny vzhľadom na množstvo vody, tepla a svetla, ako aj kvality substrátu (živnej pôdy), ● porovnávanie živočíchov podľa zloženia ich potravy.	● porovnávanie zloženia potravy rôznych druhov živočíchov, identifikácia potravových konkurentov, ● rozpoznávanie vybraných poľnohospodárskych, liečivých a jedovatých rastlín a húb blízkeho okolia, hospodárskych a jedovatých živočíchov, ● skúmanie závislosti človeka od rastlín, živočíchov a neživej zložky ekosystému.
Komponent: <u>Dedičnosť a premenlivosť</u>/ Rozvoj predispozície k pojmom rod, druh a jedinec, dedičnosť, premenlivosť.				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**	● Mláďatá určitých druhov živočíchov sa na svojich rodičov podobajú viac ako na iné jedince rovnakého druhu, čo je spôsobené dedičnosťou.	● Pre určitý typ rastliny je typický konkrétny tvar, veľkosť, farba rastlinného orgánu a odlišuje sa tým od iných rastlín, ● zo semena určitej rastliny vyrastie rastlina rovnakého druhu.	
	Činnosti	● Porovnávanie mláďat a dospelých jedincov a vyvodzovanie záverov, ktoré mláďatá sa na dospelé jedince podobajú a ktoré nie, ● identifikácia prirodzenej rôznorodosti ľudí (v rámci rodiny i mimo nej).	● Rozpoznávanie rastlinných a živočíšnych druhov podľa identifikačných znakov uvedených v atlase rastlín alebo živočíchov, ● skúmanie rastu rastlín rovnakého druhu a identifikácia podobností (dedičnosť) a odlišností (premenlivosť), ● skúmanie podobností a odlišností rastlín a živočíchov rovnakého druhu a rôznych druhov (druhová rozmanitosť).	

Komponent: Evolúcia/ Rozvoj predispozície k pojmom adaptácie k prežitiu, kamufláž, mimikry, taxonómia organizmov.				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Obsahový štandard	**Pojmy, vzťahy, fakty**			● Spôsob života rôznych druhov rastlín, húb a živočíchov je jedinečný. ● Rôzne skupiny organizmov sa prispôsobili rôznemu spôsobu života a podľa podobností ich vieme zaraďovať do rôznych skupín a podskupín. ● Podľa miery ich vzájomnej príbuznosti triedime živočíchy do skupín: bezstavovce, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce. ● Na základe rozpoznania typických znakov organizmov ich vieme zaradiť do skupiny a pomenovať. ● Niektoré organizmy sa dnes na Zemi nevyskytujú (vyhynuli), zachovali sa ich zvyšky a stopy po ich živote.
	Činnosti			● Skúmanie prispôsobenia sa rastlín a živočíchov životu v konkrétnych podmienkach. ● Porovnávanie tvaru časti tiel živočíchov vzhľadom na ich spôsob života. ● Porovnávanie a zoskupovanie živočíchov a rastlín podľa miery ich vzájomnej podobnosti/príbuznosti. ● Rozpoznávanie a pomenúvanie vybraných lokálnych druhov rastlín, húb a živočíchov. ● Porovnávanie súčasných a vyhynutých organizmov, uvažovanie o prispôsobovaní sa prostrediu. ● Skúmanie výstražného a maskovacieho zafarbenia rôznych druhov živočíchov a uvažovanie o ich význame pre prežitie organizmov v prostredí. ● Porovnávanie sfarbenia samcov a samíc rôznych živočíšnych druhov, porovnávanie sfarbenia mláďat a dospelých jedincov vzhľadom na snahu prežiť v prostredí. ● Porovnávanie výhod a nevýhod spoločenského a samotárskeho spôsobu života živočíchov.

10.1.3 Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

10.1.3.1 Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	**Vlastiveda**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratisla
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	2. ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne 3. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	

Charakteristika predmetu

Hlavným cieľom predmetu je podporovať u žiakov schopnosť skúmať svoju obec, jej blízke okolie a vzťahy medzi ľuďmi. Žiaci pozorujú, porovnávajú a zaznamenávajú vybrané aspekty fungovania komunity, v ktorej žijú. Vedia sa orientovať vo svojom okolí a poznajú jeho špecifiká. Poznajú základné časové intervaly. Sú si vedomí, že súčasnosť je výsledkom konania v minulosti. Zaujímajú sa o svoje okolie a sú ochotní zapájať sa do aktivít na jeho zlepšovanie.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Identifikovať javy, procesy, udalosti a osoby významné pre život žiaka, komunitu a obec.
2. Identifikovať zmeny v čase a priestore vo svojom okolí.
3. Rozlišovať a skúmať vzťahy medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka na lokálnej úrovni, rozumieť potrebe starostlivosti o životné prostredie na príkladoch z miestnej krajiny.
4. Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom.

5. Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ.
6. Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus *ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ* *Človek a spoločnosť*
1. cieľ: Identifikovať javy, procesy, udalosti a osoby významné pre život žiaka, komunitu a obec **2. cieľ: S pomocou učiteľa využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií, osvojiť si základy spolupráce v skupine** **3. cieľ: Identifikovať zmeny v čase a priestore vo svojom okolí** **4. cieľ: Rozlišovať a skúmať vzťahy medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka na lokálnej úrovni, rozumieť potrebe starostlivosti o životné prostredie na príkladoch z miestnej krajiny** **5. cieľ: Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých – cieľ naplnený aj v predmete ETV** **6. cieľ: Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom – cieľ naplnený aj v predmete ETV** **7. cieľ: Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní – cieľ naplnený aj v predmete ETV** **8. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými – cieľ naplnený aj v predmete ETV** **9. cieľ: Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ – cieľ naplnený aj v predmete ETV** **10. cieľ: Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy – cieľ naplnený aj v predmete ETV**

Výkonový štandard: všetky komponenty		
	2.ročník	**3.ročník**
	Uviesť príklady vybraných prírodných, historických a kultúrnych prvkov v blízkom okolí. *Jednoducho opísať a určiť, na čo slúžia vybrané prírodné, historické alebo kultúrne prvky v okolí.* *Popisovať základné charakteristiky pozorovaných objektov, ako sú farba, tvar, veľkosť, pohyb, zvuky a pod.* *Pozorovať svoje okolie s cieľom získať informácie potrebné na riešenie jednoduchej zadanej úlohy.* *Stanoviť si cieľ, objekt alebo tému jednoduchého pozorovania na základe toho, čo chce zistiť / čo sa chce dozvedieť.* *Vecne odpovedať na otázky týkajúce sa určenej témy.* *Klásť vecné otázky týkajúce sa určenej témy v dvojici alebo v malej skupine.* *Požiadať o informáciu týkajúcu sa určenej témy pri práci v dvojici alebo v malej skupine.* *Popísať dianie na obrázku/fotografii/ilustrácii/videu.* *Využiť informácie získané z obrázkov, fotografií, ilustrácií a krátkych textov na zodpovedanie otázok.* *Odpovedať na jednoduché otázky k zobrazeniu na obrázku/fotografii/ilustrácii/videu.* ***Podieľať sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy podľa predpísaného postupu.(C2)***	***Mať prehľad o významných prírodných, kultúrnych a historických prvkoch vo svojom okolí.(C1)*** ***Získať informácie pozorovaním vo svojom okolí.(C2)*** *Rozlíšiť podstatné a nepodstatné informácie získané z pozorovania.* *Graficky alebo písomne zaznamenať informácie získané z jednoduchého pozorovania.* ***Viesť rozhovor za účelom získania potrebných informácií k vybranej téme.(C2)*** *Poskytnúť informáciu týkajúcu sa určenej témy.* ***Získať a interpretovať informácie z obrazových zdrojov (obrázky, fotografie, ilustrácie, video) a veku primeraných textov umeleckej a vecnej literatúry.(C2)*** *Sformulovať jednoduchý predpoklad na základe obrazových zdrojov a textov (napr. čo môže byť mimo fotografie, čo by sa stalo keby..., ako bude príbeh pokračovať, čo je treba zmeniť, aby...?).* ***Prezentovať výsledky svojej práce krátkym slovným opisom a v podobe nákresu, plagátu alebo modelu.(C2)*** ***Čítať obsah jednoduchej mapy s porozumením významu v nej použitých farieb a základných mapových znakov.(C2)*** ***Riadiť sa podľa priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.(C7)***

	Výkonový štandard: geografický komponent		
		2.ročník	**3.ročník**
		Pomenovať prvky a objekty vo svojom okolí. *Určiť polohu a vzdialenosť prvkov a objektov v okolí.* *Orientovať sa v miestnej krajine používaním pojmov.* *Identifikovať orientačné body v blízkom okolí.* *Samostatne používať pojmy označujúce polohu a smer.* *Správne reagovať na pokyn o smere pohybu.* *Správne opísať polohu zadaného prvku/objektu v blízkom okolí zo svojej pozície.* *Zostrojiť nákres triedy z vertikálnej polohy.* *Označiť polohu objektov v nákrese/pláne triedy s jeho otočením alebo pootočením.* *Identifikovať rôzne miesta, kam cestujú ľudia z jeho rodiny alebo blízkeho okolia, ako sú škola, práca, nákupy, návštevy úradov, lekárov, príbuzných alebo miesta výletov a dovoleniek.* *Opísať rôzne spôsoby cestovania, ako sú pešia chôdza, jazda na bicykli, autom, verejná doprava autobusom, električkou, vlakom, loďou alebo preprava lietadlom a vysvetliť, kedy a prečo sú viac a menej vhodné.* *Zhodnotiť jednoduché bezpečnostné aspekty cestovania, ako sú dodržiavanie pravidiel cestnej premávky alebo opatrenia na ochranu pred možnými rizikami.* ***Rozpoznať vzájomné vzťahy medzi človekom a krajinou na príkladoch z miestnej krajiny.(C4)*** ***Opísať vplyv počasia na krajinu a život ľudí v priebehu dňa a roka.(C4)*** *Prejavovať starostlivosť o zachovávanie čistoty vo svojom okolí.* *Uviesť príklady dôležitosti vody v krajine a šetrného vzťahu k nej (pitie, umývanie, zavlažovanie).* *Jednoducho opísať dôvody ochrany prírody na príkladoch zo svojho okolia.*	***Používať pojmy potrebné na orientáciu v miestnej krajine.(C1)*** ***Určiť polohu svojej obce, Slovenska a svetadielov na mapách rôznej mierky.(C1)*** *Určiť polohu Slovenska na jednoduchej mape Európy.* *Pomenovať svetadiely na jednoduchej mape sveta alebo glóbuse.* *Identifikuje svetadiely na jednoduchej mape sveta alebo na glóbuse.* ***Orientovať sa v priestore podľa orientačných bodov.(C2)*** *Správne opísať polohu zadaného prvku/objektu v blízkom okolí z pozície zadaného prvku/objektu.* *Opísať známu trasu k určitému cieľu pomocou orientačných bodov zo svojej pozície.* *Opísať známu trasu k určitému cieľu pomocou orientačných bodov z pozície cieľa.* ***Orientovať sa v známom priestore na základe jeho zobrazenia v pláne a na jednoduchej mape.(C2)*** *Zostrojiť plán školy a časti obce (s vybranými prvkami, resp. prispôsobený štruktúre budov).* *Porovnať zostrojené plány s leteckou snímkou rôznych mierok.* *Nájsť cielené miesto podľa jednoduchej mapy.* ***Opísať kam, ako a prečo cestujú ľudia z rodiny alebo blízkeho okolia.(C3)*** *Určiť rozdiely v pravidelnosti cestovania za rôznym účelom (pravidelné – denné, týždenné / nepravidelné) na jednoduchých príkladoch zo života.* *Naplánovať jednoduchú cestu na základe poznatkov o cestovaní členov jeho rodiny alebo blízkeho okolia, zahrňujúc cieľ cesty, spôsob dopravy a dôvody cestovania.* ***Uplatňovať šetrný vzťah k prírodným zdrojom a životnému prostrediu vo svojom okolí.(C4)*** *Uviesť základné dôvody a spôsoby triedenia odpadu a riadiť sa nimi vo svojom bezprostrednom okolí (rodina, škola).*

			Aktívne triediť odpad, šetriť energie a chrániť prírodu a životné prostredie vo svojom blízkom okolí.
	Obsahový štandard: geografický komponent		
	Orientácia v okolí školy, v obci a jej blízkom okolí	***Pojmy:*** Miestna krajina, orientácia, poloha v priestore. ***Činnosti:*** Určovanie orientačných bodov v okolí školy, vyhľadávanie vybraných objektov, vytváranie predstáv o priestorových vzťahoch v škole, v obci a jej okolí. Určovanie relatívnej polohy vybraného objektu voči inému objektu (rovno, vpravo, vľavo, hore, dole, blízko, ďaleko, pred, za a i.) Opis a zaznamenávanie cesty do školy alebo k inému objektu v obci a miestnej krajine. Spoznávanie prírodných a historických prvkov obce a jej okolia podľa miestnych daností (napríklad park, les, chránený strom, prírodná rezervácia, potok, rieka, rybník, vrch, kostol, socha, fontána, brána, hrad), vrátane posúdenia ich stavu (udržiavaný, neudržiavaný, bezpečný, nebezpečný a i.).	***Pojmy:*** Prírodné a historické prvky, turistické značenie. ***Činnosti:*** Určovanie relatívnej polohy v teréne alebo na mape (v pláne) a navigácia na trase medzi nimi s využitím orientačných bodov. Orientovanie sa podľa svetových strán v teréne. Využívanie turistického značenia pri plánovaní výletov a orientácii v teréne. Rozlišovanie pojmov podľa podmienok obce (napríklad dolina, údolie, vrch, pohorie, tiesňava, rovina, rieka, potok, jazero, rybník, breh, ostrov, les, pole, kameňolom, námestie, ulica). Hľadanie odpovedí na otázky o krajine mimo nášho zorného poľa – „Čo je za tým vrchom? Kam vedie táto cesta? Odkiaľ a kam tečie potok?" a pod.
	Orientácia v pláne a na mape	***Pojmy:*** Plán, mapa, mapové znaky, legenda. ***Činnosti:*** Vyjadrovanie žiackych predstáv o priestorovom rozmiestnení objektov v triede a v okolí školy z vertikálneho pohľadu (vtáčej perspektívy) formou jednoduchých modelov alebo náčrtkov. Tvorba jednoduchého orientačného plánu (mapového náčrtku) obce alebo jej časti na základe leteckej snímky. Odhadovanie skutočnej vzdialenosti medzi bodmi na mape pomocou grafickej mierky. Lokalizovanie svojho bydliska a školy na leteckej snímke a mape veľkej mierky. Určovanie polohy obce na mape Slovenska	***Pojmy:*** Grafická mierka, vzdialenosť, svetové strany, poloha na mape, letecká snímka, glóbus, svetadiely a oceány. ***Činnosti:*** Orientácia plánu a orientácia v pláne. Určovanie svetových strán na mape. Lokalizovanie svojho bydliska a školy na leteckej snímke a mape veľkej mierky. Určovanie polohy Slovenska na mape Európy. Pomenovanie svetadielov a oceánov na glóbuse na jednoduchej mape sveta.

	Procesy v miestnej krajine a ich vplyv na človeka a životné prostredie	***Pojmy:*** Prírodné a umelé prostredie, počasie, cestovanie, doprava, mesto a vidiek, spôsob života. ***Činnosti:*** Posudzovanie vplyvu rôzneho prostredia na človeka – prírodné a umelé, tiché a hlučné, upravené a neupravené, nové a staré, čisté a znečistené, jednotné a rôznorodé. Pozorovanie počasia a jeho vplyvu na prírodu a ľudí počas dňa a roka spojené s grafickým zaznamenávaním oblačnosti a jednoduchým zápisom nameraných hodnôt teploty vzduchu. Identifikovanie dôvodu (za prácou, vzdelaním, službami, oddychom, poznaním, priateľmi), cieľa (blízka obec, okresné mesto, krajské mesto, zahraničie) a pravidelnosti (denne, týždenne, mesačne, ročne) cestovania ľudí vo svojej rodine a v rodinách spolužiakov. Porovnávanie vhodnosti jednotlivých druhov dopravy v obci spojené s posúdením ich vplyvu na životné prostredie. Hľadanie rozdielov medzi mestom a vidieckou obcou na žiakom známych príkladoch. Uvažovanie nad výhodami a nevýhodami bývania vo veľkom meste, malom meste, vidieckej obci alebo satelite. Identifikovanie základných podobností a odlišností svojej obce (prírodné prostredie, architektúra, spôsob života) a vybranej obce zo zahraničia.	

Výkonový štandard: dejepisný komponent			
		2.ročník	**3.ročník**
		Orientovať sa v čase pomocou konvenčných prostriedkov určovania času.(C1) ***Rozvrhnúť si čas na prácu, učenie, zábavu a odpočinok.(C3)***	**Porovnať obrazy obce v minulosti a v súčasnosti.(C3)** **Prerozprávať príbeh viažuci sa k obci alebo regiónu.(C3)**
Obsahový štandard: dejepisný komponent			
	Orientácia v čase	***Pojmy:*** Časová postupnosť, plánovanie času, kalendár. ***Činnosti:*** Určovanie vzájomných vzťahov (pred/po) medzi susednými a nesusednými dňami a mesiacmi, opakujúci sa cyklus s vytváraním celkov (deň, týždeň, mesiac, rok). Tvorba vlastného kalendára jedného týždňa podľa aktuálneho roka, porovnanie radenia dní v mesiaci aktuálneho roka. Personalizácia cieľov, vytváranie priorít a ich zdôvodnenie, odlíšenie činností podľa osobnej dôležitosti (povinností, užitočných a oddychových aktivít). Tvorba časového harmonogramu dňa a týždňa.	***Pojmy:*** Časová postupnosť, plánovanie času, meranie času, kalendár. ***Činnosti:*** Zoraďovanie postupnosti udalostí (skôr, neskôr, nedávno, dávno, dnes, včera, predvčerom, zajtra, pozajtra…). Tvorba vlastného kalendára jedného mesiaca podľa aktuálneho roka, porovnanie radenia dní v minulom minulého roku. Porovnanie a zdôvodnenie používania rôznych spôsobov merania času (rytmus dňa, prírody, konvenčné merače). Určovanie času na hodinách.
	Pozorovanie zmien v čase	***Pojmy:*** Rodostrom, vzájomné rodinné vzťahy. ***Činnosti:*** Určovanie základných vzťahov medzi členmi rodiny z pozície žiaka aj z pozície iného člena. Zostavovanie trojgeneračného rodostromu ako vizualizácie rodinných vzťahov. Pátranie po najstarších pamiatkach v obci, miestach pamäti (najstarší hrob na cintoríne, artefakty v rodine, historické budovy, pamätníky, staré stromy a pod.).	***Pojmy:*** Povesť, pamiatky. ***Činnosti:*** Prerozprávanie alebo stvárnenie príbehu (povesť, legenda) spojeného s obcou alebo jej okolím. Pozorovanie zmien v čase na príklade ľudí, krajiny, budov a artefaktov. Porovnávanie spôsobu života ľudí v súčasnosti a minulosti (škola, hračky, práca a zamestnania, odev, obchod) na základe informácií získaných z rôznych prameňov.

Výkonový štandard: občiansky komponent		
Žiak vie, dokáže:	**2.ročník**	**3.ročník**
	Vysvetliť, za čo zodpovedá riaditeľ školy a starosta obce / miestnej časti alebo primátor mesta. Opísať účel úradov a služieb v obci. ***Ilustrovať plynutie času na vybraných príkladoch z minulosti rodiny.(C3)*** *Uviesť príklady najstarších artefaktov (budov, pamiatok, prvkov, objektov a pod.) v obci.* *Rozlíšiť rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické).* *Opísať rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické).* *Identifikovať rôzne druhy médií (tlačené: publikácie, billboardy, plagáty a i., elektronické: televízia, rozhlas, DVD, USB, internet a i.).* *Zistiť, ktoré druhy médií sa používajú vo svojom okolí.* *Opísať predstavy o svojom budúcom povolaní.* *Uviesť príklady rôznych zamestnaní s náplňou činnosti.* *Uviesť príklady rôznych profesií participujúcich na výrobe vybraného produktu/poskytnutí služby.* *Zdôvodniť prečo pracujú príbuzní/blízki ľudia žiaka.* *Zdôvodniť výber svojho vysnívaného budúceho zamestnania/povolania (prečo chce byť tým, čím chce).* *Uviesť príklady tovarov s miestom ich kúpy.* *Vysvetliť rozdiel medzi tovarom a službou.*	***Stručne opísať význam kľúčových osôb, úradov, inštitúcií, občianskych iniciatív a udalostí v komunite a obci.(C1)*** *Uviesť príklad aktivít, ktoré realizujú združenia občanov v obci. Identifikovať významné kultúrne a športové podujatia v obci alebo jej okolí.* ***Uskutočniť jednoduchý prieskum o názoroch na vybraný problém v škole alebo jej okolí.(C2)*** ***Vysvetliť, prečo ľudia vykonávajú rôzne povolania.(C8)*** ***Posúdiť vlastné možnosti kúpy vybraného tovaru a služby.(C8)*** *Vysvetliť význam deľby práce na vybranom príklade.* *Identifikovať výhody a nevýhody zamestnaní/povolaní svojich príbuzných/blízkych ľudí.* ***Pomenovať rôzne zdroje informácií.(C9)*** *Uviesť jednoduché príklady situácii, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu.* *Popísať jednoduchý postup v situáciách, v ktorých potrebujem nájsť informáciu. .* *Zvažovať spoľahlivosť rôznych zdrojov informácií.* ***Rozpoznať druhy a základnú úlohu médií.(C9)*** *Na príklade vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopismi, televíziou a rozhlasom s tematickým zameraním.* *Uviesť príklady situácií potreby televízie a novín.* *Uviesť príklad média ako zdroja oznamov, správ, zábavy, reklamy.* ***Identifikovať, ktoré mediálne výstupy sú reklamou.(C9)***

Obsahový štandard: občiansky komponent			
	Poznávanie pravidiel vo svojom živote		Obsah bude naplnený v predmete Kruh komunity
	Život obce a vzťahy v komunite	***Pojmy:*** Obec, inštitúcie, sviatky, tradície, rozmanitosť. ***Činnosti:*** Identifikovanie významných inštitúcií a služieb v obci s posúdením ich funkcie pre život komunity podľa podmienok obce (napríklad obecný úrad, obchody, služby, kostol, pošta, policajná a hasičská stanica, lekáreň, ambulancia, železničná a autobusová stanica alebo zastávka, kultúrne a komunitné centrum, zberný dvor, útulok pre zvieratá, čistiareň odpadových vôd, výrobný podnik, poľnohospodárske družstvo). Rozlišovanie súkromného a verejného priestoru na konkrétnych príkladoch v obci a jej okolí. Identifikovanie významných kultúrnych a športových podujatí v obci a jej okolí. Oboznamovanie sa s pôvodom a rôznymi spôsobmi slávenia sviatkov a dodržiavania tradícií vo svojej rodine, v rodine priateľov, spolužiakov, v obci, cirkvi a spoločnosti. Spoznávanie rozmanitosti kultúrnych prejavov a preukazovanie citlivosti voči druhým v bezprostrednom okolí (triede, škole, susedstve, obci).	***Pojmy:*** Obec, inštitúcie, komunita, súkromný a verejný priestor, symboly. ***Činnosti:*** Zhodnotenie využitia a udržiavania verejných priestorov na príklade žiakom známeho verejného priestoru. Identifikovanie miest náboženského charakteru v obci a ich významu pre spoločenstvo veriacich. Rozpoznávanie príkladov používania identifikačných znakov, symbolov a vlajok (štátne a obecné symboly, symboly EÚ, logá).
	Zodpovedné hospodárenie	***Pojmy:*** Povolania, tovary a služby, cena, peniaze. ***Činnosti:*** Oboznamovanie sa s deľbou práce na konkrétnych príkladoch v komunite a v obci. Spoznávanie rôznych povolaní so základným opisom ich pracovnej náplne. Rozlíšenie ponuky tovarov a služieb v najbližšom okolí.	***Pojmy:*** Povolania, tovary a služby, cena, peniaze, šetrenie. ***Činnosti:*** Odhad, zistenie a porovnanie cien vybraných tovarov a služieb. Diskutovanie o potrebe starostlivosti o svoje, o zverené či zdieľané veci a statky.

		Osvojovanie si návykov smerujúcich k šetrnému zaobchádzaniu so svojimi zdrojmi, prírodnými zdrojmi a životným prostredím (predchádzanie vzniku odpadu a jeho separovanie, šetrenie spotreby vody a elektrickej energie).	
	Základy aktívneho občianstva	***Pojmy:*** Aktívny obyvateľ obce, spolupráca, pomoc, dobročinnosť. ***Činnosti:*** Identifikovanie činností, ktoré zlepšujú kvalitu prostredia a zdravie ľudí v obci a činností, ktoré sú pre prostredie a zdravie ľudí škodlivé. Realizácia jednoduchého prieskumu s cieľom identifikovať možnosti zlepšenia života a prostredia v triede, škole, obci a jej blízkom okolí. Identifikovanie konkrétnych potrieb solidarity v škole a okolí alebo doma a okolí (napr. vo vzťahu k novým spolužiakom z iných oblastí a krajín, k ľuďom so špeciálnymi a inými potrebami a znevýhodnením, k starším a chorým osobám). Riešenie modelových situácií (napr. koho a ako požiadať o pomoc, tiesňové linky).	***Pojmy:*** Aktívny obyvateľ obce, spolupráca, pomoc, dobročinnosť. ***Činnosti:*** Skúmanie vybraného problému v obci a jej okolí, ktorý je spôsobený nevhodnou činnosťou človeka (napr. nevhodné zaobchádzanie so zvieratami, vandalizmus, znečistenie verejných priestorov, nelegálna skládka, spaľovanie odpadu, parkovanie na chodníkoch, vizuálny smog).
	Základy práce s mediálnym obsahom	***Pojmy:*** Médiá ***Činnosti:*** Identifikovanie druhov médií a dôvody ich využívania (zdroj informácií a zábavy). Pomenovanie vplyvu reklamy na naše túžby a správanie	***Pojmy:*** Zdroje informácií, médiá, reklama. ***Činnosti:*** Identifikovanie spôsobov vzniku a rôznych podôb šírenia informácií. Rozlišovanie fikcie a reality, zdrojov informácií (kniha, správy, youtube, televízia, rozprávka). Navrhovanie zásad veku primeraného využívania rôznych médií a neubližujúceho správania v online priestore voči iným. Odlíšenie pravdivej a nepravdivej (zavádzajúcej) informácie a pomenovanie jej dôsledkov na konkrétnych príkladoch.

Výkonový štandard: eticko-osobnostný komponent		
	2.ročník	**3. ročník**
	Uviesť príklad situácie stretnutia sa s klamstvom. *Identifikovať dôsledky šírenia nepravdy /klamstva.* *Vyjadriť svoje myšlienky a pocity iba na vyzvanie, zjednodušene a v uzavretých schémach (páči sa mi – nepáči sa mi, súhlasím – nesúhlasím).* *Jednoducho sformulovať svoje myšlienky a pocity bez reflexie ich dopadu na druhých (egocentrický prístup).* *Vyjadriť svoje myšlienky a pocity tak, že si všíma, ako pôsobia na druhých.* *Vhodne, slušne a zdvorilo reagovať na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej témy.* *Pomenovať emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).* *Pomenovať prejavy emócií (úsmev, plač, zaťaté päste, sčervenanie, pokoj, nepokoj a pod.).* *Vhodne a slušne verbálne vyjadriť svoje bežné emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).* *Vyjadriť svoje emócie v súlade s tým, čo aktuálne cíti.* *Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine.* *Opísať vonkajšie znaky, ktorými sa žiaci odlišujú (oblečenie, farba vlasov, farba očí).* *Opísať vonkajšie i vnútorné vlastnosti, ktorými sa ľudia odlišujú (výška, pohlavie, materinský jazyk, povahové vlastnosti).* *Opísať rozlišujúce znaky medzi spolužiakmi, kamarátmi, inými známymi ľuďmi.* *Pomenovať príbuzenské vzťahy (syn/dcéra, brat/sestra) resp. uviesť mená spolužiakov a opísať, čo kto zvyčajne robí.*	***Opísať vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť druhých.(C5)*** ***Pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine, triede, kamarátskych skupinách.(C5)*** *Pomenovať svoju rolu v rodine či triede abstraktnejším pojmom (zabávač, vodca, mysliteľ, tichý pomocník, rebel, obranca slabších a pod.).* *Vyvodiť dôsledky svojej role v rodine a triede pre svoj ďalší rozvoj (výhody a nevýhody, zodpovednosť).* ***Pomenovať, čo ho spája s ostatnými.(C5)*** *Pomenovať nielen okolnosti skupiny a vzťahy v skupine, ale aj vyššie ľudské hodnoty (dodržiavame pravidlá, máme k sebe vzájomnú úctu, vieme sa otvorene porozprávať, povzbudzujeme sa navzájom, pomáhame druhým a pod.).* ***Preukázať citlivosť voči rôznym potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, kamarátom, susedom).(C5)*** ***Uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.(C5)*** ***Vyjadriť svoje myšlienky a pocity na primeranej úrovni.(C6)*** *Opísať reakcie spolužiakov (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie svojich myšlienok a pocitov, vyplývajúcich z určenej témy.* *Opísať svoje reakcie (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej téme.* ***Pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám a podporné.(C6)*** *Viesť jednoduchý dialóg na zistenie svojich aktuálnych emócií a aktuálnych emócií svojho spolužiaka.* *Primerane vyjadriť svoje emócie a zároveň ich regulovať tak, aby rešpektoval dohodnuté pravidlá komunikácie.*

	Okrem popisu príbuzenských vzťahov a typického konania členov rodiny alebo spolužiakov pomenovať aj ich osobné vlastnosti s opisom toho, ako sa prejavujú. *Opísať na príkladoch, aký má osobitý vzťah k jednotlivým členom rodiny, resp. k jednotlivým spolužiakom a ako sa prejavuje navonok.* *Pomenovať vonkajšie okolnosti vzájomného spojenia s ostatnými (sme spolužiaci, členovia jednej rodiny, kamaráti v ŠKD/krúžku a pod.).* *Pomenovať vzájomné vzťahy v skupine (je nám spolu dobre, sme zábavná partia, vzájomne si pomáhame, spolu sa staráme o kvety, chceme spolu vyhrať súťaž a pod.).* *Identifikovať možnosti zlepšenia života v triede/škole.* *V práci v skupine navrhnúť možné riešenia.* *Hlasovaním vybrať prezentované návrhy na zlepšenie života v triede/škole.* *Opísať svoje charakterové vlastnosti.* *Opísať svoje záľuby.* *Pomenovať a oceniť dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov.* *Pomenovať a oceniť svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti.* *Identifikovať kladného hrdinu v príbehu.* *Vlastnými slovami opísať, čo hrdinské hrdina v príbehu vykonal.* *Vyjadriť svoj súhlas/nesúhlas s konaním rôznych postáv príbehu.* *Identifikovať koho vo svojom okolí považuje za hrdinu a prečo.*	*Autenticky vyjadriť svoje emócie s ohľadom na druhých tak, aby ich nezranil.* *Diskutovať v skupine o návrhoch regulácie emócií a prezentovať ich pred ostatnými.* ***Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.(C6)*** ***Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny.(C7)*** *Opísať predstavy o svojom budúcom živote.* *Opísať svoju najväčšiu túžbu alebo sen.* ***Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých a akceptovať, že vlastnosti a schopnosti je možné rozvíjať.(C7)*** ***Vytvoriť predstavu o hrdinskom alebo morálnom vzore v konaní postáv rozličných príbehov.(C7)*** *Diskutovať v skupine o hlavných znakoch hrdinského konania.* *Identifikovať konkrétnu/fiktívnu osobu ako svoj vzor.* *Zdôvodniť výber konkrétnej/fiktívnej osoby ako svojho vzoru.* ***Uviesť príklad nepravdivej správy.(C9)*** *Navrhnúť možnosti overenia nepravdivej informácie.* *Potvrdiť pravdivosť/nepravdivosť uvedenej informácie jednoduchým argumentom.* ***Podieľať sa na uskutočnení opatrenia na zlepšenie života v triede a škole.(C10)*** *Aplikovať návrhy na zlepšenie života v triede/škole.* *Vyhodnotiť výsledky zavedeného opatrenia (s odstupom času).*

Obsahový štandard: eticko-osobnostný komponent			
	Vyjadrovanie zdvorilosti ako znak úcty	**Pojmy:** Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie,. **Činnosti:** Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov.	**Pojmy:** Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. **Činnosti:** Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov.
	Sebapoznávanie	**Pojmy:** Túžby, sny, osobné plány. **Činnosti:** Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností. Posudzovanie možností rozvíjania a využitia svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní.	**Pojmy:** Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. **Činnosti:** Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností. Posudzovanie možností rozvíjania a využitia svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými. Tvorivé vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.

	Vnímanie jedinečnosti v každom človeku	**Pojmy:** Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca. **Činnosti:** Identifikovanie jedinečných a zaujímavých čŕt druhého človeka. Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom.	**Pojmy:** Obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť. **Činnosti:** Identifikovanie jedinečných a zaujímavých čŕt druhého človeka. Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Tvorivé obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých. Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.
	Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite	**Pojmy:** Domov, rodina, príbuzní a blízki. **Činnosti:** Zamýšľanie sa nad hodnotou domova. Vnímanie domova ako miesta pre život a rozvíjanie vzťahov v rodine. Preukazovanie vďačnosti rodičom, starým rodičom a blízkym osobám. Identifikovanie a pomenovanie členov rodiny.	**Pojmy:** Komunita, inšpiratívni ľudia. **Činnosti:** Vnímanie domova ako miesta pre život a rozvíjanie vzťahov v komunite. Preukazovanie vďačnosti blízkym osobám a inšpiratívnym ľuďom. .
	Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozerá	**Pojmy:** Čestnosť a pravdovravnosť, dobré vlastnosti. **Činnosti:** Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život. Identifikovanie kladných vlastností hrdinu.	**Pojmy:** Odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. **Činnosti:** Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom. Diskusia o vlastných vzoroch. Zoznamovanie sa s reálnymi alebo zobrazenými príbehmi prosociálnych a morálnych hrdinov.
	Spoznávanie a vyjadrovanie emócií	**Pojmy:**	**Pojmy:** Emócie (hrdosť, súcit, dôvera, rozrušenie, a i.), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch.

		Emócie (nadšenie, radosť, strach, hnev, prekvapenie a i.), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch. **Činnosti:** Rozlišovanie emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a druhých. Vyjadrovanie citov a prežívania v rozličných situáciách. Vnímanie potrieb druhých/iných.	**Činnosti:** Rozlišovanie emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a druhých. Vyjadrovanie citov a prežívania v rozličných situáciách. Vnímanie potrieb druhých/iných.
	Sebariadenie		***Pojmy:*** Túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť. ***Činnosti:*** Rozpoznávanie významu sebaovládania a sebariadenia – nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť. Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

10.1.3.2 Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	**Etická výchova**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín rožne - 1 hodina týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	

Charakteristika predmetu

Etická výchova má rozvíjať u žiakov medziľudské vzťahy, schopnosť spolupráce a komunikácie. Žiakov učí dodržiavaniu pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými. Žiaci vnímajú jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých. Rešpektujú základné pravidlá spolunažívania a komunikácie.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých.
2. Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom.
3. Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní.
4. Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými.

Učebné osnovy pre 1.cyklus *ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ* *Etická výchova*			
Výkonový štandard	**1. cieľ: Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých**		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Opísať vonkajšie znaky, ktorými sa žiaci odlišujú (oblečenie, farba vlasov, farba očí). *Opísať vonkajšie i vnútorné vlastnosti, ktorými sa ľudia odlišujú (výška, pohlavie, materinský jazyk, povahové vlastnosti).* *Pomenovať príbuzenské vzťahy (syn/dcéra, brat/sestra) resp. uviesť mená spolužiakov a opísať, čo kto zvyčajne robí.* *Pomenovať vonkajšie okolnosti vzájomného spojenia s ostatnými (sme spolužiaci, členovia jednej rodiny, kamaráti v ŠKD/krúžku a pod.).* *Všimnúť si, že spolužiaci či iní ľudia, potrebujú s niečím pomôcť, poznať a popísať ich potrebu.*	*Opísať rozlišujúce znaky medzi spolužiakmi, kamarátmi, inými známymi ľuďmi.* *Okrem popisu príbuzenských vzťahov a typického konania členov rodiny alebo spolužiakov pomenovať aj ich osobné vlastnosti s opisom toho, ako sa prejavujú.* *Opísať na príkladoch, aký má osobitý vzťah k jednotlivým členom rodiny, resp. k jednotlivým spolužiakom a ako sa prejavuje navonok.* *Pomenovať vzájomné vzťahy v skupine (je nám spolu dobre, sme zábavná partia, vzájomne si pomáhame, spolu sa staráme o kvety, chceme spolu vyhrať súťaž a pod.).* *Vhodne ponúknuť pomoc, primeranú veku a schopnostiam, vybratému spolužiakovi alebo človeku v blízkom okolí.*	***Opísať vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť druhých.*** ***Pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine, triede, kamarátskych skupinách.*** *Pomenovať svoju rolu v rodine či triede abstraktnejším pojmom (zabávač, vodca, mysliteľ, tichý pomocník, rebel, obranca slabších a pod.).* *Vyvodiť dôsledky svojej role v rodine a triede pre svoj ďalší rozvoj (výhody a nevýhody, zodpovednosť).* ***Pomenovať, čo ho spája s ostatnými.*** *Pomenovať nielen okolnosti skupiny a vzťahy v skupine, ale aj vyššie ľudské hodnoty (dodržiavame pravidlá, máme k sebe vzájomnú úctu, vieme sa otvorene porozprávať, povzbudzujeme sa navzájom, pomáhame druhým a pod.).* ***Preukázať citlivosť voči rôznym potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, kamarátom, susedom).*** ***Uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.***

	2. cieľ: Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Slušne komunikovať na úrovni mechanicky naučených pozdravov, a v prípade, že je k tomu donútený okolnosťami (autoritou učiteľa, očakávaním odmeny). *Slušne komunikovať a byť zdvorilý bežne a spontánne, ale bez hlbšieho významu medziľudského vzťahu (napr. „lebo sa to má“, „lebo také sú pravidlá“).* *Vyjadriť svoje myšlienky a pocity iba na vyzvanie, zjednodušene a v uzavretých schémach (páči sa mi – nepáči sa mi, súhlasím – nesúhlasím).* *Jednoducho sformulovať svoje myšlienky a pocity bez reflexie ich dopadu na druhých (egocentrický prístup).* *Pomenovať emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).* *Pomenovať prejavy emócií (úsmev, plač, zaťaté päste, sčervenanie, pokoj, nepokoj a pod.).* *Vypočuť si názory druhých bez preukázania záujmu o ich zdôvodnenia a motivácie.* *Aktívne počúvať vysvetlenie názoru druhých so snahou porozumieť ich zdôvodneniam.* *Prejaviť záujem pri načúvaní názorom druhých a vyjadriť im rešpekt, s úctou vysloviť svoj súhlas alebo nesúhlas.* *Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine.*	*Prejavovať záujem o zdvorilú komunikáciu kvôli budovaniu dobrých vzťahov s druhými.* *Zdvorilo komunikovať a prejavovať tak osobný záujem o druhých okrem slušného správania klásť otázky, aktívne počúvať, vyjadrovať rešpekt a uznanie.* *Vyjadriť svoje myšlienky a pocity tak, že si všíma, ako pôsobia na druhých.* *Vhodne, slušne a zdvorilo reagovať na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej témy.* *Vhodne a slušne verbálne vyjadriť svoje bežné emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).* *Vyjadriť svoje emócie v súlade s tým, čo aktuálne cíti.* *Zvážiť názory spolužiakov k určenej téme ako príležitosť na vylepšenie svojho názoru.* *Aktívne rozvíjať vzťahy v komunite.*	***Používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.*** *Slušne a zdvorilo poskytnúť spätnú väzbu na nevhodné správanie spolužiaka. 6. Slušne a zdvorilo sa ospravedlniť za svoje nevhodné správanie.* ***Vyjadriť svoje myšlienky a pocity na primeranej úrovni.*** *Opísať reakcie spolužiakov (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie svojich myšlienok a pocitov, vyplývajúcich z určenej témy.* *Opísať svoje reakcie (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej téme.* ***Pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám a podporné.*** *Viesť jednoduchý dialóg na zistenie svojich aktuálnych emócií a aktuálnych emócií svojho spolužiaka.* *Primerane vyjadriť svoje emócie a zároveň ich regulovať tak, aby rešpektoval dohodnuté pravidlá komunikácie.* *Autenticky vyjadriť svoje emócie s ohľadom na druhých tak, aby ich nezranil.* *Diskutovať v skupine o návrhoch regulácie emócií a prezentovať ich pred ostatnými.* ***Vypočuť si myšlienky a názory druhých, rešpektovať ich spôsob uvažovania.*** ***Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.***

3. cieľ: Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní		
1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Opísať svoje charakterové vlastnosti. *Opísať svoje záľuby.* *Pomenovať svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti.* *Pomenovať dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov.* *Opísať svoje typické správanie sa v triede.* *Opísať typické správanie sa ľubovoľného spolužiaka.* *Porozumieť významu slov: nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné konanie.* *Na príklade príbehu z bežného života pričleniť úkonom hlavnej postavy uvedené vlastnosti konania: konanie nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné.*	*Opísať predstavy o svojom budúcom povolaní.* *Pomenovať a oceniť dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov.* *Pomenovať a oceniť svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti.* *Identifikovať kladného hrdinu v príbehu.* *Vlastnými slovami opísať, čo hrdinské hrdina v príbehu vykonal.* *Vyjadriť svoj súhlas/nesúhlas s konaním rôznych postáv príbehu.* *Identifikovať koho vo svojom okolí považuje za hrdinu a prečo.* *Identifikovať príčiny/dôvody svojho typického správania sa v triede.* *Identifikovať dôsledky svojho typického správania sa v triede* *Zrevidovať vlastný bežný deň a identifikovať v ňom úkony, ktoré sú nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné..*	***Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny.*** *Opísať predstavy o svojom budúcom živote.* *Opísať svoju najväčšiu túžbu alebo sen.* ***Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých a akceptovať, že vlastnosti a schopnosti je možné rozvíjať.*** ***Vytvoriť predstavu o hrdinskom alebo morálnom vzore v konaní postáv rozličných príbehov.*** *Diskutovať v skupine o hlavných znakoch hrdinského konania.* *Identifikovať konkrétnu/fiktívnu osobu ako svoj vzor.* *Zdôvodniť výber konkrétnej/fiktívnej osoby ako svojho vzoru.* ***Pomenovať príčiny a dôsledky ľudského správania, s ktorými sa stretáva a posúdiť ich etický rozmer.*** ***Riadiť sa podľa priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.***
4. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými		
1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Vymenovať pravidlá platné v triede. *Navrhnúť pravidlo vzhľadom na situáciu v triede.* *Uviesť príklad sankcie za nedodržiavanie pravidiel v triede a škole.* *Uviesť príklady povinnosti ako člena rodiny/komunity.* *Uviesť príklady povinností ako žiaka školy.* *Uviesť dôsledky neplnenia si svojich povinností.*	*Identifikovať dôsledky porušenia základných pravidiel školského poriadku na život žiaka a na život školy.* *Rozlíšiť svoje práva a povinnosti.* *Uviesť príklady pravidiel, ktoré pozná z rôznych situácií.* *Uviesť príklady rôznych zamestnaní s náplňou činnosti.*	***Spoluvytvárať a rešpektovať pravidlá platné v triede a škole.*** *Ilustrovať na vybranom pravidle školy efektívnosť jeho dodržiavania.* *Dodržiavať spoločným hlasovaním prijaté triedne pravidlá.* ***Uplatňovať svoje práva a povinnosti v rôznych životných situáciách.*** ***Vysvetliť, prečo ľudia vykonávajú rôzne povolania.***

		Uviesť príklady rôznych profesií participujúcich na výrobe vybraného produktu/poskytnutí služby. *Zdôvodniť prečo pracujú príbuzní/blízki ľudia žiaka.* *Zdôvodniť výber svojho vysnívaného budúceho zamestnania/povolania (prečo chce byť tým, čím chce).*	*Vysvetliť význam deľby práce na vybranom príklade.* *Identifikovať výhody a nevýhody zamestnaní/povolaní svojich príbuzných/blízkych ľudí.*
	5. cieľ: Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Uviesť jednoduché príklady situácii, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu.	*Rozlíšiť rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické).* *Opísať rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické).* *Identifikovať rôzne druhy médií (tlačené: publikácie, billboardy, plagáty a i., elektronické: televízia, rozhlas, DVD, USB, internet a i.).* *Zistiť, ktoré druhy médií sa používajú vo svojom okolí.* *Uviesť príklad situácie stretnutia sa s klamstvom.* *Identifikovať dôsledky šírenia nepravdy /klamstva* *Spolupracovať v skupine na tvorbe reklamy (obrazovej, slovnej, hranej, zvukovej) na udalosť, službu, produkt..*	***Pomenovať rôzne zdroje informácií.*** *Uviesť jednoduché príklady situácii, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu.* *Popísať jednoduchý postup v situáciách, v ktorých potrebujem nájsť informáciu. .* *Zvažovať spoľahlivosť rôznych zdrojov informácií.* ***Rozpoznať druhy a základnú úlohu médií.*** *Na príklade vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopismi, televíziou a rozhlasom s tematickým zameraním.* *Uviesť príklady situácií potreby televízie a novín.* *Uviesť príklad média ako zdroja oznamov, správ, zábavy, reklamy.* ***Uviesť príklad nepravdivej správy.*** *Navrhnúť možnosti overenia nepravdivej informácie.* *Potvrdiť pravdivosť/nepravdivosť uvedenej informácie jednoduchým argumentom.* ***Identifikovať, ktoré mediálne výstupy sú reklamou.***

	6. cieľ: Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy		
	1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
	Identifikovať možnosti zlepšenia života v triede/škole. V práci v skupine navrhnúť možné riešenia.	*Hlasovaním vybrať prezentované návrhy na zlepšenie života v triede/škole.*	***Podieľať sa na uskutočnení opatrenia na zlepšenie života v triede a škole.*** *Aplikovať návrhy na zlepšenie života v triede/škole. Vyhodnotiť výsledky zavedeného opatrenia (s odstupom času).*

		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard ETICKO – OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	***Vyjadrovanie zdvorilosti ako znaku úcty***	***Pojmy:*** Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. ***Činnosti:*** Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie vo vzťahu k spolužiakom, vyjadrenie úcty k učiteľom a zamestnancom školy (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov / oboznámenie sa s pojmami/ Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách v triede, škole. Prejavovanie záujmu o druhého, kladenie otázok a aktívne počúvanie počas vyučovania.	***Pojmy:*** Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. ***Činnosti:*** Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie vo vzťahu k blízkej a vzdialenejšej rodine. Vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu k starým rodičom (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov /aktívne používanie pojmov/ Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách blízkeho a vzdialeného prostredia. Prejavovanie záujmu o druhého, kladenie otázok a aktívne počúvanie v rôznych životných situáciách.	***Pojmy:*** Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. ***Činnosti:*** Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie v spoločnosti na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov / automatizácia Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách v spoločnosti.

	Sebapoznávanie	***Pojmy:*** Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. ***Činnosti:*** Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností vo vzťahu k spolužiakom, učiteľom. Rozprávanie o vlastných záľubách. Vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.	***Pojmy:*** Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. ***Činnosti:*** Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností v bežnom živote. Rozvíjanie a využitie svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní vo vzťahu k spoločnosti. Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote. Tvorivé vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.	***Pojmy:*** Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. ***Činnosti:*** Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností v rôznych životných situáciách. Posudzovanie možností rozvíjania a využitia svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní. Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými.
	Vnímanie jedinečnosti v každom človeku	***Pojmy:*** Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca. ***Činnosti:*** Identifikovanie jedinečných a zaujímavých čŕt spolužiaka. Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom. Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce.	***Pojmy:*** Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania. ***Činnosti:*** Identifikovanie jedinečných a zaujímavých čŕt členov rodiny. Vedieť pomenovať, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom. Vnímanie rodinných vzťahov ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce.	***Pojmy:*** Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť. ***Činnosti:*** Identifikovanie jedinečných a zaujímavých čŕt druhého človeka. Vnímanie spolužitia ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Tvorivé obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých.

		Obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých. Chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.	Tvorivé oceňovanie druhého, druhých. Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.	Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania v bežnom živote.
	Spoznávanie a vyjadrovanie emócií	***Pojmy:*** Emócie (nadšenie, radosť, dôvera, strach, hnev), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií. ***Činnosti:*** Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, radosti, hnevu. Zvládanie prejavov vlastných emócií.	***Pojmy:*** Emócie (súcit, strach, hnev, prekvapenie), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie v rodine. ***Činnosti:*** Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu. Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu. Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické.	***Pojmy:*** Emócie, vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch. Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu. ***Činnosti:*** Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu, znechutenia. Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické a zároveň neranili druhých.
	Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozerá	***Pojmy:*** Čestnosť a pravdovravnosť, dobré vlastnosti. ***Činnosti:*** Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z rozprávkových príbehov. Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv.	***Pojmy:*** Odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. ***Činnosti:*** Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov, alebo zo seriálov a filmov. Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv, medzi akými rozhodnutiami.	***Pojmy:*** Čestnosť a pravdovravnosť, odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. ***Činnosti:*** Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov, alebo z dejín, literatúry, seriálov alebo filmov.

		Diskutovanie o rozprávkových hrdinoch.	Diskutovanie o detských hrdinoch z filmov a seriálov. Posudzovanie situácií, v ktorých sa stretneme s klamstvom.	Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv, medzi akými rozhodnutiami váhajú a k akým dôsledkom ich rozhodnutia vedú. Diskutovanie o detských hrdinoch. Posudzovanie situácií, v ktorých sa stretneme s nečestným správaním.
	Sebariadenie	***Pojmy:*** Túžby, potreby, sebaovládanie. ***Činnosti:*** Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám.	***Pojmy:*** Túžby, rebríček hodnôt, osobné ciele. ***Činnosti:*** Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.	***Pojmy:*** Túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť. ***Činnosti:*** Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.
	Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite	***Pojmy:*** Komunita, inšpiratívni ľudia. ***Činnosti:*** Oceňovanie hodnôt spojených s komunitou triedy a školy (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie rôznych životných situácií detí. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v komunite a ich bližšie spoznávanie.	***Pojmy:*** Domov, rodina, príbuzní a blízki. ***Činnosti:*** Oceňovanie hodnôt spojených s rodinou (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie variability rôznych životných situácií rodín. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v rodine a ich bližšie spoznávanie.	***Pojmy:*** Inšpiratívni ľudia. ***Činnosti:*** Oceňovanie hodnôt spojených s blízkymi osobami (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie variability rôznych životných situácií detí. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v spoločnosti a ich bližšie spoznávanie.

10.1.3.3 Náboženská výchova Rímskokatolícka

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Predmet	**Náboženská výchova Rímskokatolícka**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelávanie
Cyklus	1.cyklus
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín rožne - 1 hodina týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	Balážová: Radostná cesta lásky

Charakteristika predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Pomenovať jedinečnosť človeka.
2. Porozumieť základným otázkam kresťanskej viery v Boha.
3. Poznávať a osvojiť si kresťanskú vieru v trojjediného Boha.

4. Komunikovať svoje predstavy o Bohu a svoj vzťah k nemu.
5. Opísať a pochopiť príbeh o Ježišovom narodení, utrpení, smrti a zmŕtvychvstaní.
6. Prostredníctvom biblických príbehov objavovať výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna.
7. Chápať Cirkev ako miestne spoločenstvo a porozumieť bohoslužbám primeraným spôsobom.
8. Pomenovať základné pravidlá života a aplikovať vo svojom živote vzájomné odpustenie, pochopenie, porozumenie.

Učebné osnovy pre 1.cyklus *Človek a spoločnosť* *Náboženská výchova Rímskokatolícka*				
Komponent 1: Boh a človek				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Výkonový štandard	**Žiak vie, dokáže**	1. ročník: Vnímať svoju jedinečnosť a využívať pravidlá dobrej komunikácie pri budovaní vzťahov v rodine a spoločenstve Vyjadriť radosť z Božieho stvorenia, vnímať jeho rozmanitosť a správať sa k nemu s rešpektom a úctou Byť pozorný k potrebám svojich blížnych a aplikovať prvky vzájomnej pomoci a solidarity v každodenných situáciách 2. ročník: Chápať modlitbu ako vyjadrenie vzťahu s Bohom a objavovať spôsoby komunikácie medzi Bohom a ľuďmi 3.ročník: Vnímať vieru ako súčasť života človeka a charakterizovať jej prejavy v konkrétnych situáciách		
Obsahový štandard		**1.ročník, 1.celok: Sme deti Otca, témy:** 1.1 Svet, v ktorom žijeme, budovanie vzťahov v rodine, v škole, vzájomná komunikácia ▪ Ja a moja rodina ▪ Ja a škola ▪ Svet, v ktorom žijem 1.2 Boh – stvoriteľ a Otec ▪ Boh je Stvoriteľ ▪ Boh je nebeský Otec ▪ Oslavujem Otca 1.3 Jedinečnosť Božieho dieťaťa, dary, schopnosti a zručnosti ▪ Som jedinečné stvorenie ▪ Rozprávam sa so svojím nebeským Otcom 1.4 Božia starostlivosti a skutky lásky ▪ Boh mi dáva pomocníka ▪ Boh nás učí rozdávať lásku **2.ročník, 1.celok: Počúvame Boha Otca, témy:** 1.1 Komunikácia Boha s ľuďmi rôznymi spôsobmi ▪ Boh k nám hovorí rozličným spôsobom ▪ Boh k nám hovorí cez Sväté písmo 1.2 Komunikácia s Bohom v modlitbe ▪ Ježiš nás učí hovoriť s Bohom ako Otcom ▪ Modlitba 1.3 Komunikácia Boha s ľuďmi v dejinách prostredníctvom biblických príbehov ▪ Prví ľudia v raji ▪ Prví ľudia neposlúchli Boha ▪ Povolanie Abraháma ▪ Boh oslovuje Mojžiša ▪ Boh sa prihovára k vyvolenému národu **3. ročník, 1.celok: Moja viera v Boha, témy:** 1.1 Viera ako dôležitá súčasť ľudského života, viera prirodzená a nadprirodzená ▪ Potrebujem vieru? ▪ V akého Boha verím ▪ Vyznanie viery 1.2 Božie pôsobenie cez sviatosti ▪ Sedem sviatostí ▪ Som Božie dieťa - krst		

Komponent 2: Ježiš Kristus				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Výkonový štandard	**Žiak vie, dokáže**	1. - 2 .ročník: Poznať dôležité etapy života Ježiša Krista od narodenia až po jeho smrť a zmŕtvychvstanie Prostredníctvom biblických príbehov objavovať výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna a vytvoriť si k nemu osobný vzťah 3.ročník: Opísať dejiny izraelského ľudu a jeho záchrany Na základe Desatora rozlišovať medzi dobrom a zlom a prehodnocovať svoje správanie		
Obsahový štandard		**1. ročník, 2. celok Spoznávame Ježiša, témy:** 2.1 Ježiš – Boží Syn a jeho príchod na svet ▪ Zvestovanie ▪ Modlím sa k Panne Márii ▪ Narodenie Ježiša ▪ Traja mudrci ▪ Ježišovo detstvo 2.2 Výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna, Ježišove zázraky ako znamenia ▪ Ježiš koná zázraky ▪ Ježiš uzdravuje ▪ Ježiš kriesi mŕtvych 2.3 Udalosti Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania ▪ Ježiš za nás trpel ▪ Veľká noc - zmŕtvychvstanie ▪ Veľká noc v našej rodine **2.ročník, 2. celok Ježiš prináša radostnú zvesť, témy:** 2.1 Ježiš – Boží Syn a jeho príchod na svet ▪ Ján Krstiteľ ▪ Zvestovanie príchodu Ježiša ▪ Narodenie Mesiáša 2.2 Začiatky Ježišovho verejného účinkovania ▪ Ježišov krst v Jordáne 2.3 Výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna, Ježišovo učenie v podobenstvách ▪ Ježiš učí v podobenstvách ▪ Božie kráľovstvo je vzácne ▪ Ježiš je dobrý pastier **3.ročník, 2.celok: Boh vedie svoj ľud, témy:** 2.1 Stručné dejiny Izraelského národa a jeho záchrany ▪ Boh zachraňuje svoj ľud 2.2 Prikázania ako pravidlá pre život ▪ Boh nám dáva prikázania ▪ Pravidlá pre život s Bohom ▪ Náš život podľa prikázaní		
Komponent 3 a 4: Sväté písmo, Cirkev a sviatosti				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Výkonový štandard	**Žiak vie, dokáže**	1.ročník: Chápať Cirkev ako spoločenstvo, ktoré vyjadruje svoju vieru v Ježiša Krista a opísať slávenie nedele a sviatkov cirkevného roka 2.ročník: Porovnávať svoje konanie s konaním Ježiša a aplikovať Zlaté pravidlo v svojom živote 3. ročník: Vnímať prítomnosť zla a hriechu vo svete a v svojom živote, prehodnotiť svoje správanie, uvedomiť si dôležitosť odpustenia		
Obsahový štandard		**1.ročník, 3.celok, žijeme v Božej rodine, témy:** 3.1 Cirkev ako Božia rodina, slávenie nedele ako „Deň Pána“ ▪ Nedeľa – deň Pána ▪ Božia rodina – Cirkev ▪ Kostol **2.ročník, 3.celok, Prijímame radostnú zvesť, témy:**		

		3.1 Ježiš Kristus ako vzor pre život kresťana ▪ Prinášam ovocie ▪ Žijem ako kresťan 3.2 Dôsledky odmietnutia Ježišovho učenia pre život človeka ▪ Dom na skale ▪ Pozvanie na hostinu **3.ročník, 3. celok Ježiš ponúka odpustenie, témy:**3.1 Zlo a hriech ako dôsledok neposlušnosti voči Bohu ▪ Hriech - neposlušnosť voči Bohu 3.2 Božie milosrdenstvo voči ľuďom, spytovanie svedomia a ľútosť nad hriechmi ▪ Márnotratný syn a milosrdný Otec ▪ Zmierenie s Otcom 3.3 Dôležitosť odpustenia ako súčasť uzdravenia človeka. Sviatosť zmierenia – prostriedok odpustenia hriechov ▪ Ježiš uzdravuje ▪ Ježiš odpúšťa hriechy ▪ Sviatosť zmierenia ▪ Vzájomné odpustenie		
Komponent 5: Kresťanský život				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Výkonový štandard	**Žiak vie, dokáže**	1.ročník:Byť pozorný k potrebám druhých a aplikovať prvky vzájomnej pomoci, úcty a solidarity v každodenných situáciách. 2. ročník: Chápať Cirkev ako spoločenstvo, ktoré vyjadruje svoju vieru v Ježiša Krista pri slávení nedele a sviatkov cirkevného roka 3. ročník: Osvojiť si základné časti Svätej omše a porozumieť významu Eucharistie pre život kresťana Oboznámiť sa so základnými kritériami kresťanského života		
Obsahový štandard		**1.ročník, 4.celok Učíme sa od Ježiša, témy:** 4.1 Princípy konania dobra podľa Ježišovho vzoru, rôzne formy pomoci iným ▪ Ježiš nás učí konať dobro ▪ Chcem byť ako Ježiš 4.2 Príklady svätých, ktorí inšpirujú ku konaniu dobra ▪ Mária – Mária pomocnica v rôznych situáciách ▪ Svätí – Boží priatelia 4.3 Vzťah s Ježišom v každodennom živote ▪ Deň s Ježišom **2.ročník, 4.celok V Cirkvi žijeme radostnú zvesť, témy:** 4.1 Udalosti Ježišovho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania a ich význam pre život človeka a Cirkvi ▪ Ježiša chcú zabiť ▪ Utrpenie Pána Ježiša ▪ Zmŕtvychvstanie ▪ Pán Ježiš odchádza do neba 4.2 Pokračovanie Ježišovho diela aj po jeho nanebovstúpení, vznik Cirkvi ▪ Zoslanie Ducha Svätého ▪ Apoštoli pokračujú v Ježišovom diele 4.3 Náš život ako súčasť Cirkvi, začlenenie sa do cirkevného spoločenstva ▪ Cirkev – Božia rodina ▪ Patrím do Cirkvi - môj krst ▪ V Cirkvi si navzájom pomáhame **3. ročník, 4.celok Ježiš chlieb života, témy:** 4.1 Hostina v biblických príbehoch, spojitosť medzi Poslednou večerou a svätou omšou ▪ Ježiš a Zachej ▪ Zázrak rozmnoženia chleba ▪ Posledná večera ▪ Eucharistia - pokrm pre dušu 4.2 Obeta a hostina, základné časti svätej omše a význam Eucharistie ▪ Ježišova obeta - slávime Veľkú noc ▪ Na ceste s Ježišom ▪ Obeta lásky▪ Svätá omša ▪ Nedeľa – deň s Pánom 4.3 Dôležitosť života s Ježišom – základné kritéria kresťanského života ▪ S Ježišom v každodennom živote		

10.1.4 Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce

10.1.4.1 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť	Človek a svet práce
Vyučovací predmet	**Pracovné vyučovanie**
Škola (názov, adresa)	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 0 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	

Charakteristika predmetu

Základnými stavebnými prvkami oblasti Človek a svet práce sú tri komponenty: Technika, Podnikavosť a iniciatívnosť, Kariérová výchova. Všetky tri komponenty sú navzájom prepojené tak, aby bol dôraz kladený na rozvoj technického, tvorivého a kritického myslenia vo vzdelávacej oblasti. Dôraz je kladený na rozvíjanie technickej a profesijnej gramotnosti u žiakov. Pojem technická gramotnosť sa vzťahuje na schopnosť žiakov používať, riadiť, hodnotiť a chápať techniku. Aby sa žiak stal technicky gramotným jedincom, mal by pochopiť, čo je technika a technológie, ako fungujú, ako formujú spoločnosť a ako ich formuje spoločnosť. Technicky gramotný žiak má navyše určité schopnosti technicky myslieť a pracovať s technickými zariadeniami, ktoré mu umožňujú využiť ich vynaliezavosť pri navrhovaní a stavbe vecí, pri riešení praktických problémov, ktoré sú technologického charakteru. Vo všeobecnej rovine sa profesijná gramotnosť označuje ako schopnosť identifikovať a rozvíjať reálny profesijný cieľ. Charakteristickou črtou profesijne gramotného

žiaka je, že pozná svoje silné stránky, vie prijať a vyjadriť spätnú väzbu a v procese kariérového plánovania vytvárať konštruktívne rozhodnutia. Profesijná gramotnosť zahŕňa víziu, v ktorej má každý žiak určitý stupeň vedomostí o kariérových hodnotách, osobnom kariérovom smerovaní a kariérovom plánovaní ako celoživotnom procese.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Získať poznatky o rôznych prírodných a technických materiáloch, pracovných postupoch, ktoré sú v rámci vývinového hľadiska pre dieťa dôležité.
2. Učiť sa využívať nadobudnuté prírodovedné poznanie pri riešení technickej otázky.
3. Realizovať jednoduché projekty s využitím primeraných techník, technológií, prírodných a technických materiálov.
4. Používať vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických modelov.
5. Získať poznatky o pracovných činnostiach a profesiách v minulosti a dnes.
6. Rozpoznať hodnoty vzťahujúce sa k práci.
7. Pomenovať a prezentovať vlastné záľuby.
8. Rešpektovať a správať sa podľa spoločne dohodnutých pravidiel skupiny, vytvárať v skupine pozitívne vzťahy.
9. Realizovať jednoduchý nápad.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus *ČLOVEK A SVET PRÁCE*				
Komponent 1: TECHNIKA				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Výkonový štandard		*Zmyslovo skúmať modelovacie netvrdnúce (plastelína) a tvrdnúce materiály (modurit, cesto, vosk) a hlinu.* *Zmyslovo skúmať prírodné materiály (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) Zmyslovo skúmať technické materiály (korálky, gombíky, silon, drôt).* *Skúmať tvárnosť a plastickosť modelovacích netvrdnúcich materiálov, tvrdých materiálov.* *Skúmať tvrdosť a tvárnosť (ohýbanie) prírodných materiálov (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) a technických materiálov (gombíky, korálky, silon, drôt).* *Samostatne vyrobiť jednoduchý predmet, podľa pokynov učiteľa. Pripraviť pracovné prostredie, nástroje, pomôcky a materiál na výrobu jednoduchého predmetu, podľa pokynov učiteľa. Upratať pracovné prostredie po výrobe jednoduchého predmetu.* *Poznať základné pravidlá BOZP pre daný pracovný postup, potrebné materiály a pracovné nástroje a pomôcky.*	*Spoznať druhy a vlastnosti prírodných (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) aj technických materiálov (korálky, gombíky, silon, drôt). Rozlíšiť prírodné a technické materiály.* *Vytvoriť jednoduchý objekt z modelovacieho materiálu a prírodného materiálu podľa predlohy.* *Spolupracovať v skupine na výrobe jednoduchého predmetu, podľa pokynov učiteľa.* *Prezentovať vyrobený jednoduchý predmet samostatne alebo v skupine.* *Dodržiavať pri výrobe jednoduchého predmetu pravidlá BOZP.* *Opísať využitie a prínos známych domácich spotrebičov/technických strojov/dopravných strojov.* *Skonštruovať domáce spotrebiče/technický stroj/dopravný stroj pomocou stavebnice, podľa vlastnej predstavy.* *Opísať objekt konštruovaný podľa vlastných predstáv.* *Porovnať objekt konštruovaný podľa vlastných predstáv s objektmi konštruovanými spolužiakmi.*	***Získať poznatky o rôznych prírodných a technických materiáloch, pracovných postupoch, ktoré sú v rámci vývinového hľadiska pre dieťa dôležité.*** *Rozlíšiť modelovacie netvrdnúce a tvrdnúce materiály. Spoznať a popísať rôzne veku primerané pracovné postupy (strihanie, lepenie, a pod.).* ***Učiť sa využívať nadobudnuté prírodovedné poznanie pri riešení technickej otázky.*** *Vytvoriť jednoduchý objekt z technického materiálu podľa predlohy.* ***Realizovať jednoduché projekty s využitím primeraných techník, technológií, prírodných a technických materiálov s dodržaním BOZP.*** *Reprodukovať pracovný postup výroby jednoduchého predmetu.* *Opísať využitie a prínos známych budov/objektov/konštrukcií.* ***Používať vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov.***

		Vymenovať známe domáce spotrebiče/technické stroje/dopravné stroje/budovy/objekty/konštrukcie. *Skonštruovať jednoduchý predmet pomocou stavebnice, podľa predlohy.* *Vymenovať a opísať tri známe pracovné činnosti a profesie.*	*Identifikovať základné pracovné činnosti a profesie v obci a regióne.* *Porozumieť, že učebná činnosť je druhom práce.* *Opíš priebeh svojej učebnej činnosti (kedy sa učí, kde sa učí, ako dlho sa učí, s kým sa učí, čo k tomu potrebuje, ako učenie prebieha).*	*Opísať postup konštruovania podľa vlastných predstáv.* *Verbálne zhodnotiť kvalitu a vizuálne prevedenie objektu konštruovaného podľa vlastných predstáv a navrhnúť možnosti vylepšenia objektu skonštruovaného podľa vlastných predstáv.* *Spoznať a opísať navzájom súvisiace pracovné činnosti profesie, typickej pre obec a región.* *Získať poznatky o pracovných činnostiach a profesiách (s akcentom na obec a región), realizovať jednoduchý nápad.*
Obsahový štandard		Poznávanie vlastností modelovacích materiálov - v tvorivých činnostiach poznávanie rôznych druhov a vlastností modelovacích materiálov. Poznávanie vlastností a možností využitia prírodných, technických ako aj odpadových materiálov. Odpadový materiál, jeho triedenie a druhotné využitie. Prírodný a technický materiál: druhy, vlastnosti a možnosti využitia. Papier a kartón: druhy, vlastnosti, základné suroviny na výrobu papiera, využitie v tvorivých činnostiach poznávanie rôznych druhov a vlastnosti papiera napr. kancelársky, kresliaci, novinový baliaci a pod. Kovy - druhy, vlastnosti, spracovanie a možnosti využitia v tvorivých konštrukčných činnostiach rozlišovanie a poznávanie kovových a nekovových predmetov, súčastí stavebníc, skladačiek.	Poznávanie vlastností a možností využitia prírodných, technických ako aj odpadových materiálov odpadový materiál, jeho triedenie a druhotné využitie. Zhotovovanie výrobkov z rôznych prírodných materiálov ako mach, vlna, šúpolie, kamienky a z technických materiálov ako drôt, gombíky, korálky a pod. Textil - základné druhy, vlastnosti, spracovanie, možnosti a spôsoby využitia. Poznávanie vlastností ako udržiavanie tepla, nasiakavosť, krčivosť, pevnosť, odolnosť a iné. V tvorivých činnostiach poznávať základné stehy: predný, zadný. Skúmanie vlastností plastov. Plasty: druhy, vlastnosti, triedenie, druhotné využitie, poznávanie plastov na základe informácií na obaloch výrobkov. Poznávanie techniky v domácnosti, v doprave. Technika v domácnosti, v doprave: druhy, technika v minulosti a dnes,	Poznávanie vlastností modelovacích materiálov • druhy a vlastnosti netvrdnúcich, samo tvrdnúcich a tvrdnúcich modelovacích materiálov: cesto, hlina, modurit a pod. Papier a kartón: druhy, vlastnosti, základné suroviny na výrobu papiera, využitie • skúmanie a poznávanie surovín potrebných na výrobu papiera, výroba recyklovaného papiera. Textil - základné druhy, vlastnosti, spracovanie, možnosti a spôsoby využitia. Poznávanie rôznych druhov textílií na základe väzby tkaniny a informácií z etikety výrobku. Drevo - mechanické vlastnosti, základy opracovania a využitie.

		Činnosti: Práca s technickým, prírodným a drobným materiálom. Zhotovenie jednoduchých výrobkov z technických, drobných a prírodných materiálov. Zhotovenie darčekových predmetov, jednoduchej hračky, alebo výrobku z modelovacích materiálov podľa ľudovej predlohy tradičnou ľudovou technikou. Opísanie významu technických objektov okolo nás. Porovnanie techniky – dnes a v minulosti. Návšteva dielne remeselníka, technickej pamiatky, technického diela v obci alebo v regióne.	poznávanie spôsobov prepravy tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení, konštrukčné časti bicykla a elementárna údržba. **Činnosti:** Porovnanie plastov v domácnosti a predmetov z plastov. Porovnanie techniky – dnes a v minulosti.	Poznávanie rôznych mechanických vlastností pri brúsení, rezaní a pilovaní rovnobežne a kolmo na vlákna dreva. Konštruovanie budovy, objekty, konštrukcie okolo nás. V tvorivých konštrukčných činnostiach priestorová tvorba predmetov, objektov, rôznych druhov konštrukcií. **Činnosti:** Konštruovanie jednoduchých modelov technických objektov, dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení. Posúdenie rozdielov medzi modelovacími materiálmi. Opísanie významu technických objektov okolo nás.
Komponent 2: KARIÉROVÁ VÝCHOVA				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Identifikovať pracovnú činnosť, pracovné prostredie, pracovný predmet. *Jednoducho a primerane veku opísať vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov.* *Identifikovať význam práce (mzda, aktivita, sebarealizácia, rozvoj, kontakty, socializácia, časový režim, osobná identita, tvorba hodnôt).* *Jednoducho a primerane veku pomenovať výhody a nevýhody vybranej pracovnej činnosti.* *Opísať svoje záľuby.*	*Rozlíšiť vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov.* *Porovnať vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov.* *Identifikovať profesijné hodnoty (napr.: dobré vzťahy, zabezpečenie, užitočnosť, riadenie iných, dosahovať, výkon, prekonávanie sa, prostredie, moc, súťaživosť, bezpečnosť, morálka, odbornosť, poriadok, tempo vplyv, pokoj, vedenie iných, služba druhým, fyzická/duševná činnosť, istota, stabilita, postavenie, spolupráca, individualizmus, tým a pod.).* *Jednoducho a primerane veku opísať profesijné hodnoty a význam práce.*	***Porovnávať rôzne druhy povolaní, pričom má reálnu predstavu o ich pracovnej náplni.*** *Identifikovať pracovné činnosti svojho budúceho povolania.* *Opísať pracovné činnosti svojho budúceho povolania.* *Identifikovať vlastné profesijné hodnoty.* *Jednoducho a primerane veku pomenovať výhody a nevýhody činnosti svojho budúceho povolania.* *Jednoducho a primerane veku opísať význam (spoločenský, ekonomický, osobný) pracovnej činnosti svojho budúceho povolania.* *Jednoducho a primerane veku posúdiť, či je vybrané budúce povolanie/zamestnanie v súlade s vlastnými profesijnými hodnotami.*

			Pomenovať schopnosti a zručnosti, potrebné pre učiteľom zadané povolanie/zamestnanie. *Pomenovať svoje schopnosti, zručnosti a doterajšie úspechy (vie bicyklovať, plávať, lyžovať, hrať na hudobný nástroj, kresliť, spievať, vyhrať súťaž, stará sa o zvieratko a pod.).*	***Prezentovať kariérové hodnoty vzťahujúce sa k vlastnostiam pracovnej činnosti z pohľadu budúcej voľby povolania/remesla a k oceneniu významu práce.*** *Opísať svoje budúce povolanie/zamestnanie (pracovné činnosti).* *Zhodnotiť súlad/nesúlad svojich záľub so svojim budúcim povolaním/zamestnaním.* ***Spoznávať a prezentovať svoje záľuby a úspechy v prepojení na konkrétny druh povolania/remesla.*** *Pomenovať schopnosti a zručnosti, potrebné pre svoje budúce povolanie/zamestnanie.* *Zhodnotiť súlad/nesúlad svojich schopností, zručností a doterajších úspechov (vie bicyklovať, plávať, lyžovať, hrať na hudobný nástroj, kresliť, spievať, vyhrať súťaž, stará sa o zvieratko a pod.) so svojim budúcim povolaním/zamestnaním.*
Obsahový štandard		Poznávanie vlastných záľub a hodnôt. Záľuby ako významný faktor, ktorý ovplyvňuje pracovný úspech. **Činnosti:** Prezentácia záľub a úspechov v prepojení na konkrétny druh povolania/remesla.	Charakterizovanie vybraných povolaní podľa pracovných činností, pracovného prostredia, pracovných prostriedkov, predmetov a objektov. Učebná činnosť žiaka ako osobitný druh práce. **Činnosti:** Orientácia v pojmoch a procesoch sveta práce (pracovná činnosť, pracovné prostredie, a pod.).	Charakterizovanie vybraných povolaní, kariérové hodnoty vzťahujúce sa k vlastnostiam pracovnej činnosti, ako súčasť základnej zložky pre budúcu voľbu povolania. **Činnosti:** Oboznamovanie sa s hodnotami vzťahujúcimi sa k práci.
Komponent 3: PODNIKAVOSŤ A INICIATÍVNOSŤ				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Porozumieť zadanej úlohe a pokynom učiteľa pre návrh jednoduchého produktu. *Dodržiavať učiteľom zadané pokyny pre návrh jednoduchého produktu.*	*Prezentovať v skupine vlastný návrh jednoduchého produktu.* *Pozorne vypočuť návrhy jednoduchého produktu ostatných členov skupín.*	*Jednoducho zreflektovať spoločnú prácu v skupine (pozitíva, negatíva, prístup a prínos svoj, aj ostatných členov skupiny).*

		Identifikovať, s pomocou učiteľa, pracovné nástroje, pomôcky a materiál, potrebné na výrobu jednoduchého produktu. *Samostatne vyrobiť jednoduchý produkt v stanovenom termíne.* *Identifikovať základné ľudské potreby (potreby prežitia): jedlo, teplo, spánok, vzduch, svetlo, voda).* *Porozumieť ako šetrne, efektívne a bezpečne pracovať s materiálom, pomôckami a nástrojmi.*	*S rešpektom dosiahnuť kompromisný návrh jednoduchého produktu so všetkými členmi skupín (neprimerane sa nepresadzovať, nezostávať v úzadí).* *Dohodnúť sa na kompromisnom návrhu jednoduchého produktu so všetkými členmi skupín.* *Identifikovať, s pomocou učiteľa, čas potrebný na výrobu jednoduchého produktu.* *Samostatne vyrobiť jednoduchý produkt v stanovenom termíne.* *Opísať jednoduchý produkt (kvalitu, vizuálne prevedenie, aké má časti, na čo slúži, akú má odolnosť a pod.).* *Porozumieť medzi fyzickou a duševnou rozdielnou prácou.* *Posúdiť, ktoré základné ľudské potreby je možné naplniť zadarmo a za ktorých naplnenie treba zaplatiť.* *Identifikovať základné finančné náklady človeka (jedlo, oblečenie, nájom, hygiena a pod.).* *Šetrne, efektívne a bezpečne pracovať s materiálom, pomôckami a nástrojmi na zadanej úlohe. Podeliť sa pri práci na zadanej úlohe o materiál, pomôcky a nástroje.*	*Navrhnúť zlepšenie svojej budúcej spolupráce v skupine.* ***Na základe nápadu navrhnúť jednoduchý produkt.*** ***Byť motivovaný pre prácu na nápade a venovať mu primeranú pozornosť a úsilie.*** *Opísať výrobu jednoduchého produktu (kedy, kde, ako dlho, kto mu pomáhal, čo k tomu potreboval, ako to prebiehalo, aké prekážky prekonal, aký úspech).* ***Pochopiť význam práce pre človeka v základných ekonomických súvislostiach.*** *Porozumieť mzde, ako odmene za vykonávanú prácu.* *Porozumieť mzde, ako základnému ekonomickému dôvodu, pre ktorý ľudia pracujú (slúžia na úhradu základných finančných nákladov).* *Identifikovať ďalšie základné (ekonomické, spoločenské, osobné) dôvody, pre ktoré ľudia pracujú (mzda/dôchodok, uznanie, zmysel, aktivita, sebarealizácia, užitočnosť, rozvoj, kontakty, socializácia, časový režim, osobná identita, tvorba hodnôt).* ***Podeliť sa o zdroje pri práci a výrobe výrobkov, neplytvať nimi a recyklovať ich.*** *Identifikovať bytový a odpadový materiál.* *Využiť zbytkový a odpadový materiál pri práci na zadanej úlohe.* *Podeliť sa o zdroje pri práci a výrobe výrobkov, neplytvať nimi a recyklovať ich.*
Obsahový		Stanovenie cieľov a tvorba nápadu návrh a príprava nápadu, • spolupráca na spoločnom nápade,	Stanovenie cieľov a tvorba nápadu • návrh a príprava nápadu, • spolupráca na spoločnom nápade,	Stanovenie cieľov a tvorba nápadu

		• ocenenie úspechu po ukončení realizácie cieľa, • vyjadrenie, ako k procesu prispelo vynaložené úsilie. Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti • peniaze ako prostriedok na výmenu za tovary a služby. **Činnosti:** Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku.	• ocenenie úspechu po ukončení realizácie cieľa, • vyjadrenie, ako k procesu prispelo vynaložené úsilie. Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti • recyklácia, upcyklácia, šetrenie ako súčasť zodpovedného správania. **Činnosti:** Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsle4dku. Prezentácia cieľov a činností potrebných k ich dosiahnutiu. Recyklácia, upcyklácia a šetrenie.	• stanovenie si cieľov a kritérií úspechu potrebných pre proces prípravy a tvorby nápadu. Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti • mzda ako odmena za prácu, peniaze ako nositeľ hodnôt a prostriedok výmeny, • porozumieť vzťahu peniaze a mzda ako odmena za prácu, ktoré slúžia na uspokojovanie základných potrieb. **Činnosti:** Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku. Prezentácia cieľov a činností potrebných k ich dosiahnutiu. Recyklácia, upcyklácia a šetrenie.

10.1.5 Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra

10.1.5.1 Hudobná výchova

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	**Hudobná výchova**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT- elokované pracovisko, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodiny týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	Kopinová a kol.: Hudobná výchova pre 1. ročník základných škôl Langsteinová, Felix: Hudobná výchova pre 2. ročník základných škôl Langsteinová, Felix: Hudobná výchova pre 3. ročník základných škôl

Charakteristika predmetu

Hudba je druhom umenia so špecifickými vyjadrovacími prostriedkami, ktoré tvoria nenahraditeľnú súčasť neverbálnej kultúry. Vzniká ako výsledok špecifickej ľudskej aktivity v priestore a čase, zoskupením tónov a zvukov, prezentuje ľudskú skúsenosť a usiluje o estetickú komunikáciu. Vplýva na celú osobnosť človeka, jeho fyzickú i psychickú podstatu v kognitívnej, afektívnej a psychomotorickej oblasti. Je dôležitá pre osobnostný a sociálny rozvoj v kontexte kultúrnej a umeleckej komunikácie, vo vzťahu k vnímaniu a produkovaniu hudby ako nehmotnému kultúrnemu dedičstvu. Základnou úlohou hudobného vzdelávania je rozvoj hudobnosti žiakov.

Na Slovensku nadväzujeme na európske trendy a dedičstvo našej pedagogickej tradície, ktoré holistickým prístupom formujú žiakove hudobné spôsobilostí využívajúc kreatívne a integratívne prístupy k hudbe. Na základe porozumenia procesov prijímania (počúvania),

produkovania (spev, hra na nástroji) stvárňovania a integrovania (tanec, slovo, tvorivá dramatika) hudby sa rozvíjajú umelecko-expresívne spôsobilosti žiakov.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Sluchom identifikovať zvuk a tón, hlasom, hrou na tele a hrou na hudobných nástrojoch realizovať základné vlastnosti tónu (výška, sila, farba, dĺžka).
2. Objavovať možnosti vlastného hlasu, znenia hudobných nástrojov, možnosti spontánneho pohybového a dramatického vyjadrenia hudobných obsahov.
3. Spievať rôznorodé piesne v skupine, aj s inštrumentálnym sprievodom.
4. Hrať rytmicko-melodické modely, sprievody, uplatniť ich pri vyjadrení charakteru piesne a hudby.
5. Identifikovať a aplikovať vyjadrovacie prostriedky hudby pri speve, hre na hudobných nástrojoch, pri počúvaní hudby aj pohybovom a dramatickom vyjadrovaní hudby.
6. Vyjadriť pocity z počúvanej aj produkovanej hudby verbálne, spontánnym pohybom aj inými umeleckými prostriedkami.
7. Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu hlasom, pohybom, rytmickými, melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.

Učebné osnovy pre 1.vzdelávací cyklus *UMENIE A KULTÚRA* *Hudobná výchova*				
Komponent 1: SPEV				
Výkonový štandard		**1.ročník**	**2.ročník**	**3.ročník**
		Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas. Spievať primerane po melodickej a rytmickej stránke piesne a popevky s jednoduchou melodickou a rytmickou štruktúrou. *Prirodzená elementárna hlasová technika – pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike pri hrách na ozvenu a spev jednoduchých popevkov.* *Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve.* *Spievať v kolektíve a v menšej skupine so sprievodom hudobného nástroja (rozumej hra učiteľa) aj a capella.*	*Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas – spievať primerane po melodickej a rytmickej stránke.* *Prirodzená elementárna hlasová technika - pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike a zrozumiteľnú artikuláciu pri speve jednoduchých riekaniek a rôznych piesní.* *Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve.* *Spievať v kolektíve a v menšej skupine (a capella/ so sprievodom hudobného nástroja alebo elementárnych hudobných nástrojov.* *Reagovať na taktovacie gestá učiteľa.* ***Na elementárnej úrovni rytmizovať a melodizovať reč v rámci určeného tónového priestoru durovej stupnice.*** *Poznať a prakticky vokálne použiť rytmické slabiky ta, ti-ti, sa (nota osminová, štvrťová a štvrťová pomlčka).*	***Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas – spievať primerane po melodickej, rytmickej aj výrazovej stránke, v primeranej hlasovej polohe (c1 – c2), spamäti.*** *Prirodzená elementárna hlasová technika – pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike a zrozumiteľnej artikulácii a hlasový začiatok, legato pri spevoch rôznych piesní.* ***Prirodzene uplatňovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve.*** *Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve.*

		Na elementárnej úrovni rytmizovať slová, slovné spojenia, dialogické hry, jednoduché vety a riekanky. *V hre na tele odlíšiť rytmus textu a pulz.* *Experimentovať so znením vlastného hlasu imitáciou zvukového okolitého sveta, v tvorivých hrách s dychom a hlasom a pri hudobno-dramatickom stvárnení riekaniek.*	*Rytmizovať a melodizovať reč v melodickej dialogickej hre v tónovom priestore so-mi (5.-3. stupeň), so-la-so-mi, so-mi-do podľa gesta ruky aj s využitím obrázkových partitúr.* *Poznať a prakticky vokálne upraviť rytmické hodnoty tá, ti-ti, sa, tá-á, sa-a (nota osminová, štvrťová, štvrťová pomlčka, polová nota, polová pomlčka).* *Rytmickými slabikami zaznamenať vytvorený rytmizovaný útvar.* *Notovým písmom zaznamenať v 2/4 alebo 3/4 tak vytvorený rytmizovaný útvar.* *Experimentovať so znením vlastného hlasu pri interpretácii rôznych hlasových modelov, pri hudobno-dramatickom stvárnení básní.* *Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri improvizácii a pri tvorivých hrách s hlasom.*	***Spievať v kolektíve, v menšej skupine, a capella i so sprievodom hudobného nástroja, udržať melodickú líniu, reagovať na taktovacie gestá učiteľa.*** *Pri speve v kolektíve a v menšej skupine (a capella/so sprievodom hudobného nástroja, jedného alebo viacerých elementárnych hudobných nástrojov) zjednocovať spoločný spev, reagovať na taktovacie gestá učiteľa. Pri speve v kolektíve a v menšej skupine so sprievodom hudobného nástroja zachovať melodickú líniu a prispôsobiť sa spevu skupiny.* *Otextovať vytvorený rytmizovaný alebo melodický útvar.* *Rytmizovať a melodizovať reč v tónovom priestore so-la-so-fa-mi-re-do podľa gesta ruky.* *Využite solmizačné slabiky so-la-so-fa-mi-re-do na ich zápis v C-dur do notovej osnovy.* ***Uplatňovať individuálne dispozície, farbu a charakter vlastného hlasu v tvorivých hrách, hlasom experimentovať a improvizovať.*** *Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri rolovom spievaní, pri tvorivom dotváraní príbehov a situácií.* *Experimentovať so znením vlastného hlasu pri hudobno-dramatickom stvárnení príbehov.*

		1.ročník	2.ročník	3.ročník
Obsahový štandard		Spievanie riekaniek, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové) v durových i molových tóninách. Rozvíjanie elementárnych speváckych návykov, spevu legato a v primeranej dynamike, zjednocovanie spoločného spevu. Objavovanie možností vlastného hlasu, imitovanie zvukov okolitého sveta. Rytmizovanie a melodizovanie slov.	Spievanie hlasových modelov, dialogických hier, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové) v durových i molových tóninách. Pri praktických činnostiach osvojovanie hudobnej abecedy a rytmických hodnôt: osminová, štvrťová, a pomlčka, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, 2/4, 3/4 takt. Rytmizovanie a melodizovanie slovných spojení.	Spievanie hlasových modelov, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové) v durových i molových tóninách. Pri praktických činnostiach osvojovanie hudobnej abecedy a rytmických hodnôt: polová nota a pomlčka, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, tónový priestor v dur: 5,-3,; 5,-6,-5,-3,; 5,-3,-1, a 5,-4,-3,-2,-1, stupňa durovej stupnice (C dur), príslušné solmizačné slabiky, ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku tónu a postup melódie alebo fonogestika, Rolové spievanie, vytváranie rôznorodých melódií podľa fantázie, dotváranie príbehov a situácií prostredníctvom zvukomaľby hlasom. Tvorenie rytmických útvarov, ich otextovanie, smerovanie k uvedomovaniu si melodických postupov a ich zachyteniu gestom ruky, graficky (linkou, obrázkom, farbou, grafickým znakom), pomocou rôznorodých predmetov.

Komponent 2: HRA NA HUDOBNOM NÁSTROJI				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Hrať na elementárnom hudobnom nástroji v primeranom čase. *Hrať sám na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch.* *Hrať elementárne hudobné sprievody.* *Experimentovať s farbou znenia hudobného nástroja.* *Spoznať hudobnú symboliku - notové písmo.* *Dodržiavať pokyny pri spoločnej hre na elementárne hudobné nástroje.*	*Hrať sám a v skupine na elementárnom hudobnom nástroji v primeranom čase a tempe.* *Hrať v skupine na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch.* *Hrať melodické miniatúry.* *Zvukomalebne vyjadriť charakter skladieb a počúvanej hudby.* *Porozumieť symbolickému notovému zápisu a hrať podľa symbolického notového zápisu.* *Prijať svoju pozíciu pri hre na elementárne hudobné nástroje a spolupracovať pri vytváraní hudobných sprievodov.*	***Hrať na hudobnom nástroji v primeranom tempe, technicky správne, sám i v skupine, podľa gesta učiteľa.*** ***Hrať na rytmických aj melodických nástrojoch, na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch, okolitých zvukových objektoch***. *Hrať v skupine na okolitých objektoch.* ***Vytvárať rytmické a melodické miniatúry, hrať elementárne hudobné sprievody.*** ***Experimentovať s farbou znenia hudobného nástroja a zvukomalebne vyjadriť mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, náladu, charakter postavy).*** *Zvukomalebne vyjadriť sledovaný mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, nálada, charakter postavy).* ***Orientovať sa v symbolickom aj v notovom zápise.*** *Porozumieť notovému zápisu a hrať podľa notového zápisu.* ***Byť súčasťou spoločnej hry, spolupracovať pri hre.*** *Rešpektovať tvorivé nápady spolužiakov pri vytváraní hudobných sprievodov a hre.*
Obsahový štandard		Hra na elementárnych hudobných nástrojoch: Orffov inštrumentár, zvukové hračky.	Hra podľa grafickej partitúry aj z notového zápisu osminové, štvrťové hodnoty, hra sprievodov k piesňam, riekankám aj tancom. Vytváranie predohier, medzihier, dohier.	Hra na elementárnych hudobných nástrojoch: regionálne detské ľudové hudobné nástroje, vlastnoručne vyrobené

			Vytváranie elementárnych hudobných a zvukových miniatúr, vychádzajúcich z rytmickej štruktúry slova, slovných spojení, rýmovačiek v tónovom priestore pentatoniky.	hudobné nástroje, okolité zvukové objekty, prírodný materiál. Experimentovanie s farbou znenia hudobného nástroja.
Komponent 3: POČÚVANIE HUDBY				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Identifikovať zvuk a poznať rozdiel medzi zvukom a tónom. *Identifikovať (postrehnúť) základné výrazové prostriedky hudby.* *Pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt počúvanej skladby.*	*Porozumieť rozdielu medzi zvukom a tónom.* *Charakterizovať a rozlíšiť základné výrazové prostriedky hudby.* *Výtvarne vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah počúvanej skladby.*	***Identifikovať zvuk a tón, porovnávať ich vlastnosti.*** *Porovnať vlastnosti zvuku a tónu.* *Identifikovať tón a jeho vlastnosti.* ***Charakterizovať základné výrazové prostriedky hudby a ich vlastnosti, základnú štruktúru a hudobnú formu.*** *Charakterizovať základnú štruktúru a hudobnú formu počúvanej hudby.* ***Verbálne, výtvarne, pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah a pocity z počúvanej skladby.*** *Verbálne vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah počúvanej skladby.*
Obsahový štandard		Intuitívne počúvanie rôznorodej hudby. Pri počúvaní rozlišovanie a určenie vokálnej a inštrumentálnej hudby. Na základe farby zvuku identifikovanie ľudských hlasov (detský, mužský, ženský). Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby a vlastných pocitov pri počúvaní hudby.	Zámerné počúvanie rôznorodej hudby. Identifikovanie vlastností tónu produkovanej aj počúvanej hudby (výška, dĺžka, sila, farba). Na základe farby zvuku identifikovanie vybraných znejúcich klasických aj ľudových hudobných nástrojov. Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby, vyjadrenie fantazijných predstáv a vlastných pocitov pri počúvaní hudby.	Aktívne počúvanie rôznorodej hudby. Nachádzanie totožnosti, podobnosti a kontrastu výrazových prostriedkov (melódia, rytmus, tempo, dynamika) a hudobnej formy znejúcej hudby. Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby, verbálne a iné vyjadrenie fantazijných predstáv.

Komponent 4: HUDOBNO-POHYBOVÉ VYJADRENIE HUDBY				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Spontánnym pohybom vyjadriť tempo a rytmus počúvanej alebo produkčnej hudby. *Imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách podľa vzoru.* *Imitovať základné tanečné prvky. Tancovať vo dvojici alebo skupine.* ***Imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách a v hrách so spevom.***	*Spontánnym pohybom sledovať charakter, formu, tempo a rytmus počúvanej alebo produkčnej hudby.* *Uplatniť základné tanečné prvky. Tancovať vo dvojici alebo skupine.*	***Spontánnym a koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku počúvanej alebo produkovanej hudby.*** *Koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku počúvanej alebo produkčnej hudby.* *Tvoriť pohyb podľa slovného pokynu.* ***Uplatniť základné tanečné prvky, zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii, tancovať vo dvojici, prípadne v skupine.*** *Uplatniť základné tanečné prvky, zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii, tancovať vo dvojici, prípadne v skupine.*
Obsahový štandard		Imitovanie pohybu v hudobno-pohybových hrách a ľudových pohybových hrách so spevom. Využívanie vlastného tela ako rytmického hudobného nástroja (hra na tele). Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (chôdze, prísunový krok vpred) v jednoduchých tanečných choreografiách.	Kultivovanie držania tela a formovanie tanečného postoja pri vyjadrovaní a stvárňovaní hudby. Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (behu v metrickej pulzácii, prísunový krok vzad, do strán v párovaní) v jednoduchých tanečných choreografiách.	Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (valaský krok) v jednoduchých tanečných choreografiách. Umocňovanie hudobného vnímania a zážitku pohybovou interpretáciou hudby.
Komponent 5: HUDOBNO – DRAMATICKÉ VYJADRENIE HUDBY				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Stvárniť obsah piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky. *Imitovať hlasom rôzne zvuky prírody a okolitého sveta.*	*Stvárniť obsah, charakter a formu piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky.*	***Stvárniť obsah, charakter a formu piesne či riekanky, fragmenty ľudových hudobno-pohybových hier prostriedkami hudobnej dramatiky.***

		Tvoriť hlasom odpovede na spievané otázky. *Vyjadriť náladu mimohudobných obsahov hlasom a pohybom alebo inými zdrojmi zvuku.* *Vypočuť spolužiaka pri hudobno-dramatickom stvárňovaní a rešpektovať iné dramatické stvárnenie situácie spolužiakom.*	*Využívať elementárne hudobné nástroje na zvukomaľbu k príbehom a situáciám a dotvárať príbehy a situácie hrou na okolité objekty.* *Tvoriť rytmické odpovede na spievané či hrané otázky.* *Vyjadriť dej, náladu mimohudobných obsahov hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.* *Spontánne cítiť svoje pocity a predstavy pri vytváraní príbehu na hudobno-dramatické stvárnenie.* *Vypočuť si vyjadrenia spolužiaka o jeho pocitoch z hudobno-dramatického stvárnenia.*	*Stvárniť ľudovú hudobno-pohybovú hru prostriedkami hudobnej dramatiky.* ***Tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám.*** *Hlasom vhodne vytvoriť príbeh alebo situáciu.* *Experimentovať s hlasom pri dramatickej interpretácii rôznych zvukových situácií.* *Stvárniť príbeh dostupnými zvukomalebnými prostriedkami.* ***Tvoriť melódie, odpovede na spievané či hrané otázky.*** *Experimentovať s hlasom pri tvorbe rôznych melódií.* *Rozvíjať tvorivý hudobný dialóg spevom aj hrou na elementárne hudobné nástroje.* ***Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku mimohudobných obsahov, literárnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.*** *Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku mimohudobných obsahov, literárnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.* ***Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní.*** *Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní.*

Obsahový štandard		Dramatické stvárňovanie piesní, básní, rozprávok, ľudových hudobno-dramatických hier.	Dramatické stvárňovanie riekaniek, piesní, básní, rozprávok, ľudových hudobno-dramatických hier. Uplatňovanie dialogických hier, rytmizovaných alebo melodizovaných textov, zvukomaľby.	Uplatňovanie mimiky, gest, využívanie okolitých objektov a rekvizít, pohybovej improvizácie v dramatických obrázkoch alebo príbehoch.

10.1.6.2 Výtvarná výchova

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	**Výtvarná výchova**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základní škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 33 hodín ročne - 1 hodiny týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	

Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova sprostredkúva žiakovi možnosť rozvíjať svoje cítenie, myslenie a tvorivé zručnosti, a tiež uvádza žiaka do oblasti vizuálnej kultúry, ktorá je v súčasnosti podstatným zdrojom informácií a prostriedkom komunikácie. Kultivuje osobnosť žiaka a jeho spôsobilosti predovšetkým prostredníctvom vnímania, reflektovania a sebavyjadrovania. Výtvarná výchova vďaka svojej činnostnej povahe umožňuje žiakovi získať zážitok z procesu tvorby a použitia nástrojov, techník a technológií. Tvorivá činnosť zahŕňa procesy bádania a experimentovania, pričom rovnako rozvíja zmyslovú, emocionálnu a racionálnu stránku osobnosti žiaka. Výtvarná výchova formou sebavyjadrovania žiaka vytvára priestor na rozvoj myslenia, metakognitívnych zručností a budovania po- stojov. Je príležitosťou pre objavovanie a oceňovanie jedinečnosti a rozmanitosti.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Rozpoznať výtvarné vyjadrovacie prostriedky, porovnať a triediť ich na základe skúsenosti, zážitkov a predstáv, následne ich využiť pri uplatňovaní základných kompozičných princípov.
2. Prostredníctvom výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a ich kombináciou vyjadriť vlastné predstavy, fantáziu, myšlienky, skúsenosti, pocity a emócie.
3. Pri tvorivej činnosti primerane použiť nástroje, materiály, technológie, médiá a postupy.
4. Experimentovať s nástrojmi a materiálmi.
5. Poznať úlohu múzeí a galérií.
6. Výtvarne reagovať na rozdielne pocity a emócie.
7. Reflektovať proces tvorby a jej výsledky, rešpektovať prácu druhých a rozmanitosť myslenia, videnia a cítenia.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus *UMENIE A KULTÚRA* *Výtvarná výchova*				
Komponent 1: KOMUNIKÁCIA				
		1.ročník	**2.ročník**	**3. ročník**
Výkonový štandard		*Rozlíšiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky.* *Použiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky vo výtvarných zadaniach a vlastných zámeroch.* *Experimentovať s rôznymi technikami (napr. kreslenie, maľovanie, modelovanie...) a postupmi.* *Rozlišovať a pomenovať základné nástroje a materiály.* *Dodržiavať správne postupy pri práci.* *Použiť vybrané výtvarné techniky na vyjadrenie vlastných zámerov.*	*Rozlíšiť vybrané kompozičné princípy.* *Použiť vybrané kompozičné princípy vo výtvarných zadaniach a vlastných zámeroch.* *Dodržiavať správne postupy pri práci s nástrojmi a starostlivosti o ne.* *Tvorivo použiť rôznorodé materiály pri riešení výtvarného problému.* *Využiť pri tvorbe dostupný softvér (napr. kreslene, textový editor).*	***Rozlíšiť, pomenovať a použiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy*** *Pomenovať charakteristické vlastnosti vybraných výtvarných vyjadrovacích prvkov.* *Pomenovať charakteristické vlastnosti vybraných kompozičných princípov.* *Identifikovať výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy vo vybraných umeleckých dielach.* ***Vyjadriť myšlienky a rozvíjať fantáziu prostredníctvom hravého experimentovania, skúmania nástrojov, materiálov, techník*** *Použiť dostupné digitálne technológie pri riešení výtvarného problému.* *Opísať vybrané techniky a postupy tvorby.* ***Identifikovať dostupné digitálne zariadenia a tvorbu digitálneho obsahu***
Obsahový štandard		• Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie • Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie	• Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie • Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, grafika, priestorová tvorba	• Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie • Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, grafika, priestorová tvorba, pohybová expresia a experimentovanie s nimi

		• tvorba a podnety z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry. • Výtvarné aktivity v interiéri a exteriéri, aj v prírode. • tvorenie dočasných a procesuálnych prác	• výtvarné laborovanie s postupmi vybraných ľudových tradičných remesiel • Rôzna kvalita výtvarných vyjadrovacích prostriedkov prostredníctvom tvorby a podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry.	• výtvarné laborovanie s postupmi vybraných ľudových tradičných remesiel • rozlišovanie digitálnych zariadení a typov digitálneho obsahu
Komponent 2: UMENIE A VIZUÁLNA KULTÚRA				
Výkonový štandard		**1.ročník**	**2.ročník**	**3.ročník**
		Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky (kresba, maľba) interpretovať podnety z umenia, napr. praveké umenie. *Reagovať na prírodné prostredie prostredníctvom priestorovej tvorby.* *Využiť v tvorbe odpadové materiály vhodné na recykláciu (napr. papier, plast).* *Opísať inšpiráciu pri tvorbe vlastného artefaktu.* *Porovnať námety umeleckých diel vybraných umelcov a umelkýň.* *Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy výstavy.*	*Opísať techniky ľudového remesla.* *Tvorivým spôsobom uplatniť techniky ľudového remesla.* *Tvorivo interpretovať (činnostne, slovne) vizuálne symboly napr. na bankovkách) podnety z verejného priestoru (napr. sochy, reklamu, architektúru...).* *Opísať proces vzniku vlastného výtvarného artefaktu.* *Opísať materiály a nástroje použité pri tvorbe.* *Pomenovať materiály a nástroje použité pri tvorbe.* *Porovnať vybrané kompozičné princípy (napr. symetria, asymetria) vo vybraných umeleckých dielach.* *Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy divadelného predstavenia.*	***Tvorivo interpretovať diela a opísať podnety z umenia, tradičného ľudového umenia, online prostredia, vizuálnej kultúry a okolitého sveta.*** *Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky (grafika, kombinácia techník...) interpretovať podnety z umenia (napr. impresionizmus, kubizmus...).* *Tvorivými aktivitami interpretovať diela v galérií.* *Opísať vybrané dielo land artu.* ***Opísať proces vzniku vlastného výtvarného artefaktu*** *Použiť pre opis vzniku vlastného výtvarného artefaktu vybranú terminológiu.* *Prezentovať svoj výtvarný artefakt rôznymi spôsobmi.* ***Porovnať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia.*** *Porovnať vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky (napr. farba, línia, tvar) vo vybraných umeleckých dielach.* ***Vyjadriť pocity a zážitky z návštevy výstavy, galérie, múzea, iných inštitúcií a objektov z obce a regiónu.*** *Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy napr. kostola v obci, meste, regióne.* ***Identifikovať kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy.***

Obsahový štandard		• vizuálne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry a tiež iných vzdelávacích oblastí - globálne témy a naratívy • vizuálna symbolika z dôležitých oblastí života • návšteva galérií, múzeí, kultúrnych pamiatok, sakrálnych stavieb, ateliérov alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea či portfólia umelcov • objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry • reklama v rôznom prostredí	• vizuálne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry a tiež iných vzdelávacích oblastí - globálne témy a naratívy • vizuálna symbolika z dôležitých oblastí života • objavovanie a porovnanie základných výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a kompozičných princípov v dielach slovenských umelkýň a umelcov • návšteva galérií, múzeí, kultúrnych pamiatok, sakrálnych stavieb, ateliérov alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea či portfólia umelcov • objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry • reklama v rôznom prostredí	• vizuálne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry a tiež iných vzdelávacích oblastí - globálne témy a naratívy • vizuálna symbolika z dôležitých oblastí života • objavovanie a porovnanie základných výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a kompozičných princípov v dielach slovenských aj zahraničných umelkýň a umelcov • návšteva galérií, múzeí, kultúrnych pamiatok, sakrálnych stavieb, ateliérov alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea či portfólia umelcov • objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry • reklama v rôznom prostredí
Komponent 3: OSOBNOSŤ				
Výkonový štandard		**1.ročník**	**2.ročník**	**3.ročník**
		Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia. *Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia.* *Opísať postup práce pri tvorbe.* *Dohodnúť sa na deľbe práce pri tvorbe kolektívneho výtvarného diela.* *Opísať rodinné zvyky a tradície.* *Opísať vlastné názory k stanovenej téme.*	*Vyjadriť vnímané pocity napr. z divadelného predstavenia.* *Uplatniť vnímané pocity napr. z divadelného predstavenia vo vlastnej tvorbe.* *Opísať skúsenosti z vlastnej tvorby.* *Rešpektovať výtvarné postupy spolužiakov.* *Opísať a zdieľať rodinné zvyky a tradície.* *Opísať a zdieľať vlastné názory k stanovenej téme.*	***Vyjadriť pocity a emócie.*** *Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia.* *Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia.* ***Reflektovať proces vlastnej tvorby a tvorbu iných.*** *Pri tvorbe reflektovať svoje slabé a silné stránky.* *Reflektovať rôzne prístupy k tvorbe svojich spolužiakov a hľadať v nich pozitíva.* ***Kooperatívne pracovať v skupine.*** *Reflektovať výtvarný názor spolužiaka.* ***Pomenovať, zdieľať rôzne osobné hodnoty.*** *Porovnať zvyky a tradície vlastného prostredia s vybraným prostredím z inej kultúry.*

Obsahový štandard		• pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre • tvorenie kolektívnych prác. • druhy a formy reflexie • možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti.	• pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre • tvorenie kolektívnych prác. • druhy a formy reflexie • možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti.	• pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre • tvorenie kolektívnych prác. • druhy a formy reflexie • možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti. • vytváranie portfólia.

10.1.6 Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb

10.1.6.1 Telesná a športová výchova

Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet	**Telesná a športová výchova**
Škola	Súkromná základná škola ESPRIT, Majerníkova 62, Bratislava Súkromná základná škola ESPRIT – elokované pracovisko, Borodáčova 2, Bratislava
Názov Školského vzdelávacieho programu	POZNAJ SÁM SEBA
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	prvý
Časový rozsah výučby	1.ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne 2. ročník 3. ročník
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára u žiaka priestor pre rozvoj pohybovej a zdravotnej gramotnosti, so zameraním sa na osvojenie vedomostí a zručností súvisiacich so zdravým spôsobom života, pohybovou a športovou aktivitou. Zdravotná gramotnosť znamená dosiahnutie úrovne vedomostí, osobných zručností a sebadôvery pri prijímaní opatrení na zlepšenie osobného a komunitného zdravia zmenou osobného životného štýlu a životných podmienok. Zlepšením prístupu k informáciám o zdraví a ich schopnosti efektívne ich využívať je zdravotná gramotnosť rozhodujúca pre posilnenie postavenia starostlivosti o svoje zdravie (WHO, 1998). Pod pohybovou gramotnosťou rozumieme zastrešujúci koncept, ktorý zachytáva vedomosti, zručnosti, porozumenie a hodnoty týkajúce sa prevzatia zodpovednosti za cieľavedomú pohybovú aktivitu a pohyb človeka v priebehu celého života, bez ohľadu na fyzické alebo psychologické obmedzenia (Dudley, 2015). Žiaci porozumejú významu pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní telesného a duševného zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Identifikovať charakteristiky zdravého životného štýlu.
2. Ovládať základné pohybové zručnosti.
3. Dodržiavať dohodnuté pravidlá pohybových a športových hier.
4. Oznámiť ohrozujúcu situáciu, privolať, resp. poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.
5. Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus *ZDRAVIE A POHYB* *Telesná a športová výchova*				
Komponent 1: ZDRAVIE A ŽIVOTNÝ ŠTÝL				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
Výkonový štandard		*Vlastnými slovami vysvetliť, čo znamená byť zdravý (ako sa cítim, keď som zdravý).* *Vlastnými slovami vysvetliť, čo znamená byť chorý (ako sa cítim, keď som chorý).* *Identifikovať s pomocou učiteľa zdravé a nezdravé potraviny.* *Porozumieť významu dodržiavania základných hygienických pravidiel.* *Dodržiavať umývanie rúk po použití toalety, po príchode z exteriéru a pred jedlom.* *Identifikovať s pomocou učiteľa nesprávne držanie tela.* *Zopakovať cvičenie pre správne držanie tela podľa ukážky učiteľa.*	*Jednoducho popísať ako sa stará o svoje zdravie (o hygienu tela, o pravidelný pohyb, aké nosí oblečenie, ako sa stravuje).* *Vybrať z určitej skupiny potravín 1 zdravú a 1 nezdravú potravinu.* *Vysvetliť, prečo je vhodné sa pred a po vykonaní pohybovej aktivity (potenie) prezliecť. Vysvetliť, prečo je vhodné sa po vykonaní pohybovej aktivity umyť alebo osprchovať.* *Predviesť správne aj nesprávne držanie tela podľa ukážky učiteľa.* *Predviesť cvičenie pre správne držanie tela v správnej technike.*	***Pochopiť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie.*** *Identifikovať dôsledky nesprávneho stravovania, nedostatočného pohybu a nedostatočnej hygieny.* *Vysvetliť dôsledky nesprávneho stravovania, nedostatočného pohybu, nedostatočnej hygieny.* ***Identifikovať aspoň tri zdraviu prospešné potraviny.*** *Vymenovať 3 zdravé a 3 nezdravé potraviny.* *Opísať 3 zdravé potraviny a 3 nezdravé potraviny.* ***Dodržiavať základné hygienické zásady pri vykonávaní pohybových aktivít.*** *Nosiť na pohybovú aktivitu (TŠV) čisté a hygienické oblečenie.* *Dodržiavať základné hygienické pravidlá po cvičení.* ***Rozlišovať správne a chybné držanie tela.*** *Vysvetliť dôsledky dlhodobého nesprávneho držania tela (bolesti chrbta, bolesti končatín).* *Ukázať správne držanie tela v stoji a v sede.* ***Predviesť aspoň dve cvičenia pre podporu správneho držania tela.***

Obsahový štandard		• Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny (identifikovať 1 zdraviu prospešnú potravinu), pohyb a odpočinok v dennom režime, • hygienické zásady pred, pri a po cvičení, hygiena cvičebných úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad, • organizácia cvičenia, • zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela.	• Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny (identifikovať 2 zdraviu prospešné potraviny), pohyb a odpočinok v dennom režime, • organizácia cvičenia, • zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela (predviesť aspoň 1 cvičenie).	• Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny (identifikovať 3 zdraviu prospešné potraviny), pohyb a odpočinok v dennom režime, • organizácia cvičenia, • dopomoc pri cvičení, • zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela (predviesť aspoň 2 cvičenia).
Komponent 2: TELESNÁ ZDATNOSŤ A POHYBOVÁ VÝKONOSŤ				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Porozumieť významu testovania pohybovej výkonnosti. *Zúčastniť sa testovania pohybovej výkonnosti.* *Jednoducho vysvetliť dôležitosť cvičenia pre zlepšenie svojho výkonu.* *Aktívne sa zúčastňovať cvičení pre dosiahnutie zlepšenia svojho výkonu.* *Porozumieť významu cvičenia pre zlepšenie svojho výkonu.* *Zúčastniť sa jednej pohybovej hry na hodinách TŠV.*	*Porozumieť významu zlepšenia vlastnej telesnej zdatnosti.* *Identifikovať s pomocou učiteľa fyziologické prejavy tela pri pohybovej aktivite (napr. potenie, dýchanie).* *Identifikovať s pomocou učiteľa podstatu zmeny farby pokožky pri pohybe (sčervenanie).* *Porozumieť pravidlám základných pohybových hier.* *Vysvetliť pravidlá jednej pohybovej hry.*	***Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti*** *Identifikovať s pomocou učiteľa vlastné individuálne dispozície pre dosiahnutie výkonu. Identifikovať s pomocou učiteľa význam zlepšenia vlastnej telesnej zdatnosti ako dôležitého zdravotného faktora.* *Dosiahnuť individuálne zlepšenie vlastnej telesnej zdatnosti.* ***Vysvetliť význam pohybu, ktorý je potrebný pre rozvoj telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.*** *Vymenovať 2 fyziologické prejavy tela pri pohybovej aktivite (napr. potenie, dýchanie).* *Identifikovať s pomocou učiteľa význam cvičenia pre zlepšenie svojho výkonu.* ***Predviesť aspoň dve pohybové hry pre rozvoj pohybových schopností.***

				Predviesť dve vybrané pohybové hry na základe vlastnej preferencie.
Obsahový štandard		• Význam pravidelnosti cvičenia pri rozvíjaní pohybových schopností.	• Pohybové prostriedky pre rozvoj pohybových schopností (cvičenia, hry, súťaže, prekážkové dráhy).	• Poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, potenie, dýchanie, farba, pokožky, koordinácia pohybov, • pohybové prostriedky pre rozvoj pohybových schopností - štafety.
Komponent 3: POHYBOVÉ KOMPETENCIE				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Zúčastniť sa poradových cvičení podľa pokynov. *Reagovať na zmeny v priestore (rad, zástup, kruh).* *Zopakovať ukážku behu podľa ukážky učiteľa.* *Zopakovať ukážku skoku znožmo z miesta podľa ukážky učiteľa.* *Predviesť kolísku a kotúľ vpred s pomocou učiteľa.* *Predviesť ľah vznesmo a stojku na lopatkách.* *Zúčastniť sa jednoduchých úpolových cvičení podľa ukážky učiteľa (preťahovanie lanom, odporové cvičenia vo dvojiciach).* *Poznať správnu techniku hádzania a chytania vo dvojici na mieste (rôzne techniky) podľa ukážky učiteľa.* *Rytmicky správne imitovať pohyb tela podľa ukážky učiteľa.* *Zopakovať vybrané základné plavecké zručnosti (ponáranie, splývanie, dýchanie, atď) podľa ukážky.* *Predviesť ukážku vybraných základných plaveckých zručností (ponáranie, splývanie, dýchanie, atď).*	*Vykonať stoj, drep, kľak, sed, ľah podľa pokynov.* *Pomenovať základné poradové útvary a základné polohy tela.* *Zopakovať ukážku hodu loptičkou podľa ukážky učiteľa.* *V správnej technike predviesť skok znožmo z miesta.* *Predviesť kotúľ vpred v rôznych obmenách a väzbách.* *Vymenovať aspoň 2 úpolové športy (judo, karate, zápasenie, MMA).* *Predviesť správnu techniku hádzania a chytania vo dvojici na mieste (rôzne techniky).* *Predviesť manipuláciu s vybraným náčiním (švihadlo, stuha).* *Rytmicky správne zladiť pohyb tela s hudobným rytmom.* *Predviesť ukážku bicyklovania, kolobežkovania, prípadne iného sezónneho športu.* *Rozlíšiť výbavu potrebnú na turistiku v rôznom teréne.* *Opísať bezpečnostné pravidlá pohybu v rôznom teréne.*	***Správne pomenovať a vykonať základné polohy tela, jeho častí a reagovať na základné povely.*** *Pomenovať základné poradové útvary a základné polohy tela.* *Vykonať základné polohy tela a jeho častí v správnej technike.* ***Využívať základnú techniku behu, skoku a hodu loptičkou*** *Zopakovať ukážku skoku do diaľky podľa ukážky učiteľa.* *Poznať rozdiel medzi rýchlym a vytrvalostným behom.* *Rozlíšiť rýchly a vytrvalostný beh.* *V správnej technike predviesť skok do diaľky.* ***Využívať základné gymnastické cvičenia v rôznych obmenách*** *Predviesť cvičenie na náradí (lavička, rebrina, mostík) podľa pokynov učiteľa.* *Predviesť kotúľ vpred, kotúľ vzad v rôznych obmenách a väzbách.*

		Bezpečne sa pohybovať vo vodnom a športovom prostredí. *Predviesť techniku jedného plaveckého spôsobu alebo sezónneho športu.* *Identifikovať výbavu potrebnú na turistiku v rôznom teréne.* *Poznať bezpečnostné pravidlá pohybu v rôznom teréne.* *Zvládnuť turistiku v ľahšom rovinatom teréne (poldeň).*	*Zvládnuť turistiku v ľahšom kopcovitom teréne (poldeň).* *Dodržiavať bezpečnostné pravidlá pohybu v rôznom teréne.*	*Predviesť jednoduchú gymnastickú zostavu s využitím kotúľov, stojky na lopatkách a váhy predklonmo.* ***Ukázať aspoň dve úpolové cvičenia*** *Vo dvojici predviesť ukážku dvoch úpolových cvičení.* *Poznať úpolové športy (judo, karate, zápasenie, MMA).* ***Využívať základnú techniku manipulácie s náčiním a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej hre*** *Zopakovať manipuláciu s vybraným náčiním (švihadlo, stuha) podľa ukážky učiteľa.* *Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej pohybovej hre (hádzanie, chytanie, streľba).* *Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej športovej hre (vedenie lopty, streľba).* ***Zladiť pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou*** *Tanečnými prvkami improvizovať na hudobný motív.* ***Uplatňovať základné zručnosti pri realizácii sezónnych pohybových aktivít*** *Predviesť ukážku bicyklovania, kolobežkovania, skateboarding, prípadne iného sezónneho športu.* ***Bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a teréne a v rôznych prírodných podmienkach*** *Zvládnuť turistiku v stredne náročnom kopcovitom teréne (celý deň).*

Obsahový štandard		• Základné postoje, obraty – rad, zástup, kruh, polkruh, jednotlivec, dvojica, trojica, na značky, čiara, priestor, ihrisko, poradové cvičenia a hry ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore, • lokomočné zručnosti – beh rýchly, štarty z rôznych polôh, beh so zmenami smeru, hod loptičkou, • gymnastika –gymnastické cvičenia (základné polohy a postoje, cvičenia okolo rôznych osí tela cvičiaceho ako prevaly, obraty a kotúle, stojka na lopatkách), cvičenie na náradí (lavičky, rebriny, debna, preliezky, mostík, trampolínka), • chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na povrch a terén, turistika – jej druhy a formy, • cvičenia a hry zamerané na osvojenie si iných základných sezónnych zručností.	• Rytmické cvičenia spojené s vytlieskaním, vydupávaním, hrou na tele, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti, tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky a poskoky, • cvičenia a hry zamerané na osvojenie si základných zručností z korčuľovania na ľade. • manipulačné zručnosti – pohybové hry a cvičenia zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami (lopta, stuha, obruč, , švihadlo, a pod.), lezecké a prekážkové dráhy, • lokomočné zručnosti - beh akceleračný, štarty z rôznych polôh, beh so zmenami smeru, hod loptičkou, skok do diaľky znožmo z miesta, • gymnastika –gymnastické cvičenia.	• Úpolové cvičenia a hry (preťahy, pretlaky a odpory), • manipulačné zručnosti – pohybové hry a cvičenia zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami (krátka tyč, lano a pod.), lezecké a prekážkové dráhy, • lokomočné zručnosti - bežecká abeceda, beh vytrvalostný, hod plnou loptou, • gymnastika –gymnastické cvičenia.
Komponent 4: ŠPORT A POHYBOVÁ AKTIVITA				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Poznať základné pravidlá vybraných športových hier. *Spolupracovať v tíme pri hre športových hier.* *Poznať pravidlá fair play (poctivej hry).* *Poznať pojem olympiáda.* *Vysvetliť pojem olympiáda.*	*Dodržiavať základné pravidlá vybraných športových hier (po upozornení učiteľom).* *Identifikovať, ak niekto nedodržiava pravidlá športových hier.* *Rešpektovať súperov pri hre športových hier.* *Vysvetliť dôležitosť dodržiavania pravidiel fair play.* *Dodržiavať pravidlá fair play.* *Poznať olympijské symboly (znak, hymna, oheň, farby, heslo).* *Vymenovať aspoň jeden olympijský symbol.*	***Rešpektovať dohodnuté pravidlá v hre a športovej činnosti*** *Chápať výhru a prehru pri hre športových hier. Prijať výhru a prehru pri hre športových hier.* ***Uplatňovať zásady fair – play pri hre a športových činnostiach*** *Identifikovať dôsledky a sankcie nedodržiavania pravidiel fair play.* *Vysvetliť dôsledky a sankcie v prípade nedodržania pravidiel fair play.*

			Identifikovať najznámejších slovenských olympionikov.	***Identifikovať základné olympijské symboly, olympijské motto, pojem olympiáda a minimálne troch slovenských športovcov – olympionikov*** *Vymenovať aspoň troch slovenských olympionikov.* *Vlastnými slovami vyjadriť olympijské motto.* *Vedieť kedy a kde sa koná najbližšia olympiáda.*
Obsahový štandard		• Základné pravidlá realizovaných hier a športových činností (priebeh, bezpečnosť, výber športového náčinia v súlade s určeným účelom.	• Význam a základy fair-play (športová etika), kooperácia a špecifiká komunikácie v pohybových a športových činnostiach.	• Základy olympizmu – symboly, motto a základné pojmy, slovenský olympizmus.
Komponent 5: OCHRANA A BEZPEČNOSŤ ŽIVOTA A ZDRAVIA OBYVATEĽSTVA				
		1.ročník	**2.ročník**	**3.ročník**
		Identifikovať základné život ohrozujúce stavy. *Pozorovať ukážky poskytovania prvej pomoci pri základných život ohrozujúcich stavoch.* *Identifikovať situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva.* *Vlastnými slovami opísať dve situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva.* *Poznať tiesňovú linku 112 (zjednotené celoeurópske tiesňové telefónne číslo).* *Poznať ďalšie tiesňové linky (158, 155, 150).* *Poznať základné pravidlá cestnej premávky.* *Vymenovať aspoň 2 pravidlá cestnej premávky pre chodcov.* *Identifikovať osoby v škole, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v škole.*	*Vlastnými slovami pomenovať život ohrozujúce stavy.* *Poznať základné postupy poskytovania prvej pomoci.* *Opísať jeden veku primeraný postup poskytnutia prvej pomoci.* *Identifikovať dôvody použitia tiesňovej linky 112.* *Identifikovať dôvody použitia ďalších tiesňových liniek (158, 155, 150).* *Vymenovať aspoň 2 pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.* *Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov.* *Identifikovať osoby, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v mimoškolskom prostredí.*	***Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni*** *Predviesť jeden veku primeraný postup poskytnutia prvej pomoci v skupine.* ***Rozpoznať a oznámiť situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva*** *Vlastnými slovami opísať 1 dôvod na použitie vybratej tiesňovej linky.* ***Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov*** *Zúčastniť sa cvičenia pravidiel cestnej premávky na dopravnom ihrisku.* *Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.*

		Vymenovať osoby v škole, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v škole. *Poznať jednotlivé profesie záchranných zložiek (hasiči, policajti, záchranári).*	*Vymenovať osoby, na ktoré je potrebné sa obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života v mimoškolskom prostredí.* *Opísať jednotlivé profesie záchranných zložiek (hasiči, policajti, záchranári).*	***Identifikovať osoby, na ktoré by sa mali obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života*** *Uviesť príklady ohrozenia zdravia alebo života v školskom alebo v mimoškolskom prostredí, v ktorých je potrebné použiť číslo zjednotenej tiesňovej linky (112) .*
Obsahový štandard		• Kolektívne aktivity (organizované prechádzky v okolí školy, účelové hry s cieľom poukázať na dôležitosť spolupatričnosti a kolektívnosti), • význam vzťahov s inými ľuďmi vrátane rodičov, rovesníkov, spolupráca v skupine, • prvá pomoc pri drobných poraneniach (odrenina, uštipnutie hmyzom).	• Kolektívne aktivity (organizované prechádzky v rámci mesta, účelové hry s cieľom poukázať na dôležitosť spolupatričnosti a kolektívnosti), • význam vzťahov s inými ľuďmi vrátane rodičov, rovesníkov, spolupráca v skupine, poznanie svojich schopností, • simulácia ohrozujúcej situácie v prostredí triedy a nácvik privolania pomoci (požiar), • základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách(povodeň), • prvá pomoc pri drobných poraneniach (uštipnutie hadom).	• Kolektívne aktivity (organizované prechádzky na určené miesta, účelové hry s cieľom poukázať na dôležitosť spolupatričnosti a kolektívnosti), • význam vzťahov s inými ľuďmi vrátane rodičov, rovesníkov, spolupráca v skupine, sebaochrana, rešpekt, sebaúcta, • základné pravidlá cestnej premávky, • simulácia ohrozujúcej situácie v prostredí triedy a nácvik privolania pomoci (autonehoda), • základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách (zemetrasenie), • prvá pomoc pri drobných poraneniach (úpal, popálenina).

Didaktické hry

Ročník	Obsah	Cieľ	Časová dotácia
1.	Aktívne cvičiť pre dosiahnutie zlepšenia svojho výkonu.	Vytvoriť pozitívny vzťah k pohybovej aktivite a športu	5 hodín
	Roztriediť zdravé a nezdravé potraviny.	Identifikovať charakteristiky zdravého životného štýlu	
	Poznať jednotlivé profesie záchranných zložiek (hasiči, policajti, záchranári).	Identifikovať osoby, na ktoré by sa mali obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života	
	Vymenovať aspoň 2 pravidlá cestnej premávky pre chodcov.	Dodržiavať pravidlá cestnej premávky	
	Poskytnúť prvú pomoc pri drobných poraneniach (odrenina, uštipnutie hmyzom).	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni	
2.	Prekážková dráha v prírode	Vytvoriť pozitívny vzťah k pohybovej aktivite a športu	5 hodín
	Jednoducho popísať ako sa stará o svoje zdravie (o hygienu tela, o pravidelný pohyb, aké nosí oblečenie, ako sa stravuje). Vybrať z určitej skupiny potravín 1 zdravú a 1 nezdravú potravinu.	Identifikovať charakteristiky zdravého životného štýlu	
	Poznať tiesňovú linku 112 (zjednotené celoeurópske tiesňové telefónne číslo) a ďalšie tiesňové linky (158, 155, 150).	Identifikovať osoby, na ktoré by sa mali obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života	
	Vymenovať aspoň 2 pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.	Dodržiavať pravidlá cestnej premávky	
	Poskytnúť prvú pomoc pri drobných poraneniach (o uštipnutie hadom).	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni	
3.	Štafetový beh	Vytvoriť pozitívny vzťah k pohybovej aktivite a športu	5 hodín
	Vymenovať 3 zdravé a 3 nezdravé potraviny. Opísať 3 zdravé potraviny a 3 nezdravé potraviny.	Identifikovať charakteristiky zdravého životného štýlu	
	Vlastnými slovami opísať 1 dôvod na použitie vybratej tiesňovej linky.	Identifikovať osoby, na ktoré by sa mali obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života	
	Poznať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov**.**	Dodržiavať pravidlá cestnej premávky	
	Poskytnúť prvú pomoc pri zlomenine.	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni	